

Прва техничка школа

Радоја Домановића 8, 34000 Крагујевац
телефон: +381 34 332 461 +381 65 332 76 99

е-адреса: privatehnicka@gmail.com

е-адреса: direktor@privatehnicka.edu.rs

сајт: www.privatelyhnicka.edu.rs

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2022-2026.

**Крагујевац
Септембар 2024. године**

САДРЖАЈ

1. Циљеви школског програма	3
Полазне основе за израду школског програма	4
2. Програми образовања и васпитања које школа остварује	6
3. Обавезни предмети, изборни програми и модули по образовним профилима и разредима	7
3.1. Електротехника	7
3.2. Геодезија и грађевинарство	50
3.3. Хемија, неметали и графичарство	61
3.4. Пољопривреда, производња и прерада хране	69
4. Начин остваривања принципа, циљева и исхода образовања и стандарда постигнућа, начин и поступак остваривања прописаних планова и програма наставе и учења, програма других облика стручног образовања и врсте активности у образовно-васпитном раду	78
5. Програми допунске, додатне и припремне наставе	82
6. Програм активности којима се развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа	90
6.1. Програм ученичких организација	
6.2. Програм слободних активности (секције)	
7. Факултативни наставни предмети	108
8. Начин остваривања програма образовања одраслих	108
9. Програм културних активности школе	110

10. Програм каријерног вођења и саветовања	114
11. Програм заштите животне средине	116
12. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања и програм заштите од дискриминације	118
13. Програм школског спорта	139
14. Програм сарадње са локалном самоуправом	140
15. Програм сарадње са породицом	141
16. Програм излета и екскурзија	143
17. Програм безбедности и здравља на раду	144
18. Програм студијске посете	145
19. Додатна подршка у образовању и васпитању	146
20. Програм поступања установе у кризним догађајима	159

На основу члана 119. став 1. тачка 2. и члана 61. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020, 129/2021), а у вези са чланом 10. Закона о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018, 6/2020, 52/2021, 129/2021) и чланом 22. Статута Прве техничке школе (дел. бр. 06/444 од 22.03.2018. године, 06/4894 од 05.11.2019.године, 06/5197 од 03.12.2020.године), Школски одбор доноси:

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ПРВЕ ТЕХНИЧКЕ ШКОЛЕ У КРАГУЈЕВЦУ

ЗА ПЕРИОД 2022-2026.

1. Циљеви школског програма

Школа остварује школски програм. Школским програмом ближе се одређује начин на који школа образује и васпитава ученике ради стицања знања, вештина и ставова неопходних за даље образовање и запошљавање, успоставља организациону структуру засновану на тимском раду и одговорности сваког запосленог за остваривање утврђених циљева, као и повезивање са послодавцима и удружењима послодаваца и преузимање свог дела одговорности за развој друштвене средине.

Школски програм обухвата све садржаје, процесе и активности усмерене на остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа, и задовољење општих и специфичних образовних интереса и потреба ученика, родитеља, односно другог законског заступника и локалне самоуправе, а у складу са оптималним могућностима школе.

Школски програм се доноси на основу плана и програма наставе и учења, односно програма одређених облика стручног образовања, а узимајући у обзир развојни план школе, у складу са Законом и овим законом.

Национални савет националне мањине даје мишљење на школски и васпитни програм установа за које је утврђено да су од посебног значаја за националне мањине.

Школа, у складу са Законом, доноси школски програм, по правилу, на четири године и објављује га најкасније два месеца пре почетка школске године у којој ће почети његова примена.

Поједини делови школског програма иновирају се и надограђују у току његовог остваривања.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно другог законског заступника у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира, програмира и реализује свој рад.

У циљеве остваривања школског програма спадају и:

- развој кључних компетенција неопходних за даље образовање и активну улогу грађанина за живот у савременом друштву;
- развој стручних компетенција неопходних за успешно запошљавање;
- оспособљавање за самостално доношење одлука о избору занимања и даљег образовања;
- свест о важности здравља и безбедности, укључујући и безбедност и здравље на раду;
- оспособљавање за решавање проблема, комуникацију и тимски рад;
- поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавања различитости;
- развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, самоиницијативе, способност самовредновања и изражавања сопственог мишљења.

Полазне основе за израду школског програма

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 88/2017,27/2018, 10/2019, 6/2020, 129/2021).

Закон о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018, 6/2020, 52/2021, 129/2021)

Закон о уџбеницима („Сл. Гласник РС“, бр. 27/2018) .

Правилник о наставном плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничким школама (Просветни гласник, бр. 13/2018, 30/2019, 15/2019).

Правилник о плану и програму наставе и учења општеобразовних предмета средњег стручног образовања у подручју рада електротехника (Просветни гласник, бр.11/2018, бр.08/2022).

Правилник о плану и програму наставе и учења општеобразовних и стручних предмета за образовни профил електротехничар информационих технологија („Сл. Гласник РС“, бр.1/2018, 9/2020).

Правилник о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада Геодезија и грађевинарство (7/2012, 3/2014, 8/2014, 13/2015, 18/2015, 2/2016).

Правилник о плану и програму наставе и учења општеобразовних и стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада Геодезија и грађевинарство (Просветни гласник, бр 7/2018, 10/2019, 8/2022).

Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Електротехника (16/2015-14, 10/2016-272, 11/2017-187, 4/2018-21, 13/2018-90, 2/2020-40, 14/2020-180).

- Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Геодезија и грађевинарство (16/2015-73, 13/2018-105, 10/2019).
- Правилник о стандардима квалитета рада установе („Сл. Гласник РС“, бр. 14/2018).
- Правилник о вредновању квалитета рада установе („Сл. Гласник РС“, бр. 10/2019).
- Правилник о стручно-педагошком надзору („Сл. Гласник РС“, бр. 87/2019).
- Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. Гласник РС“, бр. 22/2005, 51/2008, 88/2015, 105/2015, 48/2016, 9/2022).
- Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника („Сл. Гласник РС“, бр. 5/2012, 6/2021).
- Правилник о оцењивању ученика у средњој школи („Сл. Гласник РС“, бр. 82/2015-16, 59/2020-8).
- Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника (бр. 109/2021)
- Правилник о екскурзији („Сл. Гласник РС“, бр. 30/2019) .
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање (бр.74/2018).
- Правилник о критеријумима и стандардима пружања додатне подршке у образовању деце, ученика и одраслих са сметњама у развоју и инвалидитетом у васпитној групи, односно другој школи и породици ("Службени гласник РС", број 70/2018).
- Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја ("Службени гласник РС", бр. 5/2011).
- Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности
- Правилник о заштити и безбедности ученика у “Првој техничкој школи“, Правилник о безбедности и здравља на раду у “Првој техничкој школи“, Правилник о материјалној и дисциплинској одговорности ученика “Прве техничке школе“, Стручно упутство о организовању такмичења и смотри ученика средњих школа, Министарство просвете, 2012.
- Записници са извршених надзора од стране Школске управе, Статут школе, Развојни план, Годишњи план школе и друга интерна документа.
- Правилник о програму наставе и учења општеобразовних предмета у стручним школама (Просветни гласник, бр. 7/2023)
- Правилник о плану и програму наставе и учења стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада електротехника (Просветни гласник, бр 12/2024).
- Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама,
- Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (Сл. гласник 11/2024),
- Приручник за примену посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама,
- Приручник за Поступање установа образовања и васпитања у кризним догађајима.

2. Програми образовања и васпитања

Сви програми образовања и васпитања школе остварују се на **српском језику** и то на четири подручја рада:

I Електротехника

- 1) Електротехничар енергетике
- 2) Електротехничар рачунара
- 3) Администратор рачунарских мрежа
- 4) Техничар за администрирање рачунарских мрежа
- 5) Електротехничар за електронику на возилима
- 6) Електротехничар информационих технологија
- 7) Техничар информационих технологија
- 8) Електромонтер мрежа и постројења (три године)
- 9) Електричар (три године)
- 10) Монтер телекомуникационих мрежа (три године)

II Геодезија и грађевинарство

- 1) Архитектонски техничар
- 2) Грађевински техничар
- 3) Монтер суве градње (три године)

III Хемија, неметали и графичарство

- 1) Техничар за заштиту животне средине
- 2) Техничар за хемијску и фармацеутску технологију

IV Пољопривреда, производња и прерада хране

- 1) Прехрамбени техничар
- 2) Прехрамбено-биотехнолошки техничар

3. Обавезни предмети, изборни програми и модули по образовним профилима и разредима

Подручје рада: Електротехника

Образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЕНЕРГЕТИКЕ

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Стручне компетенције:

- Припрема и организација рада
- Извођење електроинсталатерских радова
- Изградња и одржавања електроенергетских водова и постројења
- Управљање и одржавање електричних машина и електромоторних погона са аутоматским управљањем
- Обезбеђење квалитета
- Предузимање мера безбедности и здравља на раду и заштите животне средине

Циљ стручног образовања за квалификацију *Електротехничар енергетике* је оспособљавање лица за припремање и организовање електроинсталатерских радова, израду и одржавање електроенергетских водова и постројења и управљање и одржавање електричних машина и електромоторних погона.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у каријери;
- благовремено реаговање на промене у радној средини;
- ефикасан рад у тиму;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2	62	7		12		44			12		420			10		310			1803	7		1877
1	Српски језик и књижевност	3		11			3		11			3		105			3		93			420			420
1.1.	_____ језик и књижевност*	3		11			3		11			3		105			3		93			420			420
2	Српски као нематерњи језик*	2		74			2		74			2		70			2		62			280			280
3	Страни језик	2		74			2		74			2		70			2		62			280			280
4	Физичко васпитање	2		74			2		74			2		70			2		62			280			280
5	Математика	3		11			3		11			3		105			3		93			420			420
6	Рачунарство и информатика		2		7																		7		74
7	Историја	2		74																		74			74
8	Географија	2		74																		74			74
9	Хемија	2		74																		74			74
10	Ликовна култура	1		37																		37			37
11	Биологија						2		74													74			74
12	Социологија са правима грађана											2		70								70			70
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1		37			1		37			3		105			3		93			272			272
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		37			1		37			1		35			1		31			140			140
2	Изборни програм образовног профила											2		70			2		62			132			132

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО																
	недељно			годишње	недељно			годишње	недељно			годишње	недељно			годишње	годишње																
	Т	В	П	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Σ									
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	1	4	25	3	14		1	4	4	40	14	14		8	6	3	280	21	10	6	8	8	3	248	24	93	9	1194	64	49	15	2481
1. Физика	2			74																								74				74	
2. Основе електротехнике	3	1		11	3			3			11																	222	37			259	
3. Основе машинства	2			74																								74				74	
4. Увод у електроенергетику								2			74																	74				74	
5. Софтверски алати у електроенергетици									2		74																	74				74	
6. Електрична мерења								2	1		74	37																74	37			111	
7. Електроника								2	1		74	37																74	37			111	
8. Електричне инсталације и осветљење								2			74				2			70										74	70			144	
9. Мерења у електроенергетици															2			70										70				70	
10. Енергетска електроника															2	1		70	35									70	35			105	
11. Електричне машине															2	1		70	35			2	1	62	31			132	66			198	
12. Електроенергетски водови															2			70				2	1	62	31	3	0	132	31	30		193	
13. Електроенергетска постројења															2			70				2	1	62	31	3	0	132	31	30		193	
14. Предузетништво																						2			62			62				62	
15. Техничка документација																						2			62			62				62	
16. Основе система управљања															2	1		62	31					62	31			62	31			93	
17. Практична настава			4			14				4			14				3			10	6			3		93	3	0			49	90	584
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ															2			70				2		62				132				132	
2. Изборни програм образовног профила**															2			70				2		62				132				132	

Б: Листа изборних програма

РБ	Општеобразовни изборни програми	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Музичка култура*			1	1
2.	Екологија и заштита животне средине*			1	1
3.	Изабрана поглавља математике			2	2
4.	Историја (одабране теме)*			2	2
5.	Физика			2	2
6.	Логика са етиком*			2	2

НАПОМЕНА: * Ученик бира изборни програм једном у току школовања

Р.б.	Стручни изборни програми	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Тржиште електричне енергије			2	
2.	Кабловска техника			2	
3.	Термички и расхласни уређаји			2	
4.	Управљање електромотрним погоном				2
5.	Напредне електроенергетске мреже				2
6.	Обновљиви извори енергије				2

Комплетан програм образовног профила је на линку:

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1j5eISnQTPcw3INrQKOWLJCZIIMjxlk_n

Образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР РАЧУНАРА (за ученике уписане до 2024. године)
Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Стручне компетенције:

- Припрема и организација рада
- Израда техничке и корисничке документације
- Инсталирање рачунарских система
- Надзор, надоградња и одржавање рачунарских система
- Израда система са микроконтролером или микрорачунаром

Циљ стручног образовања за квалификацију Електротехничар рачунара је оспособљавање лица за инсталирање рачунарских система, надзор, надоградњу и одржавање рачунарских система и израду система са микроконтролером или микрорачунаром.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере и сл. усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- аналитичко размишљање и решавање проблема;
- тимски рад;
- примену мера заштите здравља и животне средине у процесу рада;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

По завршетку школовања ученици стичу основу и могућност даљег школовања на свим вишим школама и факултетима техничког и рачунарског смера: Електротехничком факултету, Природно математичком факултету, Факултету организационих наука, Рачунарском факултету, Вишој електротехничкој школи.

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељн о		годишње			недељн о		годишње			недељн о		годишње			недељно		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2	62	7	4	12		40			10		340			12		372			1749	7	4	1823
1	Српски језик и књижевност	3		11			3		10			3		102			3		93			408			408
1.1.	_____језик и књижевност*	3		11			3		10			3		102			3		93			408			408
2	Српски као нематерњи језик*	2		74			2		68			2		68			2		62			272			272
3	Страни језик	2		74			2		68			2		68			2		62			272			272
4	Физичко васпитање	2		74			2		68			2		68			2		62			272			272
5	Математика	3		11			3		10			3		102			3		93			408			408
6	Рачунарство и информатика		2		7	4																7	4	74	
7	Историја	2		74																		74			74
8	Географија						2		68													68			68
9	Хемија	2		74																		74			74
10	Ликовна култура	1		37																		37			37
11	Биологија	2		74																		74			74
12	Социологија са правима грађана															2		62				62			62
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1		37			1		34			3		102			3		93			266			266
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		37			1		34			1		34			1		31			136			136
2	Изборни програм образовног профила**											2		68			2		62			130			130

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО																
	недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње																
	Т	В	П	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Σ									
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	3	2	25 9	11 1	74		6	11	2	20 4	37 4	68	9 0	7	1	2	238	40 8	9 0	3	1	4	93	43 4	9 0	794	132 7	14 2	27 0	2533		
1. Физика	2			74				2			68																		142				142
2. Основе електротехнике	3	1		11 1	37			2	1		68	34																	179	71			250
3. Рачунарска графика и мултимедија		2			74																								74				74
4. Увод у архитектуру рачунара	2			74																									74				74
5. Рачунарски хардвер								2			68		1 2																68	12			80
6. Електроника								2	1		68	34			2	1		68	34										136	68			204
7. Софтверски алати								2			68				2			68											136				136
8. Оперативни системи								3			10 2		3 0		3			10 2	1 8										204	48			252
9. Програмирање								2			68		1 8		2			68	2 4		3			93	3 0			229	72			301	
10. Микроконтролери и микрорачунари															1	2		34	68	3 0	2	2		62	62	3 0		96	130		60	286	
11. Рачунарске мреже															2	1		68	34	1 8								68	34		18	120	
12. Рачунарска логика															2	1		68	34									68	34			102	
13. Одржавање рачунарских система																					3			93	3 0			93	30			123	
14. Рачунари у системима управљања																					1	2		31	62			31	62			93	
15. Техничка документација																					2			62				62				62	
16. Предузетништво																					2			62				62				62	

Б: Листа изборних програма

РБ	Општеобразовни изборни програми	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Музичка култура*			1	1
2.	Екологија и заштита животне средине*			1	1
3.	Изабрана поглавља математике			2	2
4.	Историја (одабране теме)*			2	2
5.	Физика			2	2
6.	Логика са етиком*			2	2

НАПОМЕНА: * Ученик бира изборни програм једном у току школовања

Р.б.	Стручни изборни програми	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Електроенергетика			2	
2.	Пословне комуникације*			2	2
3.	Алати за управљање садржајем на интернету				2
4.	Управљање пројектима				2

Комплетан програм:

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/18eZDhXpC2Xi6VhY1kaZwMZ_Sccs1aJz7

Образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР РАЧУНАРА (за ученике уписане од 2024. године)

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Електротехничар рачунара

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	19	2		665	70			10			350				10			340				12			372				1727	70			1797				
1 Српски језик и књижевност	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405				
2 _____језик и књижевност*	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405				
1.1 Српски језик као нематеријни језик	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270				
3 Страни језик	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270				
4 Физичко и здравствено васпитање	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270				
5 Математика	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405				
6 Рачунарство и информатика		2			70																								70				70				
7 Историја	2			70																									70				70				
8 Ликовна култура	1			35																									35				35				
9 Географија	2			70																									70				70				
10 Хемија	2			70																									70				70				
11 Биологија	2			70																									70				70				
12 Социологија са правима грађана															2							2			62				62				62				
A2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1			35				1			35				3			102				3			93				265				265				
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1			35				1			35				1			34				1			31				135				135				
2 Изборни програми по програму образовног профила**															2			68				2			62				130				130				
Укупно A1+A2	19 (**20)	2		700 (**735)	70			10 (**11)			350 (**385)			10 (**13)			340 (**442)				12 (**15)			372 (**465)			1992	70			2062						
Укупно	19 (**20)			700 (**735)				10 (**11)			350 (**385)			10 (**13)			340 (**442)				12 (**15)			372 (**465)			1797 (**2062)										

Напомена:* За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Електротехничар рачунара*

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	1	2	245	35	70	60	10	11		350	385		60	5	14		170	476		90	2	15		62	465		90	827	1361	70	300	2558
1 Рачунарски хардвер	2			70			30		2			70																	70	70		30	170
2 Физика	2			70				2			70																		140				140
3 Основе електротехнике	3	1		105	35			3	1		105	35																	210	70			280
4 Електроника								3	1		105	35			2	1		68	34										173	69			242
5 Софтверски алати									2		70	30																	70		30		100
6 Елементи IoT система								2	1		70	35																	70	35			105
7 Савремени рачунарски системи															2			68											68				68
8 Програмирање									2		70	30				2		68	30			3			93	30			231		90		321
9 Оперативни системи									2		70					3		102	30										172		30		202
10 Технологија развоја IoT система																4		136	30			3			93	0	30		229		60		289
11 Рачунарске мреже															1	2		34	68										34	68			102
12 Одржавање рачунарских система																						4			124	30			124		30		154
13 Рачунарство у облаку																						2	1		62	31			62	31			93
14 Техничка документација																2		68					2		62				130				130
15 Предузетништво																							2		62				62				62
16 Практична настава			2			70	30																							70	30		100
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ															2			68				2			62				130				130
2 Изборни програми по програму образовног профила**															2			68				2			62				130				130
Укупно Б1+Б2	7	1	2	245	35	70	60	10	11		350	385	60	5 ^(**7)	14		170 ^(**238)	476	90	2 ^(**4)	15		62 ^(**124)	465	90	827	1361 ^(**1491)	70	300	2558 ^(**2688)			
Укупно	7			410				21			795				19 ^(**21)			736 ^(**804)				17 ^(**19)			617 ^(**679)				2558 ^(**2688)				

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу и практичне облике наставе

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Листа изборних програма према програму образовног профила

РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1	Екологија и заштита животне средине*			2	2
2	Изабрана поглавља математике			2	2
3	Историја (одабране теме)*			2	2
4	Логика са етиком *			2	2
5	Физика			2	2

РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1	Компјутерска анимација			2	
2	Основе креирања рачунарских игара				2
3	Вештачка интелигенција*			2	2
4	Пословне комуникације*			2	2
5	Управљање пројектима*			2	2

* Ученик изборни програм бира једном у току школовања
Стручни изборни програми под редним бројем 1, 2 и 3 реализују се кроз вежбе

Комплетан програм:

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/18eZDhXpC2Xi6VhY1kaZwMZ_Sccs1aJz7

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Електротехничар рачунара*
када се реализује по дуалном моделу

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње				
	Т	В	УКР	Т	В	ПН	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Σ			
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	1	2	245	35	70		60	10	5	6	350	175	210	60	5	8	6	170	272	204	90	2	9	6	62	279	186	90	827	1361	70	300	2558			
1 Рачунарски хардвер	2			70				30		2			70															70			70	30	170				
2 Физика	2			70					2			70															140					140					
3 Основе електротехнике	3	1		105	35				3	1		105	35														210	70				280					
4 Електроника									3	1		105	35		2	1		68	34								173	69				242					
5 Софтверски алати										2			70	30																70	30	100					
6 Елементи IoT система									2	1		70	35														70	35				105					
7 Савремени рачунарски систем															2			68									68					68					
8 Програмирање									2			70	30		2			68		30		3			93	30	231			90	321						
9 Оперативни системи										2			70		1	2		34	68	30						34	138	30			202						
10 Технологија развоја IoT система															4			136		30		3			93	30	229			60	289						
11 Рачунарске мреже															1	2		34		68						34			68	102							
12 Одржавање рачунарских система																						4			124	30				124	30	154					
13 Рачунарство у облаку																					2	1		62	31	62	31			93							
14 Техничка документација																2			68			2			62					130	130						
15 Предузетништво																						2			62					62	62						
16 Практична настава			2			70		30																					70	30	100						
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ															2			68				2			62					130	130						
2 Изборни програми по програму образовног профила**															2			68				2			62					130	130						
Укупно Б1+Б2	7	1	2	245	35	70		60	10	5	6	350	175	210	60	5	8	6	170	272	204	90	2	9	6	62	279	186	90	827	1361	70	300	2558			
Укупно	7			410					21			795					19 (**21)			736 (**804)					17 (**19)			617 (**679)					2558 (**2688)				

Напомена: *Дуални модел подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, практичне облике наставе и учење кроз рад

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Настава у блоку реализује се као учење кроз рад у следећим предметима, у I разреду Практична настава, у II разреду Софтверски алати, у III разреду Оперативни системи, у IV разреду Одржавање рачунарских система.

Образовни профил: АДМИНИСТРАТОР РАЧУНАРСКИХ МРЕЖА
Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за квалификацију АДМИНИСТРАТОР РАЧУНАРСКИХ МРЕЖА је оспособљавање лица за постављање пасивне и активне мрежне опреме, умрежавање рачунарске опреме и одржавање рачунарских мрежа.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Стручне компетенције:

- Постављање пасивне мрежне опреме
- Постављање активне мрежне опреме
- Умрежавање рачунарске опреме
- Надзор и одржавање рачунарских мрежа
- Обављање административних послова
- Комуницирање са окружењем

По завршетку школовања ученици такође стичу основу и могућност даљег школовања на свим вишим школама и факултетима техничког и рачунарског смера: Електротехничком факултету, Природно математичком факултету, Факултету организационих наука, Рачунарском факултету, Вишој електротехничкој школи.

		I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО				
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње				
		Т	В ПН	Т	В ПН Б	Т	В ПН	Т	В ПН Б	Т	В ПН	Т	В ПН Б	Т	В ПН	Т	В ПН Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2	595	70	12		420		12		420		10		320		1755	70			1825
1	Српски језик и књижевност	3		105		3		105		3		105		3		96		411				411
1.1	_____ језик и књижевност*	3		105		3		105		3		105		3		96		411				411
2	Српски као нематерњи језик*	2		70		2		70		2		70		3		64		274				274
3	Страни језик	2		70		2		70		2		70		2		64		274				274
4	Физичко васпитање	2		70		2		70		2		70		2		64		274				274
5	Математика	3		105		3		105		3		105		3		96		411				411
6	Рачунарство и информатика		2		70																70	70
7	Историја	2		70														70				70
8	Ликовна култура	1		35														35				35
9	Хемија	2		70														70				70
10	Биологија	2		70														70				70
11	Географија					2		70										70				70
12	Социологија са правима грађана									2		70						70				70
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1		35		1		35		3		105		3		96		271				271
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		35		1		35		1		35		1		32		137				137
2	Изборни предмети **									2		70		2		64		134				134

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО																				
	недељно			годишње	недељно			годишње	недељно			годишње	недељно			годишње	годишње				Σ																
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т		В	ПН	Б													
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	5		175	175	70	60	8	11		280	385		60	4	13		140	455		60	2	17		64	544		60	659	1559	70	240	2528				
1. Физика	2			70				2			70																140				140						
2. Основе електротехнике	3	1		105	35			3			105																210	35			245						
3. Рачунарска хардвер		2		70		30																					70		30		100						
4. Рачунарска графика и мултимедија		2		70																							70				70						
5. Мрежна опрема								3			105	30															105		30		135						
6. Електроника								3	1		105	35															105	35			140						
7. Оперативни системи								3			105	30															105		30		135						
8. Апликативни софтвер								2			70			3			105										175				175						
9. Програмирање								2			70			2			70										140				140						
10. Обрада и пренос сигнала														2	1		70	35								70	35			105							
11. Мрежни оперативни системи															4		140		30							140		30		170							
12. Рачунарска мрежа														2	3		70	105		30	2	2		64	64		30	134	169		60	363					
13. Техничка документација																					2					64				64							
14. Сервери																					4					128		30		158							
15. Администрирање рачунарске мреже																					5					160				160							
16. Основе рачунарства у облаку																					2					64				64							
17. Предузетништво																					2					64				64							
18. Практична настава			2		70	30																						70	30	100							
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ														2			70				2			64				134				134					
2. Изборни предмет према програму образовног профила														2			70				2			64				134				134					
Укупно А2+Б	5	5	2	175	175	70	60	8	11		280	385		60	4	13		140	455		60	4	17		64	544		60	659	1559	70	240	2528				
Укупно А2+Б	12			480				19				725				17 (19)*				655 (725)*				19 (21)*				668 (732)*					2528 (2662)*				

РБ	Листа општеобразовних изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1	Музичка култура*			1	1
2	Екологија и заштита животне средине*			1	1
3	Изабрана поглавља математике			2	2
4	Историја (одабране теме)*			2	2
5	Логика са етиком*			2	2
6	Физика			2	2
7					

* Ученик предмет бира једном у току школовања у трећем или четвртном разреду

РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1.	Управљање пројектима				2
2.	Пословне комуникације *			2	2
3.	Рачунарски интерфејси *			2	2
4.	Програмирање 2Д видео игара ¹				2

НАПОМЕНА: *) Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

¹) Програм изборног предмета реализује се кроз вежбе

Комплетан програм на линку:

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1B-iQBao0HuiudBEh749gmXE_EA2t0G1T

Образовни профил: ТЕХНИЧАР ЗА АДМИНИСТРИРАЊЕ РАЧУНАРСКИХ МРЕЖА (од 2024)
Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Техничар за администрирање рачунарских мрежа

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО																		
	недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње																		
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ														
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	17	2			595	70			12				420				12				408			10				310			1733	70			1803
1 Српски језик и књижевност	3				105				3				105				3				102			3				93			405			405	
2 _____језик и књижевност*	3				105				3				105				3				102			3				93			405			405	
1.1 Српски језик као нематерњи језик*	2				70				2				70				2				68			2				62			270			270	
3 Страни језик	2				70				2				70				2				68			2				62			270			270	
4 Физичко и здравствено васпитање	2				70				2				70				2				68			2				62			270			270	
5 Математика	3				105				3				105				3				102			3				93			405			405	
6 Рачунарство и информатика		2				70																								70			70		
7 Историја	2				70																									70			70		
8 Ликовна култура	1				35																									35			35		
9 Географија								2					70																	70			70		
10 Хемија	2				70																									70			70		
11 Биологија	2				70																									70			70		
12 Социологија са правима грађана												2					68													68			68		
A2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ												3					102						3							93			195		195
1 Грађанско васпитање / Верска настава												1					34						1							31			65		65
2 Изборни програми по програму образовног профила**												2					68						2							62			130		130
Укупно A1+A2	17	2			595	70			12				420				15				510			13				403			1998	70			2068
Укупно		19				665			12				420				12				408			10				310			1803			1803	
																	(**15)				(**510)			(**13)				(**403)			(**2068)			(**2068)	

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Техничар за администрирање рачунарских мрежа*

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	3	2	245	105	70	60	9	10		315	350	60	6	11		204	374	90	3	16		93	496	90	857	1325	70	300	2552							
1 Физика	2			70				2			70																		140			140					
2 Основе електротехнике	3	1		105	35			3	1		105	35																	210	70		280					
3 Електроника								3	1		105	35																	105	35		140					
4 Рачунарски хардвер		2			70		30																						70		30	100					
5 Увод у рачунарске мреже	2			70																									70			70					
6 Мрежна опрема								1	3		35	105	30																35	105	30	170					
7 Оперативни системи									3		105	30		1	3		34	102	30										34	207	60	301					
8 Програмирање									2		70																		70			70					
9 Програмирање мрежних сервиса															2		68												68			68					
10 Рачунарске мреже														2	3		68	102	30	1	2		31	62	24	99	164	54	317								
11 Мрежни сервиси														1	2		34	68	30		4		124	30	34	192	60	286									
12 Обрада и пренос сигнала														2	1		68	34										68	34		102						
13 Заштита рачунарских мрежа																				2	2		62	62	18	62	62	18	142								
14 Техничка документација																					2		62			62			62								
15 Администрирање рачунарских мрежа																					4		124	18	124	18	142		142								
18 Предузетништво																					2		62			62			62								
19 Практична настава			2			70	30																							70	30	100					
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ														2			68			2			62			130			130								
2 Изборни програми по програму образовног профила**														2			68			2			62			130			130								
Укупно Б1+Б2	7	3	2	245	105	70	60	9	10		315	350	60	8	11		272	374	90	5	16		155	496	90	987	1325	70	300	2682							
Укупно	12				480				19				725				17				668				19				679				2552				
																	(**19)				(**736)				(**21)				(**741)				(**2682)				

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу и практичне облике наставе

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Листа изборних програма према програму образовног профила

Рб	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1	Екологија и заштита животне средине*			2	2
2	Изабрана поглавља математике			2	2
3	Историја (одабране теме)*			2	2
4	Логика са етиком *			2	2
5	Физика			2	2

* Ученик изборни програм бира једном у току школовања

Рб	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1	Компјутерска анимација			2	
2	Основе креирања рачунарских игара				2
3	Вештачка интелигенција*			2	2
4	Пословне комуникације*			2	2
5	Управљање пројектима*			2	2

* Ученик изборни програм бира једном у току школовања
Стручни изборни програми под редним бројем 1, 2 и 3 реализују се кроз вежбе

Комплетан програм на линку:

https://drive.google.com/drive/folders/1Ps62trUIAi4rnMLKILCtoMpTS9hTUaOv?usp=drive_link

Образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЗА ЕЛЕКТРОНИКУ НА ВОЗИЛИМА
Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за квалификацију ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЗА ЕЛЕКТРОНИКУ НА ВОЗИЛИМА је оспособљавање лица за дијагностиковање и отклањање кварова на електричним инсталацијама и уређајима, електронским системима контроле рада мотора, електронским системима стабилности, електронским системима безбедности и комфора, механичким, пнеуматским и хидрауличним системима возила.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Стручне компетенције:

- Провера исправности електричних инсталација, уређаја, машина, давача и извршних елемената возила
- Дијагностиковање електронских система контроле рада мотора
- Дијагностиковање механичких, пнеуматских и хидрауличких система возила
- Дијагностиковање електронских система стабилности, безбедности и комфора возила
- Организовање процеса рада при одржавању и сервисирању возила

Ученици имају могућност даљег школовања на свим вишим школама и факултетима техничког смера.

У току школовања ученици имају могућност да посете Интегрисану средњу школу у Соколницама, као и да после друге године наставе школовање у Чешкој уз признавање свих положених предмета.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава + вежбе/практична настава + блок настава)

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ
I НАСТАВНИ ПЛАН
за образовни профил Електротехничар за електронику на возилима

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО																
	недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње																
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ							
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	19	2		703	74			10			340				12			384				10			290				1717	74			1791
1. Српски језик и књижевност	3			111				3			102				3			96				3			87				396				396
1.1. _____ језик и књижевност*	3			111				3			102				3			96				3			87				396				396
2. Српски као нематерњи језик*	2			74				2			68				2			64				2			58				264				264
3. Страни језик	2			74				2			68				2			64				2			58				264				264
4. Физичко васпитање	2			74				2			68				2			64				2			58				264				264
5. Математика	3			111				3			102				3			96				3			87				396				396
6. Рачунарство и информатика		2			74																									74			74
7. Историја	2			74																									74				74
8. Музичка култура	1			37																									37				37
9. Географија	2			74																									74				74
10. Хемија	2			74																									74				74
11. Биологија	2			74																									74				74
12. Социологија са правима грађана														2				64											64				64
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	1			37				1			34				3			96				3			87				254				254
1. Грађанско васпитање / Верска настава	1			37				1			34				1			32				1			29				132				132
2. Изборни предмет према програму образовног профила**														2				64				2			58				122				122
Укупно А1+Б	20	2		740	74			11			374				13 (15**)			416 (480**)				11 (13**)			319 (377**)				1849 (1971**)	74			1923 (2045**)
Укупно	22		814				11		374				13 (15**)		416 (480**)				11 (13**)		319 (377**)				1923 (2045**)								

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

2. НАСТАВНИ ПЛАН

Недељни и годишњи фонд часова стручних предмета за образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЗА ЕЛЕКТРОНИКУ НА ВОЗИЛИМА

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО															
	недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње															
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ						
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	1	4	185	37	148	14	3	4	476	102	136	90	10	1	6	320	32	192	150	10	2	7	290	58	203	150	1271	258	650	390	2569
1. Физика	2			74			2			68																	142				142	
2. Основе електротехнике	3	1		111	37		3			102																	213	37			250	
3. Електроника							3	1		102	34			2	1		64	32									166	66			232	
4. Електрична мерења								2			68																	68			68	
5. Ото мотори							2	1		68		34															68		34		102	
6. Дизел мотори														2	1		64		32								64		32		96	
7. Моторна возила																					3	1		87		29	87		29		116	
8. Електричне инсталације и уређаји							2	1		68		34															68		34		102	
9. Давачи и извршни елементи							2	2		68		68															68		68		136	
10. Електричне машине на возилима														2	1		64		32								64		32		96	
11. Системи паљења ото мотора														2	2		64		64								64		64		128	
12. Системи убризгавања ото мотора														2	2		64		64								64		64		128	
13. Системи убризгавања дизел мотора																					3	2		87		58	87		58		145	
14. Системи стабилности																					2	2		58		58	58		58		116	
15. Системи безбедности и комфора																					2	2		58		58	58		58		116	
16. Предузетништво																						2			58			58			58	
17. Практична настава			4			148						90							150							150			148	390	538	
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ														2			64				2			58			122				122	
1. Изборни предмет према програму образовног профила														2			64				2			58			122				122	
Укупно А2+Б	5	1	4	185	37	148	14	3	4	476	102	136	90	10	1	6	320	32	192	150	10	2	7	290	58	203	150	1271	258	650	390	2691
Укупно А2+Б	10		370		21		804		17		694		19		701		2569															
									(19)*		(758)*		(21)*		(759)*		(2691)*															

Напомена: *) Укупан број часова у случају када ученик изабере изборни предмет према програму образовног профила са листе стручних предмета

Б: Листа изборних предмета према програму образовног профила					
Рб	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни предмети					
1.	Ликовна култура*			1	1
2.	Екологија и заштита животне средине*			1	1
3.	Изабрана поглавља математике			2	2
4.	Историја (одабране теме)*			2	2
5.	Физика			2	2
6.	Логика са етиком*			2	2

Напомена: * Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

Б: Листа изборних предмета према програму образовног профила					
Рб	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1	Апликативни програми ¹			2	
2	Web дизајн ¹				2

Напомена: ¹⁾ Програм изборног предмета реализује се кроз вежбе

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/18Nn-QXV5LU7nDY9CzS3W-ZLba4E3vw1z>

Образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за квалификацију ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА је оспособљавање лица за израду десктоп и веб апликација и израду и управљање базом података.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- аналитичко размишљање и решавање проблема;
- тимски рад;
- примену мера заштите здравља и животне средине у процесу рада;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

По завршетку школовања ученици стичу основу и могућност даљег школовања на свим вишим школама и факултетима техничког и рачунарског смера: Електротехничком факултету, Природно математичком факултету, Факултету организационих наука, Рачунарском факултету, Вишој електротехничкој школи.

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2	629	74		12		432			12		420			10		310			1791	74		1865
1	Српски језик и књижевност	3		111			3		108			3		105			3		93			417			417
1.1.	_____језик и књижевност*	3		111			3		108			3		105			3		93			417			417
2	Српски као нематерњи језик*	2		74			2		72			2		70			2		62			278			278
3	Страни језик	2		74			2		72			2		70			2		62			278			278
4	Физичко васпитање	2		74			2		72			2		70			2		62			278			278
5	Математика	3		111			3		108			3		105			3		93			417			417
6	Рачунарство и информатика		2		74																		74		74
7	Историја	2		74																		74			74
8	Географија	2		74																		74			74
9	Хемија	2		74																		74			74
10	Ликовна култура	1		37																		37			37
11	Биологија						2		72													72			72
12	Социологија са правима грађана											2		70								70			70
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1		37			1		36			3		105			3		93			271			271
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		37			1		36			1		35			1		31			139			139
2	Изборни предмет према програму образовног профила**											2		70			2		62			132			132
Укупно А1+Б		18	2	666	74		13		468			13 (15**)		455 (525**)			11 (13**)		341 (403**)			1930 (2062**)	74		2004 (2136**)
Укупно		20		740			13		468			13 (15**)		455 (525**)			11 (13**)		341 (403**)			2004 (2136**)			

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО					
	недељно				годишње			недељно				годишње			недељно				годишње			недељно				годишње			годишње					
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ	
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	5	2	185	185	74		11	8		396	288	30		1	10	6	35	350	210	60	1	12	6	31	372	186	90	647	1195	470	180	2492	
1. Физика	2			74				2			72																			146				146
2. Основе електрогетехнике	3	1		111	37			3	1		108	36																		219	73			292
3. Рачунарска графика и мултимедија		2			74																									74				74
4. Програмирање		2			74			2	2		72	72	30			3			105				3			93				72	344		30	446
5. Електроника								3	1		108	36																		108	36			144
6. Веб дизајн									2			72																		72				72
7. Базе података								1	2		36	72				2			70											36	142			178
8. Рачунарске системи															1	2		35	70											35	70			105
9. Рачунарске мреже и интернет сервиси																						1	2		31	62			31	62			93	
10. Веб програмирање																3			105				3			93				0	198			198
12. Заштита информационог система																							2			62				62				62
13. Примењене информационе технологије																6			210	60			6			186	90				396	150		546
14. Предузетништво																							2			62				62				62
15. Практична настава			2			74																									74			74
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ															2			70				2			62				132				132	
2. Изборни предмет према програму образовног профила **															2			70				2			62				132				132	
Укупно А2+Б	5	5	2	185	185	74		11	8		396	288	30		1	10	6	35	350	210	60	1	12	6	31	372	186	90	647	1195	470	180	2624	
Укупно А2+Б	12			444				19				714			17 (19)				655 (725)			19 (21)				679 (741)			2492 (2624)					

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

I ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Електротехничар информационих технологија
када се реализује по дуалном моделу*

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО								
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње								
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б-укр	Т	В	укр	Б-укр	Т	В	укр	Б-укр	Т	В	укр	Б-укр	Т	В	ПН	УКР	Б-укр	Σ					
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	5	2	185	185	74		11	8		396	288	30	1	10	6	35	350	210	60	1	12	6	31	372	186	90	647	1195	74	396	180	2492				
1. Физика	2			74				2			72																						146				146
2. Основе електротехнике	3	1		111	37			3	1		108	36																					219	73			292
3. Рачунарска графика и мултимедија		2			74																												74			74	
4. Програмирање		2			74			2	2		72	72	30		3			105					3			93						72	344		30	446	
5. Електроника								3	1		108	36																					108	36			144
6. Веб дизајн									2			72																					72			72	
7. Базе података								1	2		36	72			2			70														36	142			178	
8. Рачунарски системи														1	2		35	70														35	70			105	
9. Рачунарске мреже и интернет сервис																						1	2		31	62						31	62			93	
10. Веб програмирање															3			105					3			93						0	198			198	
12. Заштита информационих система																						2			62							62			62		
13. Примењене информационе технологије																6			210	60			6			186	90							396	150	546	
14. Предузетништво																						2			62							62			62		
15. Практична настава			2			74																											74			74	
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ														2			70					2			62							132				132	
2. Изборни предмет према програму образовног профила **														2			70					2			62							132			132		
Укупно A2+B	5	5	2	185	185	74		11	8		396	288	30	1	10	6	35	350	210	60	1	12	6	31	372	186	90	647	1195	74	396	180	2624				
Укупно A2+B	12			444				19			714				17 (19)				655 (725)				19 (21)				679 (741)				2492 (2624)						

Напомена: * Дуални модел подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, учење кроз рад код послодавца, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

Б: Листа изборних предмета према програму образовног профила						
РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД				
		I	II	III	IV	
Стручни предмети						
1.	Управљање пројектима					2
2.	Пословне комуникације *			2		2
3.	Рачунари у системима управљања *			2		2
4.	Програмирање 2Д видео игара					2
5.	Електронско пословање					2
6.	Програмирање мобилних апликација					2

НАПОМЕНА: * Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

Б: Листа изборних предмета према програму образовног профила					
РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни предмети					
1.	Музичка култура*			1	1
2.	Екологија и заштита животне средине*			1	1
3.	Изабрана поглавља математике			2	2
4.	Историја (одабране теме)*			2	2
5.	Физика			2	2
6.	Логика са етиком*			2	2

НАПОМЕНА: * Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1h5urFKlgXN7C2MZk7sW5svFyXmoTax9O>

Образовни профил: ТЕХНИЧАР ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ овог образовног профила је оспособљавање ученика да пројектују и имплементирају све облике апликативних софтверских производа, почевши од десктоп апликација, па све до статичких и динамичких апликација базираних на веб технологијама.

У оквиру овог образовног профила, ученици се оспособљавају за:

- израду десктоп апликација
- израду статичких и динамичких веб апликација
- програмирање у неколико програмских језика и технологија: C/C++, C#, HTML, JavaScript, ASP.NET
- пројектовање и реализацију база података
- инсталирање и одржавање системског софтвера
- одржавање хардвера
- заштиту рачунарских система

Ученици ће имати одличну основу и предзнање уколико се одлуче за наставак школовања у правцу информационих технологија и то на Природно математичком факултету, Електротехничком факултету, Факултету организационих наука, Рачунарском факултету, Вишој електротехничкој школи.

Ученици ће по завршеном школовању имати могућност запослење у великом броју фирми које се баве израдом софтвера, као и у банкама чије се пословање заснива на базама података.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Техничар информационих технологија

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	19	2		665	70			10			350				12			408				10			310				1733	70			1803				
1 Српски језик и књижевност	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405				
2 _____језик и књижевност*	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405				
1. Српски језик као нематерњи језик	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270				
3 Страни језик	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270				
4 Физичко и здравствено васпитање	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270				
5 Математика	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405				
6 Рачунарство и информатика		2			70																									70			70				
7 Историја	2			70																									70				70				
8 Ликовна култура	1			35																									35				35				
9 Географија	2			70																									70				70				
10 Хемија	2			70																									70				70				
11 Биологија	2			70																									70				70				
12 Социологија са правима грађана															2			68											68				68				
A2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1			35				1			35				3			102				3			93				265				265				
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1			35				1			35				1			34				1			31				135				135				
2 Изборни програми по програму образовног профила**															2			68				2			62				130				130				
Укупно A1+A2	20	2		700	70			1			385				15			510				13			403				1998	70			2068				
Укупно	21 (**22)			735 (**770)					10 (**11)			350 (**385)					12 (**15)			408 (**510)					10 (**13)			310 (**403)					1733 (**2068)				

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Техничар информационих технологија*

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	3	2	175	105	70	60	9	12		315	420		60	1	16		34	544		90	3	16		93	496		90	617	1565	70	300	2552
1 Програмирање		2			70		30		2			70		30		3			102		30		3			93		30		335		120	455
2 Физика	2			70				2			70																		140			140	
3 Основе електротехнике	3	1		105	35			3	1		105	35																	210	70		280	
4 Електроника								3	1		105	35																	105	35		140	
5 Веб дизајн									2			70		30															70		30	100	
6 Дизајн интерфејса									2			70																	70			70	
7 Рачунарски системи									2			70																	70			70	
8 Базе података								1	2		35	70				2			68										35	138		173	
9 Предузетништво																2			68										68			68	
10 Рачунарске мреже и интернет сервиси															1	2		34	68										34	68		102	
11 Веб програмирање																3			102		30		3			93		30		195	60	255	
12 Развој софтверских пројеката																2			68		30		2			62		30		130	60	190	
13 Тестирање софтвера																2			68				2			62				130		130	
14 Заштита информационих система																						1	2		31	62			31	62		93	
15 Основе вештачке интелигенције и машинског учења																						2	1		62	31			62	31		93	
16 Развој мобилних апликација																							3			93				93		93	
17 Практична настава			2			70	30																							70	30	100	
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ															2			68				2			62				130			130	
2 Изборни програми по програму образовног профила**															2			68				2			62				130			130	
Укупно Б1+Б2	5	3	2	175	105	70	60	9	12		315	420		60	3	16		102	544		90	5	16		155	496		90	747	1565	70	300	2682
Укупно	10			410				21			795				17 (**19)			668 (**736)				19 (**21)			679 (**741)				2552 (**2682)				

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу и практичне облике наставе

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Листа изборних програма према програму образовног профила

Рб	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1	Екологија и заштита животне средине*			2	2
2	Изабрана поглавља математике			2	2
3	Историја (одабране теме)*			2	2
4	Логика са етиком*			2	2
5	Физика			2	2

* Ученик изборни програм бира једном у току школовања

Рб	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни програми					
1	Нерелационе базе података				2
2	Основе креирања рачунарских игара			2	
3	Пословне комуникације*			2	2
4	Управљање пројектима *			2	2
5	Компјутерска анимација			2	
6	3Д моделовање и анимација				2

* Ученик бира изборни програм једном у току школовања
Програми под редним бројевима 1, 2, 5 и 6 реализују се кроз вежбе.

Комплетан програм:

https://drive.google.com/drive/folders/1RbFzFBDcDXUdHQkounEfgVTgAozrMIv3?usp=drive_link

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Техничар информационих технологија*
када се реализује по дуалном моделу *

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО							
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње							
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	ПН	УКР	Б	Σ		
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	3	2	175	105	70	60	9	12	6	315	210	210	60	1	16	6	34	340	204	90	3	16	6	93	310	186	90	617	965	70	600	300	2552		
1 Програмирање		2			70		30	2			70		30		3			102		30		3				93		30					335		120	455
2 Физика	2			70				2			70																						140			140
3 Основе електротехнике	3	1		105	35			3	1		105	35																					210	70		280
4 Електроника								3	1		105	35																					105	35		140
5 Веб дизајн									2			70	30																				70		30	100
6 Дизајн интерфејса										2		70																						70		70
7 Рачунарски системи										2		70																						70		70
8 Базе података								1		2	35	70				2			68											35	68		70			173
9 Предузетништво																2			68														68			68
10 Рачунарске мреже и интернет сервиси																1	2	34	68														34		68	102
11 Веб програмирање																3		102		30		3			93		30						195		60	255
12 Развој софтверских пројеката																	2		68	30				2			62	30					130	90	190	
13 Тестирање софтвера																	2		68					2			62						130		130	
14 Заштита информационих система																						1	2	31		62		31				62			93	
15 Основе вештачке интелигенције и машинског учења																						2	1		62	31		62	31						93	
16 Развој мобилних апликација																							3		93				93						93	
17 Практична настава			2		70	30																										70	30		100	
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ															2			68				2			62				130						130	
2 Изборни програми по програму образовног профила**															2			68				2			62				130						130	
Укупно Б1+Б2	5	3	2	175	105	70	60	9	12	6	315	210	210	60	3	16	6	102	340	204	90	5	16	6	155	310	186	90	747	965	70	600	300	2682		
Укупно	10			410				21			795				17 (**19)			668 (**736)				19 (**21)			679 (**741)				2552 (**2682)							

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу и практичне облике наставе

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Настава у блоку реализује се као учење кроз рад у предмету Развој софтверских пројеката.

Образовни профил: ЕЛЕКТРОМОНТЕР МРЕЖА И ПОСТРОЈЕЊА

Трајање образовног профила: ТРИ ГОДИНЕ

Бави се постављањем и одржавањем инсталација и електричних мрежа ниског и високог напона, како надземних тако подземних. Поставља разводне ормане, одржава трансформаторске и командне станице, далеководе и остале електроенергетске системе. Потребно је да буде спретан, опрезан и веома одгово-ран. Углавном ради у тиму и под разним временским условима а радно се време често прилагођава захтевима посла па је његов радни стаж бенефициран.

По завршетку школовања, ученик би требало да:

- познаје све делове електричних постројења и мрежа
- да уз помоћ искуснијих, отклони квар на било ком делу у постројењу или на далеководу,
- да сам уради неке мање замене и поправке на деловима мрежа

У току школовања ученици имају могућност да посете Интегрисану средњу школу у Соколницама као и да после друге године наставе школовање у Чешкој уз признавање свих положених предмета.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	13	2		481	74			8			280				7			217				978	74			1052
1 Српски језик и књижевност	3			111				2			70				2			62				243				243
1.1 _____језик и књижевност*	3			111				2			70				2			62				243				243
2 Српски као нематерњи језик*	2			74				2			70				2			62				206				206
3 Страни језик	2			74				2			70				1			31				175				175
4 Физичко васпитање	2			74				2			70				2			62				206				206
5 Математика	2			74				2			70				1			31				175				175
6 Историја	2			74																		74				74
7 Рачунарство и информатика		2			74																		74			74
8 Географија	1			37																		37				37
9 Екологија и заштита животне средине	1			37																		37				37
10 Социологија са правима грађана															1			31				31				31
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	1			37				2			70				2			62				169				169
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1			37				1			35				1			31				103				103
2 Изборни предмети **								1			35				1			31				66				66

Ред бр	Листа изборних предмета	РАЗРЕД		
		I	II	III
Општеобразовни предмети				
1	Страни језик II*		1	1
2	Изабрани спорт**		1	1
3	Историја (одабране теме)**		1	1
4	Изабрана поглавља математике			1
5	Индустријска географија**		1	1
6	Ликовна култура**		1	1
7	Музичка култура**		1	1
8	Биологија		1	

Недељни и годишњи фонд часова стручних предмета за образовни профил: Електромонтер мрежа и постројења

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО					
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње					
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ	
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	8	2	6	296	74	222	0	9	1	12	315	35	420	60	4	1	18	124	31	558	90	735	140	1200	150	2225	
11 Физика	2			74																			74				74
12 Технички материјали	2			74																			74				74
13 Техничко цртање		1			37																			37			37
14 Основе практичних вештина			6			222																			222		222
15 Основе електротехнике	3	1		111	37			2			70												181	37			218
16 Електрична мерења и електроника								2	1		70	35											70	35			105
17 Електричне инсталације								2			70												70				70
18 Електрична постројења	1			37				2			70				2			62					169				169
19 Електричне мреже								1			35				2			62					97				97
20 Предузетништво																1			31		30			31		30	61
21 Практична настава										12			420	60			18			558	60			978	120	1098	
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ								1			35				1			31				66				66	
2 Изборни предмети**								1			35				1			31				66				66	

Ред. бр.	Листа изборних предмета	РАЗРЕД		
		I	II	III
Стручни предмети				
1.	Обновљиви извори енергије		1	
2.	Енергетска електроника			1
3.	Електричне машине			1

Комплетан програм:

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1m5-Uk7Pq46mqGeavUWtnql_E4pBP5FUP

Образовни профил: ЕЛЕКТРИЧАР

Трајање образовног профила: ТРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за квалификацију Електричар је оспособљавање лица за извођење електроинсталатерских радова, поправку кућних електроуређаја и одржавање индустријске електроопreme.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- ефикасан рад у тиму;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Постоји могућност и даљег усавршавања и школовања на било којој вишој школи.

У току школовања ученици имају могућност да посете Интегрисану средњу школу у Соколницама као и да после друге године наставе школовање у Чешкој уз признавање свих положених предмета.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава)

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		13	2	481	74		8		280			7		217		978	74		1052	
1	Српски језик и књижевност	3		111			2		70			2		62		243			243	
1.1	језик и књижевност*	3		111			2		70			2		62		243			243	
2	Српски као нематерњи језик*	2		74			2		70			2		62		206			206	
3	Страни језик	2		74			2		70			1		31		175			175	
4	Физичко васпитање	2		74			2		70			2		62		206			206	
5	Математика	2		74			2		70			1		31		175			175	
6	Историја	2		74												74			74	
7	Рачунарство и информатика		2		74												74		74	
8	Географија	1		37												37			37	
9	Екологија и заштита животне средине	1		37												37			37	
10	Социологија са правима грађана										1		31			31			31	
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1		37			2		70			2		62		169			169	
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		37			1		35			1		31		103			103	
2	Изборни програми						1		35			1		31		66			66	
Укупно A1+A2+B		14	2	518	74		9		315			8		248		1081			1155	
Укупно A1+A2+B		16		592			9 (10**)		315 (350**)			8 (9**)		248 (279**)		1155 (1221**)				

Напомена: *За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ		
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	3	6	259	111	222	8	2	12	280	70	420	60	4	1	18	124	31	558	90	663	212	1200	150	2225				
15 Физика	2			74																		74				74			
16 Техничко цртање и документација		2			74																		74			74			
17 Основе практичних вештина			6		0	222																		222		222			
18 Основе електротехнике	3	1		111	37		2			70												181	37			218			
19 Електрична мерења и електроника							2	1		70	35											70	35			105			
20 Електричне инсталације	2			74			2			70				2			62								206				
21 Електричне машине и погони							2	1		70	35						0								70	35	105		
22 Електроопрема у индустрији														2			62								62				
23 Предузетништво															1			31		30		31		30		61			
24 Практична настава									12			420	60			18			558	60			978	120	1098				
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМ							1			35				1			31				66				66				
2 Изборни програми							1			35				1			31				66				66				
Укупно A2+Б	7	3	6	259	111	222	8 (**9)	2	12	280 (*315)	70	420	60	4 (**5)	1	18	124 (**155)	31	558	90	663 (**729)	212	1200	150	2225 (**2291)				
Укупно	16			592				22 (**23)			830 (**865)				23 (**24)			803 (**834)					2225 (**2291)						

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Рб	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни програми					
1	Лифтови		1	1	
2	Обновљиви извори енергије		1		
3	Електроенергетски водови			1	
4	Апликативни програми за електричне инсталације			1	
Општеобразовни програми					
1	Страни језик II*		1	1	
2	Изабрани спорт**		1	1	
3	Историја (одабране теме)**		1	1	
4	Изабрана поглавља математике			1	
5	Индустријска географија**		1	1	
6	Ликовна култура**		1	1	
7	Музичка култура**		1	1	
8	Биологија		1		

Напомена: * програме Страни језик II и Лифтови ученик може изабрати само у другом разреду и изучавати га једну или две године

** Ученик изборни програм бира једном у току школовања

Ученик бира бар један предмет током школовања са листе изборних стручних програма

I ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Електричар
када се реализује по дуалном моделу*

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО					
	недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње					
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Т	В	ПН	УКР	Б	Σ				
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	3	6		259	111	222		8	2	12		280	70	420	60	4	1	18		124	31	558	90	663	212	222	978	150	2225
15 Физика	2				74																74						74			
16 Техничко цртање и документација		2			74																	74					74			
17 Основе практичних вештина			6				222																222				222			
18 Основе електротехнике	3	1			111	37			2			70									181	37					218			
19 Електрична мерења и електроника									2	1		70	35							70	35					105				
20 Електричне инсталације	2				74				2			70				2			62	206						206				
21 Електричне машине и погони									2	1		70	35							70	35					105				
22 Електроопрема у индустрији																2			62	62	0					62				
23 Предузетништво																	1		30		31				30	61				
24 Практична настава											12		420	60			18				558	60				1098				
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ									1			35				1			31	66						66				
2 Изборни програми									1			35				1			31	66						66				
Укупно A2+Б	7	3	6		259	111	222		8	2	12		280	70	420	60	4	1	18		124	31	558	90	663	212	222	978	150	3446
									(*				(*3				(*				(**				(**7					
									*9				*15				*5				155				29)					
))))									
Укупно	16				592				22 (**23)				830 (**865)				23 (**24)				803 (**834)				2225 (**2291)					

Напомена: * Дуални модел подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, учење кроз рад код послодавца, вежбе, практичну наставу и учење кроз рад у блоку
** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1tBVKuHfqlPEIS8ow1GiATw42rBFEGms4>

Образовни профил: МОНТЕР ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИХ МРЕЖА

Трајање образовног профила: ТРИ ГОДИНЕ

Опис квалификације

Монтер телекомуникационих (ТК) мрежа на основу добијеног радног налога самостално обавља послове на изради, монтажи и одржавању сигнално-телекомуникационе мреже и инсталација, опреме и уређаја.

Обучен је за припремање површина и терена за полагање каблова, ранжирање портова на изводима и приступним уређајима, постављање и спајање инсталација унутар и изван објеката, постављање уређаја и пратеће опреме и њихово конфигурисање, тестирање и пуштање у рад, испитивање и надзирање рада уређаја, отклањање сметњи и замену неисправних уређаја и водова. Делотворно комуницира и сарађује са надређенима и сарадницима приликом обављања задатака и активно доприноси култури уважавања и сарадње.

Сврсисходно примењује техничке информације, информационо - комуникационе технологије (ИКТ) и унапређује њихову примену кроз учење и усавршавање.

Ефикасно примењује мере за осигурање квалитета, мере заштите на раду и мере заштите животне средине.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, монтеру ТК мрежа превасходно омогућава запошљавање и наставак школовања у датој стручној области.

Компетенције

- Припремање и организација рада
- Постављање телекомуникационе мреже
- Инсталирање одговарајуће опреме и уређаја у кабловској и бежичној мрежи
- Одржавање телекомуникационе мреже
- Кључне компетенције (рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, сарадња, одговоран однос према здрављу и одговоран однос према околини)

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ			
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	13	2		481	74			8			280				7			217				978	74			1052			
1 Српски језик и књижевност	3			111				2			70				2			62				243				243			
1.1 језик и књижевност*	3			111				2			70				2			62				243				243			
2 Српски као нематерњи језик*	2			74				2			70				2			62				206				206			
3 Страни језик	2			74				2			70				1			31				175				175			
4 Физичко васпитање	2			74				2			70				2			62				206				206			
5 Математика	2			74				2			70				1			31				175				175			
6 Историја	2			74																		74				74			
7 Рачунарство и информатика		2			74																		74			74			
8 Географија	1			37																		37				37			
9 Екологија и заштита животне средине	1			37																		37				37			
10 Социологија са правима грађана															1			31				31				31			
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1			37				2			70				2			62				169				169			
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1			37				1			35				1			31				103				103			
2 Изборни програми **								1			35				1			31				66				66			
Укупно А1+Б	14	2		518	74			9			315				8			248				1081				1155			
								(10**)			(350**)				(9**)			(279**)				(1147**)				(1221**)			
Укупно А1+А2+Б		16			592			9 (10**)			315 (350**)				8 (9**)			248 (279**)				1155 (1221**)							

** Број часова за ученике који за изборни програм одаберу предмет са листе општеобразовних програма

Б. Листа изборних програма према програму образовног профила				
РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД		
		I	II	III
Општеобразовни програми				
1.	Страни језик II*		1	1
2.	Изабрани спорт**		1	1
3.	Историја (одабране теме)**		1	1
4.	Изабрана поглавља математике			1
5.	Индустријска географија**		1	1
6.	Ликовна култура**		1	1
7.	Музичка култура**		1	1
8.	Биологија		1	

Напомена: * Страни језик II ученик може изабрати само у другом разреду и изучавати га једну или две године

** Ученик изборни програм бира једном у току школовања

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	8	2	6	296	74	222	0	8	2	12	280	70	420	60	3	2	18	93	62	558	90	669	206	1200	150	2225
11 Физика	2			74																		74				74
12 Основе електротехнике	3	1		111	37			2			70											181	37			218
13 Телекомуникациони линије	3			111																		111				111
14 Електроника								2			70											70				70
15 Мерења у телекомуникацијама									1		35												35			35
16 Приступне мреже и уређаји								2			70											70				70
17 Телекомуникационе инсталације								2			70											70				70
18 Телекомуникациони системи															3			93				93				93
19 Основе практичних вештина			6			222																		222		222
20 Телекомуникационе мреже										9		315	48				15		465	48				780	96	876
21 Сигнално телекомуникациони системи										3		105	12				3		93	12				198	24	222
22 Пројектно-техничка документација		1		37				1			35				1			31				103				103
23 Предузетништво															1			31		30		31		30		61
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								1			35				1			31				66				66
2 Изборни предмети**								1			35				1			31				66				66
Укупно: А2 + Б	8	2	6	296	74	222	0	8	2	12	280	70	420	60	3	2	18	93	62	558	90	735	206	1200	150	2291
Укупно: А2 + Б	16			592				22 (23**)			830 (865**)				23 (24**)			834 (865**)				2291 (2357**)				

НАПОМЕНА: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Број часова за ученике који за изборни предмет одаберу предмет са листе стручних предмета

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/126Mogs0mCLeX6vbMqvFLzt4iHqwReXUW>

Подручје рада: Геодезија и грађевинарство

Образовни профил: АРХИТЕКТОНСКИ ТЕХНИЧАР (програм важи до 2026.године)

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Стручне компетенције архитектонског техничара су:

- Разрада пројектне и техничке документације
- Припрема пројекта организације грађења
- Организовање припремних радова на градилишту
- Организовање послова на изградњи објекта
- Вођење градилишне документације
- Припрема техничке документације и послова за управни поступак
- Припрема процене вредности објеката високоградње

По завршетку школовања, архитектонски техничари имају знања, вештине и ставове са којима се лако могу запослити. Нека од њихових могућих радних места су: урбанистички завод, грађевинско предузеће (градилиште, технолошка разрада детаља, калкулације), пројектни биро, геодетски завод, градско комунално предузеће, грађевинска инспекција, трговина грађевинским материјалима, намештајем, опремом, агенција за продају некретнина, стамбена задруга...

Они могу започети и приватну делатност у једној од најперспективнијих грана привреде, како код нас тако и у свету.

По завршетку школовања ученици стичу основу и могућност даљег школовања на бројним факултетима и високим школама струковних студија.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД							
		недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње			
		Т	В	П	Н	Т	В	П	Н	Т	В	П	Н	Т	В	П	Н	Т	В	П	Н	Т	В	П	Н	Т	В	П	Н	Т	В	П	Н
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		19	2			665	70			10				340				12				408				10				310			
1	Српски језик и књижевност	3				105				3				102				3				102				3				93			
1.1	_____језик и књижевност*	3				105				3				102				3				102				2				93			
2	Српски као нематерњи језик*	2				70				2				68				2				68				2				62			
3	Страни језик	2				70				2				68				2				68				2				62			
4	Физичко васпитање	2				70				2				68				2				68				2				62			
5	Математика	3				105				3				102				3				102				3				93			
6	Рачунарство и информатика		2				70																										
7	Историја	2				70																											
8	Ликовна култура	1				35																											
9	Географија	2				70																											
10	Хемија	2				70																											
11	Биологија	2				70																											
12	Социологија са правима грађана																	2				68											
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1				35				1				34				3				102				3				93			
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1				35				1				34				1				34				1				31			
2	Изборни предмети **																	2				68				2				62			

I Наставни план за образовни профил АРХИТЕКТОНСКИ ТЕХНИЧАР

	I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД												
	недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње										
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б									
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	4		175	140		60	8	13		272	442		90	6	11		204	374		90	6	13		186	403		90
1 Грађевински материјали	2			70			12																					
2 Физика	2			70				2			68																	
3 Нацртна геометрија и техничко цртање	2			70		30		2			68		30															
4 Грађевинске конструкције	1	2		35	70		18	1	3		34	102		30	1	2		34	68									
5 Слободноручно цртање								2			68																	
6 Историја архитектуре							2				68																	
7 Апликативни рачунарски програми							4				136					2			68									
8 Статика и отпорност материјала							1	2			34	68			1	1		34	34									
9 Основе геодезије							1				34		30															
10 Технологија грађевинских радова							1				34				2	1		68	34		30	1	2		31	62	60	
11 Разрада пројеката															1	3		34	102		60	1	3		31	93		
12 Армиранобетонске конструкције															1	2		34	68			1	2		31	62		
13 Монтажне конструкције																						1	2		31	62		
14 Кућне инсталације																						1	2		31	62		
15 Урбанизам																						1			31		30	
16 Предузетништво																						2			62			
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ															2			68				2			62			
1 Изборни предмети															2			68				2			62			
2 Укупно A2+B	5	4		175	140		60	8	13		272	442		90	6	11		204	374		90	6	13		186	403		90
Укупно	9			375			21				804			17	668	19	668	374	90	19	668	19	668	374	90	679	679	

Напомена:** Уколико ученик изабере све стручне изборне предмете

Б. Листа изборних предмета према програму образовног профила

Рб	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1	*Основе нискоградње			2	2
2	*Основе комуналне хидротехнике			2	2
3	*Савремена архитектура			1	1
4	*Просторна композиција			1	1
5	Ентеријери				2
6	**Перспектива				2
7	Енергетска ефикасност објеката				2

* ученик бира предмете само у једној години

** подела одељења на групе

РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни предмети					
1	Изабрана поглавља математике			2	2
2	Логика са етиком*			2	2
3	Историја (одабране теме)*			2	2
4	Екологија и заштита животне средине*			1	1
5	Музичка култура*			1	1

Комплетан програм:

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/11DMUKAHY03bpAf_iGvsYINWAwA5XFoIM

Образовни профил: АРХИТЕКТОНСКИ ТЕХНИЧАР (програм важи од 2022. године)
Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ
ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
План наставе и учења за образовни профил АРХИТЕКТОНСКИ ТЕХНИЧАР

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО																				
	недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње																				
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ												
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	4			210	105		60	9	12			306	408		90	6	11			204	374		90	7	12			217	372		90	937	1259		330	2526
1. Грађевински материјали	2				70			30																					70			30	100				
2. Физика	2				70				2				68																138				138				
3. Грађевинске конструкције	2	3			70	105		30	1	3			34	102		60	1	2			34	68							138	275		90	503				
4. Нацртна геометрија									1	2			34	68															34	68			198				
5. Слободноручно цртање									2				68																68				68				
6. Историја архитектуре са заштитом грађевинског наслеђа									2				68			30													68			30	98				
7. Апликативни рачунарски програми									4				136				3				102								238				238				
8. Статика и отпорност материјала									1	1			34	34			1	1			34	34							68	68			136				
9. Технологија грађевинских радова									2				68				2	1			68	34		30	1	2			31	62		60	167	96		90	353
10. Разрада пројеката																	1	3			34	102		60	1	3			31	93			65	195		60	320
11. Армиранобетонске конструкције																	1	2			31	62			1	2			31	62			65	96			161
12. Монтажне конструкције																	1	1			31	31			1	1			31	31			31	31			62
13. Кућне инсталације																	1	2			31	62			1	2			31	62			31	62			93
14. Урбанизам																	2				62							30	62			30	62				92
15. Предузетништво																		2			62								62				62				62
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ																	2				68				2				62				130				130
1 Изборни предмети																	2				68				2				62				130				130
2 Укупно А2+Б	6	3			210	105		60	9	12			306	408		90	6	11			204	374		90	7	12			217	372		90	937	1259		330	2526
Укупно																	17				668				19				679				2526				2526
																	(**19)				(**736)				(**21)				(**741)				(**2656)				(**2656)

Напомена:** Уколико ученик изабере све стручне изборне предмете

РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1	*Основе нискоградње			2	2
2	*Основе комуналне хидротехнике			2	2
3	*Савремена архитектура			2	2
4	*Грађевинско наслеђе и традиција			2	2
5	**Ентеријери				2
6	**Перспектива				2

* ученик бира предмете само у једној години

** подела одељења на групе

https://drive.google.com/drive/folders/11DMUkAHY03bpAf_iGvsYINWAwA5XFoIM

Образовни профил: ГРАЂЕВИНСКИ ТЕХНИЧАР

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Стручне компетенције:

- Разрада грађевинских пројеката
- Организација припремних радова на градилишту
- Оперативно извођење и организација радова на градилишту објеката високоградње
- Оперативно организовање изградње путева и железничких пруга
- Испитивање грађевинских материјала
- Вођење документације и комуникација на градилишту
- Заштита здравља и животне средине

Циљ стручног образовања за квалификацију *грађевински техничар* је оспособљавање лица за разраду пројектне и техничке документације, организовање радова на градилишту, организовање радова на изградњи путева и железничких пруга, вођење градилишне документације, испитивање грађевинских материјала и припрему техничке документације за управни поступак. Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- решавање проблема, комуникацију и тимски рад;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

План наставе и учења: ГРАЂЕВИНСКИ ТЕХНИЧАР

		I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД												
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње										
		Т	В	ПН	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б									
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		18	2		630	70			11			374			12			408			10			310		
1	Српски језик и књижевност	3			105				3			102			3			102			3			93		
1.1	_____ језик и књижевност*	3			105				3			102			3			102			2			93		
2	Српски као нематерњи језик*	2			70				2			68			2			68			2			62		
3	Страни језик	2			70				2			68			2			68			2			62		
4	Физичко васпитање	2			70				2			68			2			68			2			62		
5	Математика	3			105				3			102			3			102			3			93		
6	Рачунарство и информатика		2			70																				
7	Историја	2			70																					
8	Ликовна култура							1			34															
9	Географија	2			70																					
10	Хемија	2			70																					
11	Биологија	2			70																					
12	Социологија са правима грађана													2			68									
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1			35				1			34			3			102			3			93		
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1			35				1			34			1			34			1			31		
2	Изборни предмети **													2			68			2			62			

за образовни профил Грађевински техничар

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД																							
	недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње																					
	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б																				
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	6	4			21	14			60	9	11			306	37			90	8	9			272	30			9	7	1			217	34			9
1. Грађевински материјали	2				70			18																												
2. Физика	2				70				2				68																							
3. Нацртна геометрија и техничко цртање		2				70		30	2				68		30																					
4. Грађевинске конструкције	2	2			70	70		12	2	2			68	68																						
5. Апликативни рачунарски програми									2				68				2						68													
6. Статика и отпорност материјала									1	1			34	34			1	1					34	34												
7. Саобраћајнице									1	2			34	68		30	2	2					68	68			2	1			62	31				
8. Технологија грађевинских радова									2				68				2	1					68	34		3	1	2			31	62		6	0	
9. Испитивање материјала и конструкција									1	2			34	68		30	1	1					34	34		3	1	2			31	62		3	0	
10. Механика тла и фундирање																	1	1					34	34		3	1	1			31	31				
11. Армиранобетонске конструкције																	1	1					34	34			1	2			31	62				
12. Металне и дрвене конструкције																											1	1			31	31				
13. Предузетништво																												2				62				
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ																2						68				2				62						
2. Изборни програм образовног профила*																2						68				2				62						

Рб	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни предмети					
1	Изабрана поглавља математике			2	2
2	Логика са етиком*			2	2
3	Историја (одабране теме)*			2	2
4	Екологија и заштита животне средине*			1	1
5	Музичка култура*			1	1

*Ученик бира предмет једном у току школовања у трећем или четвртном разреду

Р.б.	Стручни изборни програми	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Апликативни рачунарски програми*				2
2.	Основе комуналне хидротехнике*			2	2
3.	Завршни радови и кућне инсталације*			2	2

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/12odO2nmFn28hZiGq0jWIoSBgHE8ucZDk>

Образовни профил: МОНТЕР СУВЕ ГРАДЊЕ

Трајање образовног профила: ТРИ ГОДИНЕ

Монтер суве градње облаже зидове и плафоне гипсаним плочама, монтира преградне зидове металним подконструкцијама и гипсокартонским плочама, облаже зидове облогама од дрвета и других материјала, монтира спуштене и закривљене плафоне и зидове.

Поставља изолационе слојеве, шупље подове, зидове у санитарним просторима са металном подконструкцијом и изведеним прикључцима за санитарне уређаје. Монтира и лепи гипсане украсе. Ради у унутрашњости простора. Посао није физички превише тежак, релативно је једноставан за извођење и чист. Захтева покретљивост тела и прецизност у раду. Постоји могућност и даљег усавршавања и школовања на било којој вишој школи.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				УКУПНО				
	недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње				
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	11	2	374	68		10		350		7		224		948	68		1016
1. Српски језик и књижевност	3		102		2		70		2		64		236			236	
1.1. _____ језик и књижевност*	3		102		2		70		2		64		236			236	
2. Српски као нематерњи језик*	2		68		2		70		2		64		202			202	
3. Страни језик	2		68		2		70						138			138	
4. Физичко васпитање	2		68		2		70		2		64		202			202	
5. Математика	2		68		2		70		1		32		170			170	
6. Рачунарство и информатика		2		68										68		68	
7. Музичка култура	1		34										34			34	
8. Географија	1		34										34			34	
9. Историја					2		70						70			70	
10. Екологија и заштита животне средине									1		32		32			32	
11. Социологија са правима грађана									1		32		32			32	
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	1		34		2		70		2		64		168			168	
1. Грађанско васпитање / Верска настава	1		34		1		35		1		32		101			101	
2. Изборни предмет према програму образовног профила**					1		35		1		32		67			67	
Укупно А1 +Б	12	2	408	68		11 (12**)		385 (420**)		8 (9**)		256 (288**)		1049 (1116**)	68		1117 (1184**)
Укупно	14		476		11 (12**)		385 (420**)		8 (9**)		256 (288**)		1117 (1184**)				

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње				
	Т	В	Ш	Б	Т	В	Ш	Б	Т	В	Ш	Б	Т	В	Ш	Б	Т	В	Ш	Б	Т	В	Ш	Б	Σ				
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	9	4	5	306	136	170	90	3	6	10	105	210	350	60	2	6	15	64	192	480	60	475	538	1000	210	2223			
1. Нацртна геометрија и техничко цртање		2		68																			68	68					
2. Основе грађевинарства	2			68			30																68	30	98				
3. Грађевински материјали	2			68																			68		68				
4. Хемија	1			34																			34		34				
5. Физика	2			68																			68		68				
6. Грађевинске конструкције	1	2		34	68			2			70												34	138	172				
6. Статика								2			70												70		70				
7. Читање пројеката								2			70												70		70				
8. Организација грађења								1			35				2			64					35	64	99				
9. Апликативни рачунарски програми															2			64					64		64				
10. Предузетништво															2			64					64		64				
11. Технологија рада са практичном наставом	1		5	34	170	60		2	10	70	350	60		2	15	64	480	60			168	1000	180		1348				
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ								1		35				1		32								67	67				
1. Изборни предмет према програму образовног профила								1		35				1		32								67	67				
Укупно А2+Б	9	4	5	306	136	170	90	3	6	10	105	210	350	60	2	6	15	64	192	480	60	475	538	1000	210	2223			
Укупно	18				702				19				725				23				796				2223				
									(**4)				(**140)				(**3)				(**96)				(**542)				

Напомена: **Уколико се изабере само стручни изборни предмети

Листа изборних предмета				
	Листа изборних предмета	РАЗРЕД		
		I	II	III
Стручни предмети				
1.	Култура становања		1	1
2.	Ентеријер		1	1
3.	Савремени грађевински материјали		1	1
4.	Одрживи развој у грађевинарству			1

Листа изборних предмета				
РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД		
		I	II	III
Општеобразовни предмети				
1.	Ликовна култура (одабране теме)*		1	1
2.	Страни језик			1
3.	Историја (одабране теме)*		1	1
4.	Логика			1

Напомена: * Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

Подручје рада: Хемија, неметали и графичарство

Образовни профил: ТЕХНИЧАР ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

У току четворогодишњег школовања ученици стичу стручна знања која се заснивају на: изучавању физичко-хемијских и биолошких процеса који угрожавају и деградирају животну средину; упознавању са изворима загађења животне средине преради и одлагању чврстог отпада и отпадних вода узорковању и припреми узорака воде, тла и ваздуха за лабораторијска испитивања класичним и инструменталним методама, мерењу и анализирању параметара загађења животне средине; спровођењу превентивних и заштитних мера у циљу очувања животне средине, начелима одрживог развоја, развијању еколошке свести.

Ученици се упознају са могућностима обнављања загађеног тла, воде и ваздуха и са савременим методама и техникама у области заштите животне средине. Могућности запошљавања су: хемијска индустрија, пољопривреда, шумарство, аквакултура, прехранбена индустрија, текстилна индустрија, саобраћај, агенције за заштиту животне средине, општинске и друге инспекцијске службе и друго.

Могућ је наставак школовања на: Природно-математичком факултету, Технолошко-металуршком факултету, као и на већини других факултета и виших школа.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

	I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
	недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	17	2	595	70		10		340			10		330			12		360			1625	70		1695
1 Српски језик и књижевност	3		105			3		102			3		99			3		90			396			396
1.1 _____ језик и књижевност*	3		105			3		102			3		99			3		90			396			396
2 Српски као нематерњи језик*	2		70			2		68			2		66			2		60			264			264
3 Страни језик	2		70			2		68			2		66			2		60			264			264
4 Физичко васпитање	2		70			2		68			2		66			2		60			264			264
5 Математика	3		105			3		102			3		99			3		90			396			396
6 Рачунарство и информатика		2		70																		70		70
7 Историја	2		70																		70			70
8 Географија	2		70																		70			70
9 Биологија	2		70																		70			70
9 Ликовна култура	1		35																		35			35
11 Социологија са правима грађана																2		60			60			60
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1		35			3		102			3		99			3		90			326			326
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1		35			1		34			1		33			1		30			132			132
2 Изборни програми према програму образовног профила**						2		68			2		66			2		60			194			194
Укупно А1 + Б	18	2	630	70		11 (13**)		374 (442**)			11 (13**)		363 (429**)			13 (15**)		390 (450**)			1757 (1951**)	70		1827 (2021**)
Укупно	20		700			11(13**)		374 (442**)			11 (13**)		363 (429**)			13 (15**)		390 (450**)			1827 (2021**)			

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Т-теорија, В-вежбе, Б-блок настава

	I РАЗРЕД												II РАЗРЕД												III РАЗРЕД												IV РАЗРЕД												УКУПНО				Σ
	недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње																				
	Т	В	ПШ	Б	Т	В	ПШ	Б	Т	В	ПШ	Б	Т	В	ПШ	Б	Т	В	ПШ	Б	Т	В	ПШ	Б	Т	В	ПШ	Б	Т	В	ПШ	Б																					
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	6	6			210	210		60	11	6			374	204		90	10	9			330	297		120	8	9			240	270		120	1154	981		390	2525																
1 Општа и неорганска хемија	4	4			140	140		60																									140	140		60	340																
2 Техничко цртање са машинским елементима		2				70																											70				70																
3 Физика	2				70																												70				70																
4 Органска хемија									2	2			68	68		30																	68	68		30	166																
5 Аналитичка хемија									2	2			68	68																			68	68			136																
6 Извори загађења животне средине									2				68			60																	68			60	128																
7 Електротехника									2				68																				68				68																
8 Технолошке операције									3	2			102	68			2	2			66	66		30									168	134		30	332																
9 Хемијска технологија																	2				66												66				66																
10 Физичка хемија																	2	2			66	66		30									66	66		30	162																
11 Микробиологија																	2	2			66	66		30									66	66		30	162																
12 Инструменталне методе анализе																	2	3			66	99		30									66	99		30	195																
13 Загађивање и заштита тла																					2	1			60	30		30					60	30		30	120																
14 Прерада и одлагање чврстог отпада																					2	1			60	30		30					60	30		30	120																
15 Примена рачунара у обради података																						2				60							60				60																
16 Загађивање и заштита ваздуха																					2	1			60	30		30					60	30		30	120																
17 Загађивање вода и прерада отпадних вода																					2	2			60	60		30					60	60		30	150																
18 Предузетништво																						2				60								60			60																
B2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ									2				68				2				66				2				60				194				194																
2 Изборни програм према програму образовног профила									2				68				2				66				2				60				194				194																
Укупно A2+B2	6	6			210	210		60	11	6			374	204		90	10	9			330	297		120	8	9			240	270		120	1154	981		390	2619																
Укупно A2+B2	12				480				17 (19*)				668 (736*)				19 (21*)				747 (813*)				17 (19*)				630 (690*)				2525 (2719*)																				

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

Б: Листа изборних програма према програму образовног профила

РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1.	Музичка култура*		2	2	
2.	Израчунавања у хемији*		2	2	
3.	Изабрана поглавља математике*			2	2
4.	Историја (одабране теме)*		2	2	
5.	Логика са етиком*			2	2

*Ученик бира програм једном у току школовања

Листа изборних програма према програму образовног профила

РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1.	Безбедност и здравље на раду		2		
2.	Одрживи развој		2		
3.	Биохемија			2	
4.	Примена рачунара у технолошким процесима			2	
5.	Опасан отпад				2
6.	Основи квалитета				2

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1cAZuOKtSSCNKIjHVCmImiYPu4peKStjN>

Образовни профил: ТЕХНИЧАР ЗА ХЕМИЈСКУ И ФАРМАЦЕУТСКУ ТЕХНОЛОГИЈУ

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за квалификацију ТЕХНИЧАР ЗА ХЕМИЈСКУ И ФАРМАЦЕУТСКУ ТЕХНОЛОГИЈУ је оспособљавање лица за планирање, праћење, контролу и анализу технолошког процеса, сировина, полупроизвода, готових производа и складиштење у

хемијској и фармацеутској индустрији уз примену мера заштите животне средине, безбедности и здравља на раду у складу са стандардима и важећим прописима.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

	I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
	недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	16	2	560	70		11		385			10		350			12		372			1667	70		1737
1 Српски језик и књижевност	3		105			3		105			3		105			3		93			408			408
1.1 Српски као нематерњи језик*	3		105			3		105			3		105			3		93			408			408
2 _____ језик и књижевност*	3		105			3		105			3		105			3		93			408			408
3 Страни језик	2		70			2		70			2		70			2		62			272			272
4 Физичко васпитање	2		70			2		70			2		70			2		62			272			272
5 Математика	3		105			3		105			3		105			3		93			408			408
6 Рачунарство и информатика		2		70																		70		70
7 Историја	2		70																		70			70
8 Ликовна култура						1		35													35			35
9 Географија	2		70																		70			70
10 Биологија	2		70																		70			70
11 Социологија са правима грађана																2		62			62			62
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1		35			3		105			3		105			3		93			338			338
1 Грађанско васпитање/Верска настава	1		35			1		35			1		35			1		31			136			136
2 Изборни програми према програму образовног профила**						2		70			2		70			2		62			202			202
Укупно А1 + Б	16	2	560	70		15 (17**)		525 (595**)			11 (13**)		385 (455**)			13 (15**)		403 (465**)			1803 (2005**)	70		1873 (2075**)
Укупно	18		630			15(17**)		525(595**)			11 (13**)		385 (455**)			13 (15**)		1082			18733 (2075**)			

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Т – теорија, В – вежбе, Б – блок настава

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	6	6		210	210	60	8	10		280	350		60	11	8		385	280		60	5	12		155	372		90	1030	1212		270	2512					
1. Физика	2			70																								70				70					
2. Општа и неорганска хемија	4	4		140	140	60																						140	140		60	340					
3. Техничко цртање са машинским елементима		2		70																								70				70					
4. Микробиологија								2			70																	70				70					
5. Аналитичка хемија							3	3		105	105		30															105	105		30	240					
6. Органска хемија							3	3		105	105		30															105	105		30	240					
7. Технолошке операције							2	2		70	70			2	2		70	70										140	140			280					
8. Сировине за хемијске и фармацеутске производе														2			70											70				70					
9. Електротехника														2			70											70				70					
10. Технологија хемијских производа														3	4		105	140		60								105	140		60	305					
11. Физичка хемија														2	2		70	70			2	2		62	62			132	132			264					
12. Контрола квалитета сировина и производа																						2			62				62			62					
13. Аутоматска контрола процеса																						2			62				62			62					
14. Технологија фармацеутских производа																						3	4	93	124		90	93	124		90	307					
15. Предузетништво																						2			62				62			62					
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ							2			70				2			70				2			62				202				202					
2. Изборни програм образовног профила*							2			70				2			70				2			62				202				202					
Укупно А2+Б	6	6		210	210	60	8	10*	10	280	350*	350	60	11	13*	8	385	455*	280	60	5	7*	12	155	217*	372	90	1030	1232*	270	2512 (2714*)						
Укупно А2+Б	12			480			18 (20*)			690 (760*)				19 (21*)			725 (795*)				17 (19*)			617 (679*)				2512 (2714*)									

НАПОМЕНА: * Ученик бира програм са листе општеобразовних или стручних изборних програма

Р.б.	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1.	Музичка култура*		2	2	
2.	Екологија и заштита животне средине*		2	2	
3.	Изабрана поглавља математике*			2	2
4.	Историја (одабране теме)*		2	2	
5.	Израчунавање у хемији*			2	2
6.	Логика са етиком*			2	2

* Ученик бира програм једном у току школовања у трећем или четвртном разреду.

Р.б.	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни изборни програми					
1.	Извори загађења животне средине		2		
2.	Испитивање тла, воде и ваздуха		2		
3.	Биохемија			2	
4.	Примена рачунара у технолошким процесима			2	
5.	Загађивање и заштита ваздуха				2
6.	Прерада и одлагање отпадних вода				2

Комплетан програм:

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1pnKjygs-WHwqTmg03G223k_4XncXVckw

Подручје рада: Пољопривреда, производња и прерада хране

Образовни профил: ПРЕХРАМБЕНИ ТЕХНИЧАР

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за овај профил је оспособљавање ученика за спровођење и контролу квалитета технолошког процеса у прехрамбеној и биотехнолошкој производњи.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивање запошљивости, усмерава да ученици буду оспособљавани за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- ефикасан рад у тиму и групним ситуацијама;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- благовремено реаговање на промене у радној средини;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу.

Ученици након завршене средње школе школовање могу наставити на Технолошко металуршком факултету и Пољопривредном факултету, као на већини других факултета и виших школа.

Практична и блок настава одржава се у фабрикама прехрамбене индустрије на територији града.

Сваке године се ученицима омогућава да учествују на такмичењу из области прехрамбене технологије на републичком нивоу.

Саставни део школовања је и посета сајмовима пољопривреде у Крагујевцу и Новом Саду.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО																			
	недељно			годишње	недељно			годишње	недељно			годишње	недељно			годишње	годишње																			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	П	Н	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ									
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	15	2	0	555	74	0	0	10	0	0	350	0	0	0	10	0	0	350	0	0	0	12	0	0	384	0	0	0	1639	74	0	0	1713			
1. Српски језик и књижевност	3			111				3			105				3			105				3			96				417			417				
1.1 _____ језик и књижевност	3			111				3			105				3			105				3			96				417			417				
2. Српски као нематерњи језик	2			74				2			70				2			70				2			64				278			278				
3. Страни језик I	2			74				2			70				2			70				2			64				278			278				
4. Физичко васпитање	2			74				2			70				2			70				2			64				278			278				
5. Математика	3			111				3			105				3			105				3			96				417			417				
6. Рачунарство и информатика		2			74																							74			74					
7. Историја	2			74																								74			74					
8. Екологија и заштита животне средине	1			37																								37			37					
9. Географија	2			74																								74			74					
10. Социологија са правима грађана															2							2			64				64			64				
A2: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	1	0	0	37	0	0	0	3	0	0	105	0	0	0	3	0	0	105	0	0	0	3	0	0	96	0	0	0	343	0	0	0	343			
1. Грађанско васпитање / Верска настава	1			37				1			35				1			35				1			32				139			139				
2. Изборни предмет према програму изобразног профила**				0				2			70				2			70				2			64				204			204				
Укупно A1+ A2	18			666				11 (13**)				385 (455**)				11 (13**)				385 (455**)				13 (15**)				416 (480**)				1852 (2056**)				1852 (2056**)

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				Σ
	недељно			годинње					недељно			годинње					недељно			годинње					недељно			годинње					годинње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б					
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	6	8		222	296			11	8		385	280		60	10	9		350	315		60	6	11		192	352		60	1149	1243		180	2572				
1 Исхрана људи	1			37																									37				37				
2 Технике рада у лабораторији		6			222																									222			222				
3 Физика	2			74				2			70																		144				144				
4 Хемија	3	2		111	74			3	2		105	70																	216	144			360				
5 Аналитичка хемија								1	2		35	70																	35	70			105				
6 Основи прехр технол* Технологија воде								2	2		70	70		60															70	70		60	200				
7 Технолошке операције								3	2		105	70			3	2		105	70										210	140			350				
8 Ензимологија															1			35											35				35				
9 Физичка хемија															2	2		70	70										70	70			140				
10 Микробиологија															2	2		70	70										70	70			140				
11 Изборне прехранбене технологије 1															2	3		70	105		60								70	105		60	235				
12 Изборне прехранбене технологије 2																						4	6		128	192		60	128	192		60	380				
13 Контрола квалитета у прехр. индустрији																						2	3		64	96			64	96			160				
14 Предузетништво																							2			64				60			60				
B2: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ								2			70				2			70				2			64				204				204				
1 Изборни предмет према програму образовног профила								2			70				2			70				2			64				204				204				
Укупно A2+B2	6	8		222	296			11 (^{**} 13)	8		385 (^{**} 455)	280		60	10 (^{**} 12)	9		350 (^{**} 420)	315		60	6 (^{**} 8)	11		192 (^{**} 256)	352		60	1149 (^{**} 1353)	1243		180	2572 (^{**} 2776)				
Укупно A2+B2	14			518				19 (**21)				725 (**795)				19 (**21)				725 (**795)				17 (**19)				604 (**668)				2572 (**2776)					

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Ученик бира са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

*** Стручно веће наставника прехранбено - технолошке групе предмета бира за свако уписано одељење одговарајућу технологију са листе изборних технологија у зависности од типа производње у региону у коме се налази школа

Листа изборних технологија у оквиру обавезних стручних предмета

Листа изборних технологија*		РАЗРЕД	
		III	IV
Изборне прехранбене технологије 1	Технологија безалкохолних пића	*	
	Технологија кондиторских производа	*	
	Технологија млинарства	*	
	Технологија сточне хране	*	
	Технологија скроба	*	
Изборне прехранбене технологије 2	Технологија шећера		*
	Технологија уља и биљних масти		*
	Технологија органских киселина		*
	Технологија прераде воћа и поврћа		*
	Технологија пекарства		*
	Индустријска производња готове хране		*
	Технологија млека		*
	Технологија меса		*
	Технологија слада и пива		*
	Технологија вина, винских и воћних дестилата		*
	Технологија пекарског квасца		*
	Технологија етанола и јаких алкохолних пића		*

A2:Листа изборних предмета према програму образовног профила

РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни предмети					
1	Други страни језик		2	2	2
2	Изабрани спорт		2	2	2
3	Историја (одабране теме)		2	2	2
4	Филозофија				2
5	Логика са етиком			2	
6	Неорганска хемија		2	2	
7	Рачунање у хемији				2
8	Биологија			2	
9	Ликовна култура		2	2	2
10	Музичка култура		2	2	2
11	Изабрана поглавља математике			2	2
12	Физика			2	2
13	Географија у пољопривреди		2	2	

B2: Листа изборних предмета према програму образовног профила

РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1.	Основе туризма		2	2	2
2.	Аграрни туризам			2	2
3.	Основе угоститељства		2	2	2
4.	Припрема јела са жара			2	2
5.	Основе посластичарства			2	2
6.	Историја пиварства			2	2
7.	Култура вина			2	2
8.	Задругарство			2	2

Комплетан програм: https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1_r3YREh32CbZ7zHeX-PDMfTWn-8P1s47

Образовни профил: ПРЕХРАМБЕНО-БИОТЕХНОЛОШКИ ТЕХНИЧАР

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

I План наставе и учења: за образовни профил Прехрамбено-биотехнолошки техничар

	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО																				
	недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње																				
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ												
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	15	2			540	72			10				350				10				350				12				372				1612	72			1684
1. Српски језик и књижевност	3				108				3				105				3				105				3				93				411				411
1.1 _____језик и књижевност*																																					
2. Српски као нематерњи језик*																																					
3. Страни језик I	2				72				2				70				2				70				2				62				274				274
4. Физичко васпитање	2				72				2				70				2				70				2				62				274				274
5. Математика	3				108				3				105				3				105				3				93				411				411
6. Рачунарство и информатика		2				72																								72			72				
7. Историја	2				72																								72				72				
8. Екологија и заштита животне средине	1				36																								36				36				
9. Географија	2				72																								72				72				
10. Социологија са правима грађена																	2				62								62				62				
A2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1				36				3				105				3				105				3				96				343				343
1. Грађанско васпитање / Верска настава	1				36				1				35				1				35				1				31				137				137
2. Изборни програми према програму образовног профила**					0				2				70				2				70				2				62				202				202
Укупно A1+ A2	18		648		11		(13**)		385		(455**)		11		(13**)		385		(455**)		13		(15**)		403		(465**)		1821		(2023**)		1821	(2023**)			

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе општеобразовних или стручних изборних програма

I ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Прехрамбено – биотехнолошки техничар*

	I РАЗРЕД												II РАЗРЕД												III РАЗРЕД												IV РАЗРЕД												УКУПНО				
	недељно				годишње								недељно				годишње								недељно				годишње								годишње																
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ																				
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	6	8			216	288		30	10	9			350	315		60	10	9			350	315		60	7	10			217	310		90	1133	1228		240	2601																
1 Основи прехрамбене технологије	2	2			72	72		30																									72	72		30	174																
2 Технике рада у лабораторији		4				144																											144				144																
3 Физика	2				72				2				70																				142				142																
4 Хемија	2	2			72	72			2	2			70	70																			142	142			284																
5 Аналитичка хемија									2	1			70	35																			70	35			105																
6 Прехрамбена технологија									2	4			70	140		30	2	4			70	140		30	3	3			93	93		54	233	373		114	650																
7 Технолошке операције									2	2			70	70		30	2	2			70	70		30	2	2			62	62		36	202	202		96	500																
8 Биохемија																	2				70												70				70																
9 Физичка хемија																	2	1			70	35											70	35			105																
10 Микробиологија																	2	2			70	70											70	70			140																
11 Контрола квалитета у прехрамбеној индустрији																									2	3			62	93			62	93			155																
12 Предузетништво																										2				62				62			62																
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ									2				70				2				70				2				62				202				202																
2 Изборни програми према програму образовног профила**									2				70				2				70				2				62				202				202																
Укупно Б1+Б2	6	8			216	288		30	10	9			350	315		60	10	9			350	315		60	7	10			217	310		90	1133	1228		240	2601																
Укупно Б1+Б2	14				534				19				725 (**795)				19				725 (**795)				17				617 (**679)				2601 (**2803)																				

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе и наставу у блоку

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

A2: Листа изборних програма према програму образовног профила

РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1.	Други страни језик		2	2	2
2.	Изабрани спорт		2	2	2
3.	Историја (одабране теме)*		2	2	2
4.	Филозофија				2
5.	Логика са етиком			2	
6.	Неорганска хемија*		2	2	
7.	Рачунање у хемији				2
8.	Биологија*		2	2	2
9.	Ликовна култура*		2	2	2
10.	Музичка култура*		2	2	2
11.	Изабрана поглавља математике*			2	2
12.	Географија у пољопривреди*		2	2	

Б. Листа изборних програма према програму образовног профила

РБ.	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1	Основне туризма*		2	2	2
2	Аграрни туризам*		2	2	2
3	Основне угоститељства*		2	2	2
4	Припрема јела са жара*		2	2	2
5	Историја пиварства*		2	2	2
6	Прерада органских производа*		2	2	2
7	Колачи од теста*			2	2
8	Технологија хлађења прехранбених производа*		2	2	2

Напомена: *ученик бира програм једном у току школовања.

I ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Прехрамбено – биотехнолошки техничар
када се реализује по дуалном моделу*

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Σ				
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	6	8		216	288		30	10	3	6	350	105	210	60	10	3	6	350	105	210	60	7	4	6	217	124	186	90	1133	622	606	240	2601				
1 Основи прехрамбене технологије	2	2		72	72		30																							72	72		30	174			
2 Технике рада у лабораторији		4			144																										144			144			
3 Физика	2			72				2			70																			142				142			
4 Хемија	2	2		72	72			2	2		70	70																		142	142			284			
5 Аналитичка хемија								2	1		70	35																		70	35			105			
6 Прехрамбена технологија								2		4	70		140	30	2		4	70		140	30	3		3	93		93	54	233	373	373	114	650				
7 Технолошке операције								2		2	70		70	30	2		2	70		70	30	2		2	62		62	36	202		202	96	500				
8 Биохемија															2			70												70				70			
9 Физичка хемија															2	1		70	35											70	35			105			
10 Микробиологија															2	2		70	70											70	70			140			
11 Контрола квалитета у прехрамбеној индустрији																						2	2	1	62	62	31		62	93	31		155				
12 Предузетништво																							2			62				62			62				
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								2			70				2			70				2			62				202				202				
2 Изборни програми према програму образовног профила**								2			70				2			70				2			62				202				202				
Укупно Б1+Б2	6	8		216	288		30	10	3	6	350	105	210	60	10	3	6	350	105	210	60	7	4	6	217	124	186	90	1133	622	606	240	2601				
Укупно Б1+Б2	14			534					19			725 (**795)					19			725 (**795)					17			617 (**679)					2601 (**2803)				

Напомена: * Дуални модел подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, учење кроз рад код послодавца, вежбе и учење кроз рад у блоку

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Комплетан програм:

https://drive.google.com/drive/folders/1g1NVhMI5aaQpy4jfLu-eDZvF7qwaaYEQ?usp=drive_link

4. Начин остваривања принципа, циљева и исхода образовања и стандарда постигнућа, начин и поступак остваривања прописаних планова и програма наставе и учења, програма других облика стручног образовања и врсте активности у образовно-васпитном раду

Образовно-васпитни рад обухвата наставне и ваннаставне активности школе којима се постижу прописани циљеви, исходи, стандарди постигнућа и компетенције.

Обавезни облици образовно-васпитног рада за редовног ученика су:

- настава - теоријска, практична и вежбе,
- додатна, допунска настава и пракса када су одређени планом и програмом наставе и учења,
- припремна настава и
- друштвено-корисни рад ако се у току школске године укаже потреба за њим.

Обавезни облици образовно-васпитног рада за ванредног ученика могу бити:

- настава,
- припремни и
- консултативно-инструктивни рад.

Изборни облици образовно-васпитног рада су верска настава и грађанско васпитање и други предмети одређени планом и програмом наставе и учења. Ученик обавезно бира са листе изборних програма верску наставу или грађанско васпитање.

Факултативни облици образовно-васпитног рада су: настава језика националне мањине са елементима националне културе, другог, односно трећег страног језика и предмета потребних за даље школовање, стручно оспособљавање или развој ученика и ваннаставни облици - хор, оркестар, позориште, екскурзија, културно-уметничке, техничке, проналазачке, хуманитарне, спортскорекреативне и друге активности. Факултативни облици образовно-васпитног рада обавезни су за ученике који се за њих одреде.

Настава на даљину остварује се на образложени захтев родитеља, односно другог законског заступника, за сваку школску годину. На основу кадровских, просторних и материјално-техничких услова потребних за овај вид образовања и васпитања школа успешно изводи овај вид наставе. За организовање наставе на даљину школа подноси захтев Министарству за добијање сагласности за организовање наставе на даљину. Министар доноси решење којим се даје сагласност за организовање наставе на даљину. Школа води евиденцију о образовању и васпитању ученика који похађају наставу на даљину.

Време које ученик проводи у школи изражено је у сатима и обухвата часове обавезних предмета и изборних програма и активности.

Остали обавезни облици образовно-васпитног рада током школске године

	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД часова	IV РАЗРЕД часова	УКУПНО часова
Час одељенског старешине	74	72	70	62	278
Додатни рад *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Допунски рад *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Припремни рад *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

– Ако се укаже потреба за овим облицима рада

Факултативни облици образовно-васпитног рада током школске године по разредима

	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД часова	IV РАЗРЕД часова
Екскурзија	до 3 дана	до 5 дана	до 5 наставних дана	до 5 наставних дана
Језик другог народа или националне мањине са елементима националне културе	2 часа недељно			
Други страни језик	2 часа недељно			
Други предмети *	1–2 часа недељно			
Стваралачке и слободне активности ученика (хор, секције и друго)	30–60 часова годишње			
Друштвене активности – ученички парламент, ученичке задруге	15–30 часова годишње			
Културна и јавна делатност школе	2 радна дана			

– Поред наведених предмета школа може да организује, у складу са одређењима ученика, факултативну наставу из предмета који су утврђени наставним планом других образовних профила истог или другог подручја рада, као и у наставним плановима гимназије, или по програмима који су претходно донети.

Остваривање школског програма по недељама

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД
Разредно-часовна настава	37	36	35	31
Менторски рад (настава у блоку, пракса)		1	2	3
Обавезне ваннаставне активности	2	2	2	2
Матурски испит				3
Укупно радних недеља	39	39	39	39

Наставни принципи су основна правила и законитости којима се руководи наставник у наставном раду да би успешно остварио његове задатке. Од посебног значаја су:

- Начело систематичности и поступности

(систематичност подразумева обраду наставних садржаја у одређеном логичком редоследу, са наглашеним упориштима око којих се концентришу остали садржајни елементи, поступност је прелаз од лакшег ка тежем, од једноставног ка сложеном, од познатог ка непознатом, од конкретног ка апстрактном, градиво се излаже поступно у једној години и слојевито гледајући све године у пресеку, у свакој следећој години се понавља познато и на то додаје ново знање)

- Начело примерености и напора.

(настава по садржају и начину рада не би смела бити ни претешка ни прелака, сви задаци морају бити из ученику познатих подручја, корелација са другим наставним предметима како би се задали примерени задаци)

- Начело индивидуализације и социјализације.

(поштују се индивидуалне карактеристике ученика тако да сваки ученик напредује својим темпом, развој интерперсоналних односа међу ученицима у разреду)

- Начело активности и развоја.

(знање и способности стичу се властитом активношћу што води до развоја личности, успех ученика у настави пропорционалан је уделу властите активности)

- Начело рационализације и економичности.

(постићи највећи могући учинак са што мањим утрошком времена и средстава)

Општи исходи образовања и васпитања резултат су целокупног процеса образовања и васпитања којим се обезбеђује да деца, ученици и одрасли стекну знања, вештине и вредносне ставове који ће допринети њиховом развоју и успеху, развоју и успеху њихових породица, заједнице и друштва у целини.

Систем образовања и васпитања мора да обезбеди све услове да деца, ученици и одрасли постижу опште исходе, односно буду оспособљени да:

- усвајају и изграђују знање, примењују и размењују стечено знање,
- науче како да уче и да користе свој ум,
- овладају знањима и вештинама потребним за наставак школовања и укључивање у свет рада,
- идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење,
- раде ефикасно са другима као чланови тима, групе, организације и заједнице,
- одговорно и ефикасно управљају собом и својим активностима,
- прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације,
- ефикасно комуницирају користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима,

- ефикасно и критички користе научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини,
- схватају свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разумеју да нису изоловани,
- покрећу и спремно прихватају промене, преузимају одговорност и имају предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остварењу циљева и постизању успеха.

Стандарди постигнућа су скуп исхода образовања и васпитања који се односе на сваки ниво, циклус, врсту образовања, образовни профил, разред, предмет, односно модул.

Општи стандарди постигнућа утврђују се на основу општих исхода образовања и васпитања по нивоима, циклусима и врстама образовања и васпитања, односно образовним профилима.

Посебни стандарди постигнућа утврђују се према разредима, предметима, односно модулима, на основу општих исхода образовања и васпитања и општих стандарда постигнућа. Године 2014. ступио је на снагу Правилник о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета у коме се утврђују општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета.

Дефинисани су општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета за међупредметне компетенције и наставне предмете: српски језик и књижевност, страни језик, математика, физика, хемија, биологија, географија и историја. Стандарди се налазе у глобалним и оперативним плановима наставника.

Садржај обавезних и изборних предмета и модула по образовним профилима и начин њиховог остваривања налазе се на одговарајућим линковима у 3.поглављу .

Онлајн, комбинована и хибридна настава

Онлајн и комбинована настава се спроводе у случају ванредног стања или ванредних ситуација и околности, а у складу са препорукама за општу безбедност.

Онлајн настава се реализује посредством дигиталних технологија и интернета. За време онлајн наставе наставник и ученици не иду у школу. Наставник креира подстицајно окружење за учење, води и усмерава рад ученика, а учење се реализује кроз различите активности у онлајн простору. Током онлајн наставе ученик преузима већу одговорност за своје учење, јер је омогућен висок степен флексибилности и индивидуализације у раду. Наставник је у живом контакту са ученицима путем конференцијских алата. Те сусрете користи када је ученицима потребна помоћ. Систем за управљање учењем је специјализовани софтвер који се користи за

планирање и реализацију активног наставног процеса у онлајн окружењу, у коме је обезбеђена интеракција свих актера, као и услови за процену ученичких постигнућа.

Настава на даљину реализује се помоћу сервиса Google Workspace (раније G Suite). То је пакет апликација којима се остварује комуникација, сарадња, дељење фајлова и фолдера, рад са документима. Ученици и наставници користе услуге: Gmail, Календар, простор на диску, уређиваче Google докумената, укључујући документе, табеле и слајдове, Hangouts, Meet.

Код **комбиноване наставе** мења се начин реализације образовно-васпитног процеса тако да се теоријска настава изводи поделом одељења на две групе. Једна група прати наставу у школи непосредним путем, а друга група ученика од куће путем учења на даљину. Настава вежби и практична настава реализују се у школи при чему се одељење дели на групе, а изводи се у лабораторији, кабинету или у радионици. Писмени задаци се реализују са целим одељењем у одговарајућој просторији или се одељење дели на две групе, које раде задатак у две одвојене учионице у исто време. Блок настава у школи реализује се према посебном распореду и поделом одељења на групе. Настава физичког васпитања реализује се према посебним упутствима, а самим тим се мења и програм школског спорта. Већина секција мора да прилагоди активности због комбиноване наставе и поштовања безбедносних мера. Програми допунске, додатне и припремне наставе одржавају се путем наставе на даљину. Програм културних и слободних активности прилагођен је новим условима. Програм факултативних предмета, излета и екскурзија, као и међународне сарадње не реализује се у небезбедним условима. Ученички парламент има редуковане активности које се организују и спроводе електронским путем.

Сви наставни предмети у школи реализују део свог програма преко Гугл-учионице, а школа поседује и свој портал за електронско учење на адреси <http://e-ucenje.prvatehnicka.edu.rs/>. Овај портал је базиран на Moodle платформи, а углавном се користи у настави стручних предмета, чији захтеви превазилазе могућности Google Workspace. Школа је прикључена на Академску мрежу Србије. На Google учионицама наставници постављају наставне материјале и задатке, али и критеријуме оцењивања и исходе учења за сваку наставну тему у складу са програмом предмета и прилагођене комбинованој настави. На тај начин ученици прате сопствено учење и напредовање. Праћење остваривање исхода је видљиво формативним оцењивањем у дневнику и кроз задатке на учионици и у складу са тим ученици и наставници врше планирање за наредни период.

Активности везане за развој дигиталних и међупредметних компетенција спроводе нови тимови. Тим за подршку онлајн учењу својим активностима пружа техничку и образовну подршку наставницима и ученицима и врши администрацију система за управљање учењем.

Хибридна настава представља флексибилан приступ организацији наставе који подразумева комбиновање непосредног рада у школи и онлајн наставе. За разлику од онлајн наставе, хибридна настава се не одвија само у кризним ситуацијама.

За време хибридне наставе није обавезно да наставници и ученици током читавог трајања образовно-васпитног рада буду у непосредном контакту, већ се њихов удео планира у односу на дати контекст и потребе ученика. Наставник користи платформу за

онлајн учење да би продужио образовни контакт са ученицима и ван школског времена. Користи је за индивидуализацију и додатни рад са ученицима.

Ученик преузима одговорност за своје учење у оквиру школске платформе, разумејући да су садржаји и активности високо индивидуализовани и воде ка побољшању школских постигнућа.

Наставник је у живом контакту са ученицима на школским часовима. То време користи за подстицање групног рада, вршњачког учења и пружање додатне подршке ученицима, док предавања сели у онлајн простор.

Коришћењем аналитике учења коју обезбеђује систем за управљање учењем наставник има увид у индивидуалне потребе сваког од ученика и на основу њих планира рад на школском часу.

Пројектна настава

Пројектна настава је настава у којој ученици нису пасивни посматрачи, већ активни учесници. Заснива се на другачијем облику рада од традиционалног. Фронтална настава је сведена на минимум у виду давања инструкција за рад и усмеравања.

Пројектна настава подразумева интердисциплинарни рад. Карактеристике су: усмереност на интересовања ученика, аутентичност садржаја који се обрађују, интердисциплинарност пројектних тема, измењена улога наставника, сарадничка настава и учење, тимски рад ученика, планирање усмерено према циљу, истраживачки приступ, одговорност ученика за сопствено учење, употреба савремене технологије, настава која излази из оквира учионице и школе, развој социјалних компетенција ученика итд.

Представља алтернативу предавачкој настави пре свега због своје усмерености на ученика, на циљеве и исходе учења. Карактерише је искуствено и кооперативно учење и различити облици и технике активног учења; усмерена је на развијање виших когнитивних способности и вештина и социјалних вештина и вредности. Акценат је на планирању и изради пројекта, а цео наставни процес се организује око тога. Продукт наставе се јавно презентује. Продукти пројекта могу бити: представа, изложба, кратки филм, текст у новинама, наступ на локалној телевизији, предавање за родитеље.

На сајту школе постављен је **“Приручник за пројектну наставу”**, чији су аутори наставници који су боравили у Италијанској школи ISS CARDARELLI оквиру ERASMUS+ пројекта „Пројектна настава као део савремене наставе Прве техничке школе”.

Приручник је написан у циљу помоћи у планирању и примени пројектне наставе свим наставницима у школи.

На сајту школе у оквиру секције Настава + Пројектна настава налазе се примери пројектне наставе који су реализовани у школи.

5. Програм допунске, додатне и припремне наставе

Програм допунске наставе

Допунска настава остварује се са ученицима који имају тешкоће у савладавању програма из појединих предмета. Ученик је обавезан да остварује допунску наставу ако се процени да је то потребно.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Уочавање тешкоћа код ученика	Разговор, иницијални тест,	Предметни наставник
Давање препоруке за похађање допунске наставе	На родитељском састанку упознавање родитеља са препоруком, на редовним часовима и на часу одељењског старешине мотивисати ученике	Предметни наставник, одељењски старешина
Организација часова допунске наставе	Избор и припрема наставних садржаја, одређивање фонда часова и усаглашавање са календаром рада	Стручно веће
Израда плана допунске наставе (на основу иницијалних тестова и запажања о потешкоћама у усвајању градива из претходних школских година)	Усаглашавање термина са распоредом часова, избор садржаја, начина остваривања садржаја	Предметни наставник
Утврђивање области учења у којој ученику треба додатна подршка у учењу и прилагођавање оперативног плана допунске наставе индивидуалним потребама ученика	Праћење током редовне и допунске наставе, припремање разноврсних садржаја, припрема наставног материјала	Предметни наставник
Праћење постигнућа (вођење евиденције)	Дневник допунске наставе. Анкета ученика	Предметни наставник

Програм додатне наставе

Додатну наставу школа остварује за ученика који постиже изузетне резултате или показује интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Организација часова додатне наставе	Усаглашавање динамике часова са календаром такмичења	Стручно веће
Израда плана додатне наставе	Усаглашавање термина са распоредом часова и календаром такмичења Избор садржаја, начина остваривања садржаја	Предметни наставници
Организација школског такмичења	За општестручне предмете у сарадњи са Министарством просвете или самостално за стручне предмете	Предметни наставници
Наставни материјал за ученике	Припрема наставног материјала и упућивање на другу литературу	Предметни наставници
Едукација за истраживачки рад	Упућивање ученика у Истраживачку станицу Петница и Центар за таленте	Предметни наставници
Вођење евиденције	Књига евиденције	Предметни наставници

Програм припремне наставе

Припремну наставу школа остварује за редовног ученика који се упућује на полагање разредног испита и за ванредног ученика.

Припремна настава остварује се и за ученика који је упућен на полагање поправног испита, у обиму од најмање 10% од укупног годишњег броја часова из предмета на који је упућен на поправни испит.

У школи се организује припрема свих ученика за полагање матурских и завршних испита у обиму од најмање 5% од укупног годишњег броја часова из предмета из којих се полаже матурски, односно завршни испит.

Програм припремне наставе за поправни испит

Активности	Начин реализације	Носиоци
Организација часова припремне наставе и обавештавање	Одређивање фонда часова и усаглашавање са календаром рада. Обавештавање одељењског старешине и ученика о начину остваривања наставе и распоред одржавања	Стручно веће
Израда плана припремне наставе	Избор садржаја, начина остваривања садржаја у договору са ученицима. Обавештавање одељењског старешине и ученика о начину остваривања наставе и распоред одржавања	Предметни наставници, одељењски старешина
Припрема наставног материјала за ученике	Наставник припрема наставни материјал се састоји од садржаја који су по критеријумима стручног већа за оцену довољан. Прослеђује га ученику и обавештава га како се поправни испит спроводи.	Предметни наставници
Реализација припремне наставе	Предметни наставник реализује планирани број часова у недељи пре поправног испита тако што води евиденцију присутности, проверава колико је ученик самостално савладао задатке које је добио на крају наставе, објашњава и помаже му да их научи.	Предметни наставници

Програм припремне наставе за матурски и завршни испит

Матурски испит је један од елемената система обезбеђивања квалитета стручног образовања. Полагањем матурског испита у средњем стручном образовању, појединац стиче **квалификацију** неопходну за учешће на тржишту рада.

Матурским испитом се проверава да ли је ученик, по успешно завршеном четворогодишњем образовању, стекао стандардом квалификације прописана знања, вештине, ставове и способности, тј. стручне компетенције за занимање за које се школовао у оквиру образовног профила.

Матурски испит састоји се од три независна испита:

- испит из српског језика и књижевности,
- испит за проверу стручно–теоријских знања,
- матурски практични рад.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Планирање припремне наставе	На почетку школске године на разредном већу завршних разреда подсећање на правилник и приручнике о полагању испита. Одређивање фонда часова по предметима за припрему ученика. Именовање ментора за сваки образовни профил.	Директор, помоћници, руководиоци стручних већа
Обезбеђивање техничких ресурса за реализацију свих испита	Наставни материјал, наставна средства, приручници, техничка помагала	Директор, стручна већа, предметни наставници
Упознавање ученика и родитеља са структуром испита	На часовима одељењског старешине објаснити ученицима начин и организацију матурског или завршног испита. Упознати ученике са календаром рада школе и њиховим обавезама.	Одељењски старешина, ментори
Израда распореда полагања испита	Израда распореда у складу са календаром рада	Директор, помоћници, руководиоци стручних већа

Обука чланова комисија за оцењивање	У периоду припреме школа организује обуку чланова комисија за оцењивање на матурском испиту уз подршку стручних сарадника школе.	Директор, помоћници, руководиоци стручних већа
Реализација припремне наставе	Ментори информишу ученике о критеријумима оцењивања. Наставници стручних предмета у току школске године са ученицима савладавају садржај приручника кроз домаће и пројектне задатке. На часовима блок наставе последње наставне недеље решавају задатке за практичан део испита. У недељи пре матурских (завршних) испита ментори држе консултације за све ученике који су заинтересовани да се припремају у школи.	Ментори
Евалуација	Упоредна анализа у односу на претходне периоде	Тим за развојно планирање

Матурски испит реализује се према званичним приручницима о полагању матурског испита, који се налазе на следећем линку: <https://drive.google.com/drive/folders/1Chdde3Ji5rQHwEtmRwcTrCE3bBO7vzr4?usp=sharing>

За образовне профиле са подручја рада Хемија матурски испит се спроводи по старом програму и састоји се из заједничког и посебног дела и обухвата:

А. ЗАЈЕДНИЧКИ ДЕО МАТУРСКОГ ИСПИТА

1. Српски језик и књижевност

Б. ПОСЕБНИ ДЕО МАТУРСКОГ ИСПИТА

1. Матурски практични рад са усменом одбраном рада
2. Усмени део испита из једног изборног предмета.

Практичан рад обухвата израду конкретног задатка или обављење конкретног посла, чиме ученик треба да покаже колико је оспособљен за укључивање у рад. Садржаји практичног рада дефинишу се из садржаја програма стручних предмета.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Организација припремних часова и испита	Подсећање на интерни Правилник о полагању матурског испита. Списак предмета и тема које су ученици изабрали и одређивање фонда часова	Директор, помоћници, руководиоци стручних већа
Израда плана припремне наставе	Избор садржаја и начина остваривања садржаја. Израда распореда у складу са календаром рада	Предметни наставници
Упознавање ученика са структуром испита	Објаснити ученицима начин и организацију завршног испита. Изјашњавање ученика за изборни предмет. Упознавање ученике са календаром рада школе и заједничко попуњавање образаца и пријављивање за испит.	Одељењски старешина
Припрема за полагање изборног предмета	Припрема материјала за ученике, техничка подршка. Након избора предмета наставник обавештава ученика о задацима и питањима на испиту, помаже ученику око литературе, планирања, учења.	Предметни наставници
Припрема за испит из српског језика	Израда и анализа пробног матурског рада из српског језика. У недељи пре испита наставник држи консултације ученицима.	Професори српског језика
Израда матурског практичног рада	Припрема материјала за ученике, техничка подршка. Након избора теме за матурски практични рад наставник помаже ученику око литературе, планирања, техничке обраде матурског рада. У недељи пре усмене одбране рада наставник организује консултације и помаже око коначне верзије рада.	Предметни наставници
Анализа резултата испита и	Упоредна анализа у односу на претходне периоде и потребне промене за наредну годину.	Тим за развојно планирање

6. Програми и активности којима се развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа

Динамика промена које доносе нове технологије у свету рада, као и социјалне промене, постављају пред образовни систем захтев да се развијају компетенције за нове и промењене послове, али и компетенције за прихватање и прилагођавање променама.

Овако схваћене компетенције излазе из оквира традиционалних школских предмета и ангажују школска знања на припреми ученика да буду конкурентни и функционални у садашњем и будућем образовном и професионалном простору и да компетентно и активно реализују своје грађанске улоге. Оријентација образовног процеса ка међупредметним компетенцијама не значи увођење нових предмета нити додатних часова тематски посвећених одређеној компетенцији. Основна промена коју доноси оријентација ка компетенцијама огледа се у динамичнијем и ангажованијем комбиновању знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену. То се постиже сарадњом и координацијом активности више наставника, односно предмета и иновирањем начина рада на часу. Сваки час је прилика да се ради и на међупредметним компетенцијама, а амбијент који их подржава подразумева:

- стављање ученика у ситуације које траже истовремену употребу предметних и међупредметних компетенција (то се дешава увек када од ученика очекујемо да неко знање примени у ситуацијама које нису реплике или једноставне модификације ситуације у којој је знање усвојено, већ нове, различите ситуације);
- активности истраживања и стварања нових продуката;
- стварање баланса између индивидуалних и групних активности, тако да се развије лична одговорност према обавезама и користе потенцијали групе;
- активно и конструктивно учествовање у животу локалне заједнице; иницирање хуманитарних активности и активности које доприносе подизању квалитета живота и солидарности у локалној заједници.

Међупредметне компетенције представљају корак више у разумевању градива и примени наученог, а одговорност за њихово развијање носе сви наставници и школски предмети. То значи да подржавање општих и међупредметних компетенција тражи заједничко планирање на нивоу школских тимова, примену интерактивних и активних облика учења, као и већу аутономију школе и наставника у реализацији образовних исхода.

Међупредметне компетенције су: Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

1. Компетенција за целоживотно учење

Лични и професионални развој појединца превасходно почива на његовој способности да управља процесом учења. Ученик треба да буде оспособљен да иницира учење, да изабере стратегије учења и дизајнира контекст у којем учи, да прати и контролише напредак током учења, да управља учењем у складу са намерама и циљем који има. Ученик уме да пронађе и асимилиује нова знања и вештине, користећи претходно учење и ваншколско искуство. Свестан је процеса учења, могућности и тешкоћа у учењу; уме да превазиђе тешкоће и да истраје у учењу. Примењује знања у различитим ситуацијама у зависности од карактеристика ситуације и сопствених циљева.

2. Комуникација

Ученик влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан и конструктиван начин када комуницира у приватном, јавном, образовном и професионалном контексту. Ученик прилагођава начин и средства комуникације карактеристикама ситуације (сврси и предмету комуникације, комуникационим капацитетима и карактеристикама партнера у комуникацији итд.). Користи на одговарајући и креативан начин појмове, језик и стил комуникације који су специфични за различите научне, техничке и уметничке дисциплине. У комуникацији са другима уме да изрази себе (своје мишљење, осећања, ставове, вредности и идентитете) и да оствари своје циљеве на позитиван, конструктиван и аргументован начин поштујући и уважавајући другог. Критички процењује садржај и начин комуникације у различитим комуникативним ситуацијама. Ученик има развијену свест о значају позитивне и конструктивне комуникације и активно доприноси неговању културе дијалога у заједницама којима припада.

Компетенција за комуникацију се код ученика развија кроз програме свих предмета образовног профила, нпр. кроз програме општеобразовних предмета: Српски језик и књижевност, Страни језик, Историја, Географија, Музичка уметност, Ликовна култура, Социологија, Устав и права грађана, Филозофија, Рачунарство и информатика, Биологија, Грађанско васпитање, Верска настава и стручних предмета као што су: Економика и организација предузећа, Предузетништво, Пројектовање електричних инсталација и осветљења, Информационо-комуникационе технологије, Мултимедијални сервиси, Мултимедијалне комуникације, Пројектовање и израда техничке документације, Пословне комуникације, Програмирање, Рачунарске мреже и комуникације, Електронско пословање, Управљање пројектима, Организација грађења, Разрада пројекта, Одрживи развој у грађевинарству, Пројекти конверзације и ревитализације, Урбанизам, Аутоматска обрада података.

3. Рад с подацима и информацијама

Ученик разуме значај коришћења поузданих података за рад, доношење одлука и свакодневни живот. Користи знања и вештине из различитих предмета да представи, прочита и протумачи податке користећи текст, бројеве, дијаграме и различите аудио- визуелне форме. Ученик користи различите изворе информација и података (библиотеке, медије, интернет, личну комуникацију, итд.) и критички разматра њихову поузданост и ваљаност. Ефикасно проналази, селектује и интегрише релевантне информације из

различитих извора.

Компетенција за рад с подацима и информацијама се код ученика развија кроз програме свих предмета образовног профила, а нарочито кроз програме предмета: Математика, Рачунарство и информатика, Информационо-комуникационе технологије, Мултимедијални сервиси, Пројектовање и израда техничке документације, Програмирање, Базе података, Електронско пословање, Управљање пројектима, Одрживи развој у грађевинарству, Урбанизам, Аутоматска обрада података, Контрола квалитета, сировина и производа, Рачунарска графика и мултимедија, Електрични и електронски системи на возилу, Електрична мерења, Заштита информационих система, Грађевинске конструкције, Инструменталне методе анализе, Испитивање у технолошкој производњи итд.

4. Дигитална компетенција

Ученик је способен да користи расположива средства из области информационо- комуникационих технологија на одговоран и критички начин ради ефикасног испуњавања постављених циљева и задатака у свакодневном животу, школовању и будућем послу.

Дигитална компетенција се код ученика развија кроз програме свих предмета јер су уведене иновативне методе у настави које подразумевају употребу рачунара, таблета, паметних телефона, пројектора, паметне табле.

Посебно развијање дигиталне компетенција код ученика спроводи се у стручним предметима свих образовних профила због неопходне примене рачунара у свим занимањима.

5. Решавање проблема

Ученик ангажује своје индивидуалне капацитете (знање из различитих предмета, искуство стечено изван школе, као и интелектуалне, емоционалне и социјалне способности) и друге ресурсе који му стоје на располагању (различити извори информација, алати, књиге, искуство других ученика, наставника и других особа из школског и ваншколског окружења, итд.), селективно и сврсисходно их користи, истрајава у решавању проблема и проналази/осмишљава делотворно решење за јасно или релативно јасно дефинисане проблемске ситуације за које не постоји очигледно решење, а које се јављају током учења и приликом учешћа у животу школе.

Компетенција за решавање проблема се код ученика развија на кроз програме предмета Математика, Физика, Хемија и свих стручних предмета.

6. Сарадња

Ученик је способен да се у сарадњи са другима или као члан групе ангажује на заједничком решавању проблема или реализацији заједничких пројеката. Учествује у заједничким активностима на конструктиван, одговоран и креативан начин афирмишући дух међусобног поштовања, равноправности, солидарности и сарадње. При томе ученик:

- Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева.
- Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада.
- Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима.
- Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као равноправне чланове групе.
- Ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин.
- Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе.

Компетенција за сарадњу се код ученика развија кроз програме свих предмета применом групног облика наставе, спровођењем лабораторијских вежби, изработом пројеката на блок настави, учешћем ученика у секцијама и тимским такмичењима.

7. Одговорно учешће у демократском друштву

Ученик је способан да активно, компетентно, критички и одговорно учествује у животу школе, заједница којима припада, као и у ширем демократском друштву, руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице и као грађанин. Прихвата и поштује друге као аутономне и једнако вредне особе. Својим активностима у заједници доприноси заштити и неговању људских и мањинских права, хуманистичких вредности и основних демократских вредности и принципа. Користи право избора културе, субкултуре и традиције које ће неговати и афирмисати, поштујући право других да негују и афирмишу другачије културе, субкултуре и традиције. Поштује равноправност различитих заједница и њихових традиција и идентитета. Посебно води рачуна о могућој маргинализацији или дискриминацији своје или других заједница и активно изражава солидарност са онима који су дискриминисани или маргинализовани. Уме да се удружује са другима како би ангажовано, толерантно, аргументовано и критички заступали одређене ставове, интересе и политике поштујући права оних који заступају супротстављене иницијативе, као и правила и процедуре за доношење одлука.

Компетенција за одговорно учешће у демократском друштву се код ученика развија кроз програме предмета: Српски језик и књижевност, Страни језик, Историја, Географија, , Социологија, Етика, Устав и права грађана, Филозофија, Грађанско васпитање, а нарочито спровођењем програма рада Ученичког парламента и школским секција.

8. Одговоран однос према здрављу

Ученик прикупља информације о темама у вези са ризицима, очувањем и унапређењем психофизичког здравља. Просуђује релевантне околности и, по потреби, доноси одлуке и/или се укључује у активности значајне за превенцију болести и очување здравља. Свестан је свих димензија здравља (физичко, ментално, социјално, емоционално здравље). Познаје факторе који доприносе здрављу или га угрожавају и импликација њиховог деловања по појединца, групу или заједницу. Својим понашањем, као појединац и део различитих група и заједница, промовише здравље, заштиту здравља и здраве стилове живота.

Компетенција за одговоран однос према здрављу се код ученика развија кроз:

- програме општеобразовних предмета: Физичко васпитање, Биологија, Хемија, Социологија, Екологија и заштита животне средине,
- програм еколошке секције,
- програме стручних предмета хемијске и прехранбене струке,
- на часовима одељенске заједнице,
- кроз програме рада Ученичког парламента и школских секција.

9. Одговоран однос према околини

Одговоран однос према околини подразумева познавање и непосредан доживљај природе; увиђање значаја који природа има за одржавање живота на Земљи; разумевање међузависности живог света, природних ресурса и климатских услова за одржање живота; очување његове разноврсности, еколошких станишта и климатских услова; активно учествовање у неговању здравих заједница. Ученик познаје како људске активности могу да унапреде или угрозе животну средину и одржив развој. Спреман је да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи, ради и учи.

Компетенција за одговоран однос према околини се код ученика развија кроз:

- програме општеобразовних предмета: Биологија, Хемија, Социологија, Екологија и заштита животне средине,
- програме стручних предмета: Обновљиви извори енергије, Системи безбедности и комфора, Електрична постројења, Грађевинске конструкције, Грађевински материјали, Организација грађења, Историја архитектуре, Социологија грађене средине, Одрживи развој у грађевинарству, Пејзажна архитектура, Урбанизам, Енергетска ефикасност објеката, Извори загађења животне средине, Испитивање тла, воде и ваздуха, Прерада и одлагање чврстог отпада и отпадних вода, Загађивање и заштита воде и ваздуха, Контрола квалитета, сировина и производа, Испитивање намирница, Контрола квалитета у прехранбеној индустрији,
- програм Ученичког парламента,
- програм еколошке секције,
- на часовима одељенске заједнице.

10. Естетичка компетенција

Ученик је упознат са културним наслеђем људске заједнице и има свест о вредности уметничких и културних дела и њиховог значаја за развој друштва. Естетичка компетенција иде корак даље од тога, ка препознавању међуповезаности различитих форми и средстава уметничког изражавања. Свестан је значаја естетске димензије у свакодневном животу, има критички однос према употреби и злоупотреби естетике. Ученик се оспособљава да исказује опажања, осећања и идеје у вези са уметничким изразима у различитим медијима, да култивише културне навике, да изграђује аутономне естетске критеријуме и преференције и суди у скаду

с њима.

Естетичка компетенција се код ученика развија кроз програме предмета: Српски језик и књижевност, Страни језик, Историја, Географија, Музичка уметност, Ликовна култура, Социологија, Грађанско васпитање и кроз програме стручних предмета грађевинске струке.

11. Предузимљивост и предузетничка компетенција

Кроз образовање за предузетништво, ученик се учи организационим вештинама и способностима, укључујући различите интерперсоналне вештине, као и организацију простора, управљање временом и новцем. Ученик је оспособљен за комплексно планирање и одлучивање које подразумева поштовање више услова истовремено. Уме да осмишљава пројекте у складу са унапред постављеним захтевима. Зна како да се упозна са карактеристикама одређених послова и радних места, спреман је на волонтерско ангажовање и коришћење различитих могућности за стицање радног искуства.

Предузимљивост и предузетничка компетенција развијају се код ученика:

- програмом предмета Предузетништво, Грађанско васпитање, Практична настава,
- кроз израду пројеката из стручних предмета (блок настава),
- обављањем стручне праксе (у току године и на летњем распусту),
- учешћем у раду Ученичког парламента, секција и других слободних активности,
- учешћем на такмичењима и конкурсима (као појединац или део тима).

Ученичке организације у школи

Циљ ученичких организација је развијање осећаја припадања школској заједници, кроз асертивни начин комуникације, толеранцију, неговање хуманих вредности, превенцију насиља, као и развијање другарства, поштовања и емпатије, тимског духа, осећања заједништва, али и јачање критичног мишљења.

У школи програм реализују следеће организације: Ученички парламент, Вршњачки тим и Подружница Црвеног крста.

Програм Ученичког парламента

Активности	Начин	Носиоци
Конституисање скупштине ђачког парламента.	Консултације ученика са тимом за праћење рада ђачког парламента.	Чланови тима Директор школе
Координација рада ђачког парламента са осталим ученицима и са наставницима	Консултацијама олакшати ученицима рад и пружити подршку и помоћ на састанцима владе, наставничког већа, скупштине	Чланови тима Наставници и остали ученици школе који нису чланови парламента
Информисање ученика о раду школе и укључивање у стручне органе школе	Присуство седницама, изношење сугестија и предлога у циљу унапређења васпитно – образовног процеса и имплементације дечјих права.	Чланови парламента
Учешће у културним активностима школе (нпр. Дана Школе, обележавање Светског дана мира, Међународног дана породице и дана толеранције)	Трибине, радионице, уличне акције и медијаторска обука као превенција насиљу и конструктивно решавање сукоба.	Чланови парламента
Учешће у спортским активностима школе	Техничка и логистичка подршка, промоција, пријављивање, редарство. Организација хуманитарних турнира (одбојка, кошарка)	Чланови парламента
Школска /вршњачка медијација.	Учење техника за одбрану од манипулације и њихова примена у медијацији. Практични примери тих знања у медијацији	Вршњачки тим
Могућност подношења и реализације различитих пројеката, кроз које могу да	Евидентирање проблема, дефинисање општег и специфичних циљева, кораци у планирању реализације	Координатори ђачког парламента;

остваре жељене активности	акције коришћењем СМАРТ принципа.	Министарства
Учешће у промоцији школе и школског етоса	Техничка и логистичка подршка, сарадња са наставницима Организација прикупљања новца за новогодишње пакете за социјално угрожене ученике.	Чланови парламента, наставници, ученици
Посета чланова ђачког парламента највишим органима власти у РС	У организацији Канцеларије за младе	Чланови парламента
Радионице о превенцији болести зависности и ризичног понашања	У сарадњи са школским педагогом, психологом, социологом, полицајцем, Саветом родитеља, Омладином ЈАЗАС-а	Чланови парламента и стручни сарадници школе
Сарадња са ученичким парламентима средњих школа у граду	Заједничке активности у циљу превенције полних преносивих болести. Проказивање филма. Трибине.	Министарство информисања при парламенту
Подршка у професионалној оријентацији	Сарадња са факултетима. Обезбеђивање термина, простора, техничких услова, обавештавање матураната.	Чланови парламента

Програм Вршњачког тима

Активности	Начин	Носиоци
Одабир чланова ВТ-а на основу изјашњавања о интересовањима ученика. Избор руководства и усвајање плана рада. Испитивање интересовања чланова ВТ за различите активности и улоге у тиму	Састанак, договор, анкетирање	Ментори, одељењске старешине и чланови тима
Тим билдинг.	Радионица	Ментори тима
Едукација чланова	Радионице и предавања	Црвени крст, Школски диспанзер, Омладина Јазас-а
Обележавање Међународног дана превенције вршњачког насиља (27.фебруар)	Договор о начинима обележавања, подела задужења	Чланови тима
Организација Дана лепих порука	Подела задужења. Одређивање временске динамике и потребних материјала	Чланови, ментори,
Радионице о стиловима и техникама учења за ученице који постижу слабији школски успех	Презентација научених садржаја са обуке „Научимо да учимо“	Обучени чланови и ментори
Пројекција видео садржаја (о облицима насиља, реаговању на насиље, функционисању унутрашње заштитне мреже)	Гледање видео материјала (кратки филм). Дискусија и анализа	Ментори . Тим за превенцију насиља.
Посета позоришних сусрета ученика средњих школа	Посета позоришту „Јоаким Вујић	Чланови тима
Презентација материјала који ће реализовати на ЧОС-у, на тему одговорног поступања у ситуацијама насиља	Креирање садржаја, презентација	Чланови тима, ментори

Програм слободних активности

Ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, правилног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа реализује слободне активности, које се спроводе кроз рад у секцијама

У зависности од интересовања ученика у школи свој програм спроводе следеће секције:

- Драмска секција
- Новинарска секција
- Web програмирање
- Информатичка секција
- Примена ИКТ-а у математици и свакодневном животу
- рН клуб
- Еколошка секција
- 3D визуелизација
- Ликовна секција

Програм Драмске секције

Активности	Начин реализације	Носиоци
Годишњи план рада секције	Анализирање активности, подела задужења, одређивање динамике	Чланови и координатор секције
Организација аудиције за пријем нових чланова	Обавештење, састанак	Координатор секције, чланови (досадашњи и нови)
Припрема представе поводом прославе дана школе	Ученици у сарадњи са професором бирају текст и раде на његовој драматизацији, затим се приступа читању текста и на крају се поставља на сцену. Паралелно са тим осмишљавају се изглед сцене, костими и музика која прати догађања на сцени.	Чланови секције, наставници, директор
Припрема представе поводом доделе Новогодишњих пакетића	Ученици сами бирају текст и раде на његовој драматизацији. Осмишљава се изглед сцене, костими и музика .	Чланови секције, директор
Припреме за обележавање Светог Саве	Ради се на одабиру одговарајућег текста духовног карактера и његовом прилагођавању сценским условима. Ликовни радови , сценографија, костими и адекватна музика употпуњавају текст.	Чланови секције, наставници, вероучитељ, директор
Припрема представе хуманитарног карактера	Ради се на одабиру одговарајућег текста прилагођавању сценским условима. Ликовни радови , сценографија, костими и адекватна музика употпуњавају текст.	Чланови секције, наставници

Програм новинарске секције

Активности	Начин реализације	Носиоци
Упознавање уч. са план. активностима и подстиц. да се укључе у рад секц.	Промоција у одељењима	Координатор
Мотивисање ученика за учешће у раду секција које му највише одговарају и да представи себе и своје таленте током школовања	Анализа одговора ученика. Усмеравање ученика на одабране секције. Праћење постигнућа	Чланови стручног већа, одељењске старешине. Руководиоци секција, СТИО
Радионица за уч. „Како написати репортажу, вест, извештај“	Чланови секције стичу знања интеграцијом теоријских и практичних садржаја	Координатор, професори српског језика
Састанак секције предвиђен за начин писања вести, извештаја и репортаже	Ученици уче да у 25 речи напишу вест. Ученици уче како да од вести направе извештај	Чланови и координатор секције
Подстицање за покретање рубрика и тема	На састанцима секције разговор и дефинисање новинарских задатака	Чланови и координатор секције
Сарадња са другим секцијама, вршњачким тимом и парламентом	Извештавање о активностима секција и значајним догађајима у школи	Чланови и координатор секције

Програм информатичке секције

Активности	Начин реализације	Носиоци
Усаглашавање око годишњег плана рада секције	Узимајући у обзир техничке могућности школе и потребе ученика бира се садржај, начин и динамика рада . Избор оптималног рачунарског кабинета и план његовог унапређивања. Избор термина одржавања секције.	Руководиоци секције
Увођење нових чланова	Промоција рада секције на часовима информатике и програмирања	Руководиоци секције
Редовни састанци	Упознавање са циљем састанка, подела материјала или мултимедијалног садржаја. Усвајање нових вештина програмирања и коришћење информационих технологија	Руководиоци секције, ученици
Учешће у промоцији школе	Презентација радова чланова секције на сајму образовања и при посети ученика основних школа.	Руководиоци секције, ученици
Припрема и учешће на такмичењима	Информисање и припрема ученика о такмичењима у организацији Заједнице електротехничких школа, Друштва математичара и међународног такмичења „Дабар“	Руководиоци секције, ученици
Учешће у организацији такмичења и квизова у школи	Припрема рачунарских кабинета, мапирање школе, припрема одговарајућег софтвера за обраду података, припрема софтвера за квизове	Руководиоци секције, ученици
Учешће у ажурирању сајта школе и блога секције	Припрема мултимедијалних садржаја за сајт и блог https://informatickasekcijaprvetehnickeskoje.wordpress.com	Руководиоци секције, ученици

Програм секције Web програмирање

Активности	Начин реализације	Носиоци
Усвајање годишњег плана рада секције	Анализирање активности, подела задужења, одређивање динамике.	Чланови, координатор
Промоција рада секције на часовима веб програмирања кроз израду различитих апликација	Узимајући у обзир техничке могућности школе и потребе ученика бира се садржај, начин и динамика рада. Избор оптималног рачунарског кабинета и план његовог унапређивања. Избор термина одржавања секције.	Координатор
Мотивисање ученика за учешће у раду секција које му највише одговарају и да представи себе и своје таленте током школовања	Анализа одговора ученика. Усмеравање ученика на одабране секције. Праћење постигнућа	Чланови стручног већа, одељењске старешине. Руководиоци секција
Израда задатака и апликација	Примена стечених знања	Чланови, координатор

Програм Еколошке секције

Активности	Начин реализације	Носиоци
Планирање рада и активности Еколошке секције	Састављање плана и програма у складу са планом рада школе, еколошким календаром и осталим друштвеним акцијама	Наставник – руководилац секције
Укључивање нових чланова и подела дужности	Промоција рада секције, анкета за заинтересоване ученике.	Руководилац секције и Центар за екологију и одрживи развој
Обележавање значајних датума из еколошког календара	Избор у складу са календаром и могућностима секције, израда промотивног материјала, припрема изложбе и презентације. Обележавање Светског дана животне средине.	Руководилац секције са ученицима
Акције за унапређење животне средине	Осмишљавање конкретних акција у оквиру школе и шире околине. Уређење школског дворишта и паноа школе. Прикуљање рециклажног материјала, прикупљање електронског отпада	Руководилац секције са ученицима и родитељима
Сарадња са локалном самоуправом	Координиран рад секције и других еколошких организација у граду. Обилазак акваријума и ботаничке баште.	Руководилац секције са ученицима

Програм „рН“ клуба

Активности	Начин реализације	Носиоци
Формирање секције	Упитници, разговори са ученицима	Ученици и професори који су заинтересовани за рад у "рН клуб"-у
Планирање активности заједно са ученицима	Израда плана и динамике	Ученици и професори који су заинтересовани за рад у "рН клуб"-у
Обезбеђивање услова рада и припрема унапред договорених производа уз консултације са тимом за безбедност	Праћење активности вршиће се директним учешћем ученика и професора у пројекту	Ученици и професори који су заинтересовани за рад у "рН клуб"-у
Планирање и реализација у виду презентације.	Обележавање међународног дана воде Обележавање међународног дана хране	Ученици и професори који су заинтересовани за рад у "рН клуб"-у
Презентације радова. Посете и демонстрација експеримената	Посета фестивалу науке, Заједничке активности, Сајам образовања, размена информација о ученицима, размена знања и искустава, организација такмичења	Ученици и професори који су заинтересовани за рад у "рН клуб"-у
Анализа постигнутог успеха	Анкета	Психолог школе Задужени професори за рН клуб

Програм секције Примена ИКТ-а у математици и математике свакодневном животу

Активности	Начин реализације	Носиоци
Промовисање секције. Усаглашавање око годишњег плана рада	Договор око начина рада, дефинишу се термини. Размена мејлова, скајп адреса, гугл диск .	Координатор секције, ученици, Наставници
Увођење нових чланова	Промоција рада секције на часовима математике.	Координатор секције, ученици, наставници
Презентовање и популаризација познатих математичара и математичарки у школи и шире	Договор о решавању задатака Истраживање и прикупљање података и израда рада на задату тему. Селекција најуспешнијег рада и поставље радова на сајт секције, школе и фб страну. Презентовање резултата рада секције у оквиру манифестације "Мај месец математике" .	Координатор Секције, ученици, наставници
Обележавање и прослававање међународног дана броја Пи.	Договор о припреми и изради материјала на задату тему. Самосталан рад ученика на задату тему. Селекција најуспешнијих радова и поставље радова на сајт школе, секције и фб страну.	Координатор секције, ученици, наставници
Манифестација Мај месец математике у школи и шире.	Договор о избору и избор најрепрезентативнијих радова секције. Презентовање резултата рада секције у оквиру манифестације "Мај месец математике" у школи и шире.	Координатор секције, ученици, наставници
Конкурисање и учешће у међународним eTwinning пројектима.	Договор о решавању задатака у оквиру пројекта. Селекција најуспешнијег рада и поставље радова на eTwinning платформу, сајт секције и фб страну. Презентовање резултата рада у оквиру манифестације "Мај месец математике" .	Координатор секције, ученици, наставници
Популарисање рада секције на локалном нивоу	Сарадња са другим институцијама (Научни клуб, Центар за стручно усавршавање, другим школама...)	Координатор секције, ученици,

Програм секције: 3D визуелизација

Активност	Начин реализације	Носиоци активности
Мотивисање ученика за учешће у раду секција.	Разговор са наставницима и подела задужења. Разговор са ученицима који су заинтересовани да се придруже секцији.	Руководилац секције и ученици “Г” одсека
Формирање секције Усвајање год. плана рада секције.	Договор око термина састанка. Задавање радног задатка за наредни састанак. Информисање о софтверима	Руководилац секције и чланови секције
Презентовање идеја ученика. Предавања у вези новог софтвера (видео презентација)	Дискусија, анализирање, презентовање и планирање.	Чланови секције
Презентације школе на Сајму образовања	Одржавање састанака, припрема презентација, представљање школе на Сајму образовања	Чланови секције
Припрема плаката и цртежа за дане толеранције, дане толеранције и за Светосавске дане	Одржавање састанака секција, припрема и представљање радова. Постављање плаката	Чланови секције
Сумирање резултата	Изложба ученичких радова	Чланови секције

Програм ликовне секције

Активност	Начин реализације	Носиоци активности
Мотивисање ученика за учешће у раду секција	Анализа одговора ученика. Усмеравање ученика на одабране секције.	Руководилац секције и наставници
Формирање секције Усвајање год. плана рада секције.	Договор око термина састанака и планираних активности	Руководилац секције и чланови секције
Израда сценографије за представе поводом обележавања Дана школе и Светог саве	Припрема материјала, рад на сценографији. Давање предлога. Дефинисање временске динамике и потребних средстава. Подела задужења	Драмска секција Музичка секција Ликовна секција
Обележавање Дана толеранције и дана породице	Припремање материјала, сцене, осмишљавање плаката. Давање предлога. Дефинисање временске динамике и потребних средстава. Подела задужења	Чланови секције
Посета ликовном атељеу, изложбама	Реализација посете	Руководилац секције и чланови секције
Организовање школских ликовних конкурса	Дефинисање теме за ликовни конкурс, одабир чланова комисије, деф. рокова за дост. радова. Преглед радова. Изложба. Објављивање науспешних радова на фб страни и сају школе	Руководилац секције и чланови секције
Тематско уређење паноа ученичким радовима	Припремање материјала, осмишљавање плаката	Чланови секције

7. Факултативни наставни предмети

Програм чешког језика

У школи се реализује програм учења чешког језика за ученике првог или другог разреда електротехничке струке који желе да своје школовање наставе у Интегрисаној школи у Соколницама (Чешка република).

Програм чешког језика реализује предавач кога именује канцеларија Моравске регије. Програм се реализује у току две године, са 2 часа недељно.

8. Начин остваривања програма образовања одраслих

Образовање одраслих обезбеђује одраслима током целог живота стицање компетенција и квалификација потребних за лични и професионални развој, рад и запошљавање, као и друштвено одговорно понашање. Одрасли који стичу средње образовање у складу са законом којим се уређује средње образовање, јесу лица старија од 17 година. Школа образовање одраслих остварује се на српском језику.

У школи се бразовање одраслих изводи:

- консултативно-инструктивним радом,
- дописно-консултативном наставом или
- практичним радом.

Упис полазника врши се на почетку школске године. У току школске године организују се 3 испитна рока, а распоред полагања и списак наставника који обављају консултације и испит налази се на огласној табли школе.

Школа је 2019. године постала члан светске мреже ECDL испитних центара, тако да може да се реализује тестирање за Основни и Персонални ниво познавања рада на рачунару.

ECDL (Европска компјутерска возачка дозвола) је најраспрострањенији сертификат за кориснике персоналних рачунара. Ученици школе који остваре оцену 4 или 5 из предмета Рачунарство и информатика добијају овај међународни сертификат.

9. Програм културних активности школе

Програм културних активности школе обухвата следеће активности: прославу дана школе, почетак и завршетак школске године, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, квизове, спортска и друга такмичења. Циљ ових активности је организовано деловање школе на средину, оспособљавање ученика да користе све вредности које им пружа средина за њихов свестрани развој и богатији лични живот у слободном времену, као и презентовање оних резултата којима школа богати културни и друштвени живот средине (радне акције, прославе, јубилеји, манифестације, друштвено- користан рад), и афирмација школе као културног центра у месту и стварање педагошких и друштвених услова за богаћење културног живота средине.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Прослава дана школе	Пријем гостију, пензионера и сарадника. Додела награда, похвала и захвалница. Свечана приредба. Коктел и дружење.	Руководство школе, наставници, ученици
Почетак школске године	Пријем ученика првог разреда у свечаној сали уз присуство директора, стручних сарадника, школског полицајца и разредних старешина.	Наставници
Завршетак школске године	Традиционална додела сведочанстава и извештаја школе ученицима по одељењима. Свечано награђивање књигама одличних ученика, ђака генерације, најбољих спортиста, најбољих ђака по подручјима рада и ученика успешних на такмичењима.	Одељењске старешине Директор
Прослава школске славе	Пријем гостију, представника цркве, пензионера и сарадника. Беседа о Светом Сави. Свечана приредба. Додела награда за најбољег професора и најбољег ђака школе.	Сви наставници и ученици
Обележавање 21.октобра	Присуство Великом школском часу у Шумарицама и полагање венца код споменика страдалим ученицима	Сви наставници и ученици

Приредбе и обележавање значајних датума	У организацији драмске секције, ђачког парламента или одељења одржавају се пригодне приредбе (поводом Нове године, Међународног дана толеранције, Међународног дана породице). У библиотеци се одржавају књижевна поподнева уз читање изабраних тематских дела или дела чији су аутори наставници школе.	Драмска секција, ђачки парламент, остали ученици и наставници Запослени у библиотеци
Представе	Перформанси чланова драмске секције у контексту текућих збивања и значајних датума	Драмска секција
Изложбе	Чланови макетарске секције имају сталну изложбу својих радова у холу школе. Чланови Клуба електронике излажу своје радове поводом промоције школе, у оквиру фестивала науке, на Сајму образовања. Поводом Светог Саве одржава се изложба тематских радова ученика и награђивање.	Макетарска секција Клуб електронике Наставници Ликовне уметности
Такмичења	Школа сваке године организује у сарадњи са Електротехничком школом из Ниша такмичење у информатици за ученике основних школа нашег региона -Тесла Инфо Куп	Наставници Секција младих програмера
Квизови	На крају године организују се квизови знања у информатици и веронауци уз пратећу техничку подршку и присуство публике и жирија.	Секција младих програмера, наставници

10. Програм каријерног вођења и саветовања

Професионална оријентација и каријерно вођење представљају организован систем друштвене делатности на пружању континуиране помоћи појединцу током његовог целокупног каријерног развоја у слободном избору усмерења и опредељења, у образовању и професионалној активности са циљем постизања професионалног идентитета у складу са личним особинама и потребама тржишта рада за појединим занимањима. Они подразумевају скуп активности који доприносе да појединац да формира реалну слику о својим сопственим постигнућима, квалитетима и способностима, да процени сопствене могућности за учење и запошљавање и да планира и управља сопственом каријером.

Каријерно вођење и саветовање је уз професионалну оријентацију један од начина повезивања школе са светом рада.

Школа формира Тим за каријерно вођење и саветовање, у складу са чланом 15. Закона о средњем образовању и васпитању, који има за циљ да прати развој ученика и информише их о занимањима, образовним профилима, условима студирања и потребама тржишта рада. Школа омогућава формирање зреле и одговорне личности, способне да доноси добро промишљене и одговорне одлуке о властитој професионалној будућности и да их спроводи у дело.

Тим у сарадњи са наставницима реализује праћење индивидуалних склоности ученика. Саветодавни рад обавља се током школовања, и школа, по потреби, сарађује са надлежним установама које се баве каријерним вођењем и саветовањем.

Школа помаже ученицима и родитељима у истраживању могућности за даље учење и запошљавање, односно идентификовање, избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и објективно разликовање и формирање сопственог става о томе.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Испитивање способности, склоности и професионалних интересовања ученика	Психолошко тестирање Праћење успеха из појединих предмета Сарадња са наставницима	Одељенске старешине Школски психолог
Идентификовање и усмеравање обдарених ученика	У току наставног процеса Информисање родитеља о могућностима развоја Додатна настава и секције Психолошко тестирање Упућивање у институције које раде са талентима	Предметни наставници Одељењске старешине Школски психолог Регионални центар за таленте

Сарадња са родитељима	Прикупљање података и размена сазнања Саветовање родитеља	Стручни сарадници
Формирање правилних ставова према раду	У редовном наставном процесу, на часовима практичне наставе, часовима грађанског васпитања и часовима одељенског старешине Развијањем ученичког предузетништва Упознавањем са успешним методама учења и рада, развијањем мотивације за рад и запошљавање, стварањем позитивне професионалне етике.	Наставници Одељенске старешине Стручни сарадници Наставници грађанског васпитања
Информисање ученика о каријери и свету рада	Посете Сајму образовања и запошљавања, Посете стручним сајмовима. Посете и заједничке акције са компанијама. Родитељи као саветници за информисање о каријери Гостовања успешних бивших ђака Организовање радионица са темама везаним за каријерно вођење и саветовање . Предавања	Наставници Одељенске старешине Стручни сарадници Наставници грађанског васпитања Родитељи Ђаци
Упознавање ученика са студијским програмима факултета	Презентације факултета у Школи Посете факултетима	Помоћници директора Председници стручних већа и подручја рада
Упознавање ученика са могућностима запошљавања у нашој средини	Ангажовање ученика кроз практичну наставу Предавање, Презентација	Компаније у којима се обавља практична настава, национална служба за запошљавање.

11. Програм заштите животне средине

Програм заштите животне средине обухвата активности усмерене на јачање и развој свести о значају здраве животне средине, одрживог развоја и очувању и унапређењу природних ресурса.

Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма Еколошке секције, заједничким истраживањем и акцијама локалне самоуправе и школе.

Циљ друштвено-корисног рада је да васпитава ученике да добровољним радом самостално и у оквиру друштвено-организованих активности у слободном времену, доприносе стварању и унапређивању услова живота и рада људи у ужој и широј друштвеној заједници.

Задаци су:

- развијање навика ученика да стално и рационално обављају различите послове рада задовољавања личних потреба, потреба породице и друштвене средине;
- стицање навика и одговорности за чување и естетски изглед средине у којој ученик учи, ради и живи;
- развој и неговање урбане и комуналне културе;
- развијање свести о потреби колективног рада и принципима који се примењују у акцијама и активностима друштвено-корисног рада;
- развијање осећања одговорности за преузете обавезе и радне задатке уз неговање радне културе ученика и спремности за сарадњу.

План друштвено-корисног рада је саставни део годишњег плана рада, а потребно је истаћи активности као што су уређење школског дворишта, хола школе, уређење кабинета, помоћног кабинета, паноа и зидних новина, израда шема, графикона и других наставних учила, дежурство у клубу ученика, и др.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Подршка раду Еколошке секције	Састављање плана и програма у складу са планом рада школе, еколошким календаром и осталим друштвеним акцијама. Промоција рада секције, анкета за заинтересоване ученике	Руководилац секције, Директор, Савет родитеља,
Акције за унапређење животне средине (уређење школског дворишта, хола школе, уређење кабинета, помоћног кабинета, панона и зидних новина)	Осмишљавање конкретних акција у оквиру и шире околине	Еколошка секција, остали ученици, наставници и родитељи
Учешће у обележавању значајних датума из еколошког календара	Избор у складу са календаром и могућностима секције, израда промотивног материјала, припрема изложбе и презентације	Еколошка секција, остали ученици и наставници Центар за екологију и одрживи развој
Јачање свести ученика о значају здраве животне средине, одрживог развоја и очувању и унапређењу природних ресурса	Израда тематских плаката и њихово излагање у школи. Промоција рада Еколошке секције на сајту школе	Еколошка секција Тим за ажурирање сајта школе
Сарадња са локалном самоуправом и канцеларијом за младе	Координиран рад секције и других еколошких организација у граду	Еколошка секција Центар за екологију и одрживи развој

12. Програми заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА И ЗАПОСЛЕНИХ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Програмом заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања је дефинисано шта се сматра насиљем, које све врсте и облике обухвата, како се према интензитету дели на нивое и како препознати спољашње знакове и специфично понашање који указују да ученик можда трпи насиље.

Програм заштите пружа оквир за превентивне активности ради унапређења стандарда за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања и детаљније дефинише интерни поступак, процедуре и кораке у поступању у ситуацијама сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања и **ОБАВЕЗУЈУЋИ** је за сва лица која учествују у раду и животу Школе.

Намењен је ученицима, наставницима, директорима, стручним сарадницима, помоћном и административном особљу, родитељима, старатељима или другим лицима која су преузела бригу о ученику и представницима локалне заједнице.

12.1. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Принципи на којима се заснива овај Програм и поступање на основу њега, односе се на:

- Протокол се односи на све ученике у школи без обзира на пол, узраст, породични статус, етничко порекло и било које друге социјалне и индивидуалне карактеристике (боју коже, језик, вероисповест, националност, способности и специфичности детета);
- Учешће ученика у свим фазама процеса превенције и заштите од насиља, злостављања и занемаривања
- Доследно спровођење и примена постојећег законског и регулаторног оквира који се

односи на спречавање кршења забране дискриминације;

- Омогућавање и унапређивање услова у школи којима се ученицима обезбеђује здрав и безбедан живот
- Обезбеђивање поверљивости података и заштита права на приватност ученика

Општи циљ Програма је унапређивање квалитета живота ученика у школи применом мера превенције, ради стварања безбедне средине и мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање ученика.

Специфични циљеви Програма у превенцији су:

- Подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања;

- Идентификовање безбедносних ризика у школи увидом у документацију, непосредно окружење, евидентирањем критичних места у школи, анкетањем ученика, наставника и родитеља;
- Повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад школе, а односи се на препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
- Унапређивање способности свих учесника у школском животу – наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, за уочавање, препознавање и решавање проблема насиља;
- Изграђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду
- Дефинисање процедура и поступака реаговања на насиље и информисање свих учесника у школском животу;
- Омогућавање свим ученицима који имају сазнања о могућем насилном акту да без излагања опасности врше пријављивање насиља;
- Спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина;
- Сарадња са родитељима путем Савета, родитељских састанака, индивидуалних и групних разговора;
- Сарадња са службама ван школе које посредно и непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи.

Специфични циљеви Програма у интервенцији су:

- Спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама насиља;
- Успостављање добре координације унутрашње и спољашње заштитне мреже;
- Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности спровођења Програма заштите;
- Рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака;
- Саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, врше насиље или су посматрачи насиља и њиховим родитељима/старатељима.

Задаци Програма су:

- Планирање превентивних и интервентних активности на нивоу Школе и њихово спровођење;
- Усклађивање постојећих подзаконских аката школе;
- Дефинисање улога и одговорности и усклађена и доследна примена процедура и поступака прописаних овим и свим другим законским, подзаконским и општим актима;
- Упознавање свих актера живота Школе (наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља/старатеља) са врстама и облицима насиља и поступцима и процедурама које се спроводе у случају сумње или дешавања насиља;
- Тимско деловање на превенцији насилног понашања и решавања ситуација у којима је насиље регистровано;
- Развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама насиља;
- Јачање и одржавање спољашње заштитне мреже и сарадње са свим надлежним службама (Центар за социјални рад, МУП,

- Здравствена служба, Министарством просвете, односно школске управе...);
- Идентификовање и информисање о случајевима насиља, водећи рачуна о поштовању приватности ученика и запослених;
 - Стално праћење и евидентирање врста, нивоа и учесталости насиља и процењивање ефикасности Програма заштите;
 - Праћење ефеката предузетих мера и активности у процесу заштите, развоја ситуације и понашања (потенцијалних) учесника насиља.

12.2. ЗНАЧЕЊЕ ПОЈМОВА НАСИЉЕ, ЗЛОСТАВЉАЊЕ И ЗАНЕМАРИВАЊЕ И ОБЛИЦИ НАСИЉА

Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог.

Насиље и злостављање сматра се насиље запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу, односно другом законском заступнику (у даљем тексту: родитељ); ученика према другом детету, ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику, запосленом као и према трећем лицу.

Облици у којима се јавља насиље су:

Физичко насиље је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Дигитално насиље је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу угрожавање достојанства личности и остварује се слањем порука, видео записа, електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (web site), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и објављивањем садржаја или поверљивих личних података без сагласности (информација, слика, видео снимака и сл.).

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, насилни екстремизам, трговину људима, експлоатацију детета и ученика, породично насиље и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно установа чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно

психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је врбовање, превозење, пребацивање, скривање или примање лица, путем претње силом или употребом силе или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешког положаја или давања или примања новца или користи да би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у установи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Кризни догађај је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су непосредно или посредно изложене кризном догађају.

Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Деца и ученици, родитељи и запослени заједнички планирају, осмишљавају и спроводе превентивне активности, начине информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

Превентивне активности треба да обухватају различите и континуиране интерактивне методе (трибине, радионице, фокус групе, обуке, стручно усавршавање запослених).

Права, обавезе и одговорности свих у Школи у превенцији насиља, злостављања и занемаривања

Ради превенције насиља, злостављања и занемаривања Школа је у обавези да упозна све запослене, ученике и родитеље/старатеље са њиховим правима, обавезама и одговорностима које су прописане Законом и другим подзаконским и општим актима (Општим протоколом, Посебним протоколом, Правилником о протоколу...)

Запослени у Школи су обавезни да својим квалитетним васпитно-образовним, стручним и другим радом и применом различитих метода, облика рада и активности обезбеде подстицајну и безбедну средину. Запослени не сме својим понашањем у Школи да допринесе или изазове насиље, злостављање и занемаривање.

Одељењски старешина је у обавези да одељењску заједницу и родитеље/старатеље упозна са њиховим правима, обавезама и одговорностима и последицама не испуњавања и кршења истих на почетку сваке школске године. Одељењски старешина је у обавези да одељењску заједницу и родитеље/старатеље упозна са Програмом заштите ученика и запослених од насиља, злостављања и занемаривања. Одељењски старешина је дужан да обезбеди заштиту ученика од произвољног и незаконитог мешања у његову приватност, дом и породицу.

Ученици су у обавези да као одговорни учесници у процесу васпитања и образовања, ради превенције насиља, злостављања и занемаривања, уважавају и поштују личност других ученика, запослених, родитеља/старатеља и осталих лица која учествују у раду и животу Школе. Ученици су у обавези да поштују правила Школе и све друге акте, којима се уређују њихова права, обавезе и одговорности, да активно учествују у раду одељенске заједнице, ученичког парламента, школског одбора и доприносе и учествују у превентивним активностима Школе на сузбијању насиља, злостављања и занемаривања. Ученици не смеју својим понашањем у Школи да допринесе или изазивају насиље и злостављање.

Родитељ/старатељ је у обавези да у најбољем интересу детета и ученика сарађује са Школом, учествује у превентивним мерама и активностима, уважава и поштује личност свог детета, других ученика, запослених и других родитеља/старатеља. Родитељ/старатељ не сме својим понашањем у Школи да допринесе или изазове појаву насиља, злостављања и занемаривања према детету, ученику, запосленом, другом родитељу и трећим лицима, а када то учини директор је дужан да одмах о томе обавести јавног тужиоца и полицију, а након тога електронским путем надлежну школску управу.

Родитељ има обавезу и одговорност, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, да на позив школе узме активно учешће у свим облицима васпитног рада са учеником (појачан васпитни рад, друштвено-хуманитарни рад и др.), односно да сарађује са школом у поступку заштите ученика од насиља. Ако се родитељ не одазове на позив школе, у складу са законом школа подноси прекршајну, односно кривичну пријаву за утврђивање одговорности родитеља и обраћа се надлежном центру за социјални рад да против родитеља предузме мере из своје надлежности.

- ✓ **Свака особа запослена у школи која има било какво сазнање или сумњу о насиљу, злостављању и занемаривању је законски обавезна да реагује.**

Програмирање и планирање заштите од насиља, злостављања и занемаривања

Превенција се планира развојним планом и школским програмом, а **план заштите од насиља** израђује се на годишњем нивоу, који се дефинишу превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика њиховог остваривања и саставни је део годишњег плана рада школе. Приликом израде плана заштите, неопходно је да планиране активности одражавају актуелне потребе школе на основу анализе стања (сигурност и безбедност ученика, анализа ситуација насиља и ризичних понашања из претходне школске године...)

Школа има тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у складу са Правилником о протоколу поступања.

Задаци тима за заштиту су да:

- 1) припрема програм и план заштите од насиља у складу са специфичностима установе и утврђеним мерама за унапређивање на основу анализе стања;
- 2) процењује други и трећи ниво вршњачког насиља, учествује у изради плана заштите за ученике/ плана појачаног васпитног рада за ученике;
- 3) информише децу и ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту;
- 4) учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција запослених потребних за превенцију и интервенцију у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања;
- 5) предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;
- 6) укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;
- 7) прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и ученика и даје одговарајуће предлоге директору;
- 8) сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања; 9) води и чува документацију;
- 10) извештава стручна тела и орган управљања.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

У Школи се предузимају мере у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између: деце или ученика (вршњачко насиље); запосленог и детета, односно ученика; родитеља и детета, односно ученика; родитеља и

запосленог; ученика и запосленог, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, ученика, запосленог или родитеља.

Свака особа запослена у школи која има било какво сазнање или сумњу о насиљу, злостављању и занемаривању је законски обавезна да реагује.

Процењивање нивоа насиља, злостављања и занемаривања

Процењивање нивоа насиља, злостављања и занемаривања на нивое односи се само на вршњачко насиље и има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) установа у ситуацијама насиља и злостављања искључиво када су актери деца, односно ученици (ученик–ученик, ученик–дете). Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима, односно критеријумима за процену нивоа.

Критеријуми за процену нивоа насиља су интензитет, степен ризика, трајање и учесталост насилног понашања, последице, број учесника, узраст и карактеристика развојног периода детета, односно ученика.

Процену нивоа насиља врши тим за заштиту, а на основу прикупљених информација и чињеница. Тим за заштиту може да редефинише процењени ниво уколико дође до нових сазнања и информација. Процену другог и трећег нивоа вршњачког насиља врши тим за заштиту, а првог нивоа одељењски старешина, односно васпитач у дому ученика, изузев у средњој школи основаној за потребе унутрашњих послова где процену за сва три нивоа вршњачког насиља врши тим за заштиту.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима

Први ниво насиља решава самостално наставник/одељењски старешина у оквиру саветодавно-васпитног рада са децом – појединцима, групама и одељењем. Активности предузима самостално наставник/одељењски старешина уз помоћ родитеља/старатеља, одељењске заједнице, вршњачких едукатора.

Понављање поступака класификованих као први ниво насиља, сматрају се другим нивоом.

ФИЗИЧКО	ПСИХИЧКО	СОЦИЈАЛНО	СЕКСУАЛНО	ЕЛЕКТРОНСКО
Ударање, чврга, гурање, штимање, гребанье, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари, гађање	исмевање, омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, „прозивање“	добацивање, подсмевање, игнорисање, искључивање из групе или активности; фаворизовање, националности, верске припадности, ширење гласина	добацивање, псовање ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуал нондвосмислена гестикалација..	Узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом, путем аудио-визуелних снимака

ДРУГИ НИВО У решавању ових облика насиља, наставник/одељењски старешина укључује Тим за заштиту (директор, психолог, педагог, помоћници директора), као и родитеља/старатеља. Реализује се појачан васпитни рад, који уколико не да резултате покреће се васпитно-дисциплински поступак.

Понављање поступака класификованих као први ниво насиља, сматраја се другим нивоом.

ФИЗИЧКО	ПСИХИЧКО	СОЦИЈАЛНО	СЕКСУАЛНО	ЕЛЕКТРОНСКО
шамарање, ударање, гажење, цепање одела, шутке“, затварање, плување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши, косу...	уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, манипулисање...	сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), неукључивање, неприхватање манипулисање, експлоатација...	сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење...	оглашавање, снимање слање видео записа, злоупотреба друштвених мрежа, блогова, форума и четовања у циљу вређања, исмевања и подстицање угрожавања достојанства личности снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером, дистрибуирање снимака и сл.

ТРЕЋИ НИВО Ако ученици чине или трпе неки од следећих облика насиља обавезно је укључивање других институција, односно активирање спољашње заштитне мреже. Активности предузима директор са Тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља/старатеља и надлежних органа и служби. Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика или омета поступак у школи, директор обавештава Центар за социјални рад, полицију или јавног тужиоца.

За трећи ниво насиља и злостављања директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата од момента сазнања, путем дигиталне националне платформе „Чувам те” са првим информацијама о догађају и предузетим активностима, а у року од 48 сати од момента сазнања са допуњеним информацијама и закључцима са састанка тима за заштиту.

Такође, Школа путем Националне платформе ажурира информације о поступању до затварања предмета, односно предузимања свих потребних мера и њихове евалуације.

ФИЗИЧКО	ПСИХИЧКО	СОЦИЈАЛНО	СЕКСУАЛНО	ЕЛЕКТРОНСКО
туча, дављење, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање	заstraшивање, уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари,	претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група	завођење ученика од стране запослених, злоупотреба ауторитета, поверења, или утицаја над	злоупотреба друштвених мрежа, блогова, форума и четовања у циљу слања претњи и угрожавања сигурности, снимање камером насилних сцена,

хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем и сл	ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације и сл.	(кланова) које има за последицу повређивање других и сл.	дететом/учеником подвођење, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест и сл.	дистрибуирање снимака и слика, снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија и сл.
--	---	--	---	---

12.3. ПРОЦЕДУРЕ, ПОСТУПЦИ И КОРАЦИ У ИНТЕРВЕНЦИЈИ ПРИЛИКОМ ЗАШТИТЕ УЧЕСНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Процедуре у интервенцији су различите с обзиром на три ситуације – да ли се насиље јавља међу децом, од стране одраслог у школи или од стране одраслог ван школе. Кораци у интервенцији су следећи:

1. Сазнање о насиљу или откривање насиља одвија се непосредним увидом да је насиље у току или посредно, препознавањем спољашњих знакова или поверавањем самог ученика или треће особе.
2. Прва реакција треба да буде заустављање насиља и обавештавање о томе надлежне особе: дежурног наставника, чланове Тима, директора или помоћника, одељ.старешину, ПП службу, а који ће даље проценити да ли треба позвати МУП и/или здравствену службу.
3. Смиривање ситуације подразумева удаљавање учесника из ситуације и смањење напетости кроз разговор са учесницима. Тај разговор треба да буде умирујући, без спомињања могућих последица и застрашивања.
4. Прикупљање информација значи разговор са учесницима и другима (очевицима, они који имају додатна сазнања) о догађају уз вођење записника. Разговор треба да води неко од чланова тима, педагог или психолог, одељенски старешина, секретар или наставник непосредно по сазнању или сумњи о догађају. Посебна пажња треба да буде обраћена на жртву насиља тако што ће јој се омогућити да се осећа безбедно и да нема страх од освете особе која је извршила насиље.
5. Након тог разговора обављају се консултације у оквиру Школе – са Тимом за заштиту, са ПП службом, директором, дежурним наставником, при чему се анализирају чињенице, процењује ниво ризика и прави план заштите (ако је ученик у питању), водећи рачуна о принципу поверљивости и најбољем интересу учесника. Уколико је потребно, обављају се консултације са службама ван установе (Центар за социјални рад, здравствена служба). На основу консултација треба донети одлуку о начину реаговања и праћења и одредити улоге, задатке и одговорности у самом поступању.
6. Након консултација и заузимања става школе о догађају, предузимају се акције: позивају се родитељи и информишу о догађају, спроведеним консултацијама, закључцима и предложеним мерама (предочава се законска регулатива, мере заштите

ученика, мере даљег васпитног деловања); уколико је потребно, обавештава се МУП, Центар за социјални рад (рок три дана од дана када се насиље десило). Подношење пријаве тим службама треба да буде у усменој и писаној форми, након што је са родитељима обављен разговор (осим ако се нису одазвали позиву или је у најбољем интересу безбедности ученика да родитељи не буду укључени). Ако су у питању одрасле особе, такође се обавештавају о мерама које ће школа предузети.

7. Праћење ефеката предузетих мера врши одељењски старешина или Тим, водећи рачуна о интеграцији свих актера у заједницу и успостављању односа сарадње и толеранције.

Насиље између ученика

1. Сазнање о насиљу, његово откривање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање - је први корак у заштити ученика. До сазнања о насиљу можемо доћи на два начина:

- **директно** – непосредним увидом да је насиље у току, односно његовим уочавањем
- **индиректно** – путем поверавања самог ученика који је жртва насиља, његових родитеља/старатеља или путем поверавања других ученика који су посматрачи насиља; као и препознавањем спољашњих знакова или специфичног понашања ученика и породице.

Препознавање спољашњих знакова и специфичног понашања ученика који указују да ученик можда трпи насиље:

На физичком и физиолошком плану: трагови различитих повреда, модрице, ожилци, опекотине, посекотине, поцепана одећа, запуштен и неуредан изглед, поломљене односно поцепане ствари, проблеми са исхраном, болови у стомаку, главобоље, повраћање, преломи, проблеми са сном (несанице или претерано дуго спавање), нестанак ствари (мобилни телефон, одевни предмети, торбе, свеске, новац...).

На емоционалном плану: плачљивост, повученост, односно претерана активност, раздражљивост, појава неуобичајених и претераних страхова, агресивно и аутодеструктивно понашање, ћутљивост, неуобичајена причљивост, гледање у празно, „ноћне море“, конзумирање алкохола односно психоактивних супстанци, страх од самоће, страх од дружења са другим људима, ноћно мокрење, лагање, изражено грицкање ноктију, поремећај говора, сексуално понашање непримерено узрасту...

У школи: изненадни школски неуспех, појава изненадних неоправданих изостанака, одсуство концентрације, кашњења на часове, избегавање обавеза, недоношење домаћих задатака, избегавање или неучествовање у разноврсним активностима, избегавање дружења са другом децом, одбијање уобичајених активности, неуобичајени начин понашања, избегавање физичког додира (трзање), велики страх од одраслих, изражен страх од повратка кући...

Неки од наведених облика понашања, појединачно или у одређеној мери, могу бити природне или нормалне развојне реакције ученика. Веома битно је обратити пажњу на екстремно понашање, учесталост јављања, комбинацију појединих симптома, као и на понашање које није типично за одређеног ученика. Треба имати у виду да је сваки ученик индивидуа за себе и да као такав ниједан ученик не реагује исто на изложеност насиљу, злостављању и занемаривању (повлаче се, раздражљиви су, агресивни, преосетљиви, неповерљиви...).

- ✓ *Свако индиректно сазнање о насиљу се третира као сумња, док се не потврди током процедуре прикупљања информација.*

Проверавање сумње - обавља се прикупљањем информација о насиљу, злостављању и занемаривању, које спроводи одељенски старешина, стручни сарадник, односно друго задужено лице у Школи или члан тима за заштиту, непосредно по сазнању или сумњи о догађају. Начин прикупљања информација одређује се у складу са специфичностима ситуације и проценом Школе. Прикупљене информације немају значај изјаве која се даје у току васпитно-дисциплинског поступка. Школа, односно запослени су дужни да провере сваку информацију о могућем насиљу поштујући принцип поверљивости.

Изјава од малолетних ученика која се узима у току васпитно-дисциплинског поступка, узима се у присуству родитеља, а у складу са одредбама закона који уређује основе система образовања и васпитања, а којима је прописан васпитно-дисциплински поступак.

У случају сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

2. Заустављање, прекидање насиља – сваки запослени је законски **обавезан** да одмах по уочавању, односно потврђивању провераване сумње, заустави насиље или позове помоћ, уколико процени да је сукоб сувише ризичан (групна туча, употреба оружја) за самостално реаговање. Поједине ситуације физичког насиља у којима су сукоби и насиље таквих размера да могу имати озбиљне последице по учеснике насиља, захтевају истовремено и хитно реаговање, збрињавање учесника насиља, обавештавање родитеља/старатеља и ангажовање надлежних установа (Здравствене службе, МУП-а, Центра за социјални рад, надлежне школске управе).

3. Смиривање ситуације – подразумева раздвајање учесника насилног догађаја, обезбеђивање сигурне средине за ученике (како оних који трпе насиље, тако и оних који га врше или посматрају) и смиривање напетости кроз разговор са учесницима без спомињања могућих последица (васпитно-дисциплинских мера) и застрашивања. Разговор може да обавља **одељенски старешина** (уколико је присутан), **наставник који је присуствовао насиљу**, односно **дежурни наставник** који је присуствовао насиљу или му је случај пријављен од стране помоћног и административног особља или других ученика.

4. Прикупљање релевантних чињеница – подразумева обављање разговора са свим учесницима насилног догађаја (онима који су трпели, вршили и посматрали насиље), запосленим који је пријавио насиље и свим другим лицима која нам могу пружити информације од значаја за квалитетније сагледавање и решавање насилног догађаја.

Овај корак у поступању обавља одељенски старешина самостално уколико је реч о првом нивоу насиља, а уз помоћ помоћника директора, педагога или психолога у свим осталим ситуацијама.

Уколико насилни акт има елементе озбиљних последица по учеснике и висок степен ризика, односно убраја се у трећи ниво насиља, разговор/и се обављају уз присуство чланова тима за заштиту и притом се и сачињава белешка о току разговора.

Током овог корака у процедури је веома важно да се на нивоу Школе делује тимски и усклађено како се ученици не би излагали сувишном стресу и како се не би разговор са учесницима о истом насилном догађају беспотребно обављао више пута од стране различитих запослених.

5. Консултације у оквиру школе – након прикупљених информација приступа се консултацијама односно заказује се састанак тима за заштиту, на коме се разматрају сакупљење информације и одлучује о процени нивоа насиља и даљим активностима.

6. Обавештавање родитеља – у зависности специфичности ситуације, одељенски старешина позива родитеље/старатеље на разговор у Школу и информише их о насилном догађају и активностима које ће Тим предузети током даље процедуре.

Разговор са родитељима/старатељима обавља одељењски старешина уколико се ради о првом нивоу насиља, уз присуство члана Тима за заштиту када је у питању други или трећи ниво насиља.

Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

7. Мере заштите и активности – се спроводе да би се избегле трајне последице, спречило понављање насиља, спровела реинтеграција свих учесника насиља у одељенску заједницу и редован живот Школе, успоставио квалитетан однос сарадње и толеранције и предузимају се за све нивое насиља, злостављања и занемаривања.

Мере заштите и активности које ће се спроводити подразумевају поступке који ће ученике заштитити од даљег насиља, ублажити последице које се могу јавити на физичком, емоционалном или социјалном плану и јачати њихову способност да се заштите у евентуалним будућим насилним ситуацијама.

✓ *Мере заштите и активности се обавезно усмеравају на све учеснике насиља, како оне који га трпе, тако и на оне који га врше и посматрају.*

Основна мера је израда **Плана заштите**, који се сачињава за насилне ситуације које су сврстане у други и трећи ниво насиља, злостављања и занемаривања.

План заштите сачињавају тимски одељенски старешина, члан Тима за заштиту, психолог, педагог и по потреби директор, родитељ/старатељ и друге надлежне установе.

Школа је у обавези да у изради плана заштите од насиља ученика, као и плана појачаног васпитног рада укључи родитеља и да прецизира активности које родитељ предузима у васпитном раду са учеником, као и активности које спроводи Школа у пружању подршке оснаживању родитељских компетенција. Уколико родитељ одбија да учествује у планирању и реализацији активности из плана заштите од насиља ученика, односно плана појачаног васпитног рада Школа обавештава надлежни центар за социјални рад, а Школа наставља да реализује предвиђене активности.

8. Праћење ефеката предузетих мера заштите и активности – се обавља ради провере успешности предузетих мера заштите и активности (Плана заштите) вредновања поступака и процедура који су примењени у конкретном случају насиља, злостављања и занемаривања и даљег планирања заштите, ради развијања и унапређивања како превентивних активности, тако и разноврснијег, квалитетнијег и ефикаснијег реаговања у потенцијалним будућим случајевима насилног понашања.

Праћење ефеката предузетих мера заштите и активности врше сви запослени у Школи који су ангажовани у конкретном случају заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања и о томе извештавају на састанку Тима за заштиту.

Насиље између ученика и запослених

I - Процедуре, поступци и кораци у интервенцији у случају када је **запослено лице из Школе починилац насилног акта према ученику** се незнатно разликују у односу на начин реаговања када се насиље дешава између ученика.

1. Сазнање о насиљу, његово откривање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање –У случају када је **запослени** починилац насиља, злостављања и занемаривања према ученику, сазнање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање се одмах пријављује директору, који руководи у даљем спровођењу процедура, поступака и корака у интервенцији.

Уколико је директор запослено лице које је починилац или је под сумњом да је извршио насилни акт, руковођење у даљем спровођењу процедура, поступака и корака у интервенцији врши председник органа управљања.

2. Заустављање, прекидање насиља - Уколико то ситуација захтева и у зависности од нивоа и последица насилног догађаја и степена ризика, директор хитно обавештава надлежне службе, односно Здравствену службу, МУП, Центар за социјални рад, Школску управу.

Запослено лице које је пријавило дешавање или сумњу на насиље, злостављање и занемаривање, односно директор, ако је добио сазнање о дешавању или сумњи на насиље од ученика или родитеља/старатеља, пише изјаву о сазнању.

3. Консултације у оквиру школе и прикупљање информација – подразумевају разговор који организује директор са свим учесницима насиља, свим осталим релевантним лицима која могу пружити информације од значаја за квалитетније сагледавање и решавање насилног догађаја и лицима која ће помоћи у анализи и решавању конфликтне ситуације, односно психолог, педагог, члан Тима за заштиту, а по потреби представници надлежних служби . Запажања, прикупљене информације, ток и закључке са консултација директор или секретар воде белешку или записник.

4. Мере заштите и активности – Увек када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према ученику, директор предузима мере према запосленом, у складу са Законом, а према ученику предвиђене мере заштите (План заштите). Након консултација и заузимања става Школе директор позива родитеље/старатеље на разговор у Школу и информисе их о насилном догађају, спроведеним консултацијама у оквиру Школе, закључцима, предложеним мерама заштите, активностима које ће се предузети током процедуре и васпитно-образовним активностима. Уколико су родитељи/старатељи већ контактирани приликом хитног поступања по процедури или је сазнање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање добијено од њих, овај корак у процедури подразумева, информисање родитеља/старатеља о спроведеним консултацијама у оквиру Школе, закључцима, предложеним мерама заштите и васпитно-образовним активностима. Све се то бележи у бележници директора и других присутних. Уколико је потребно директор пријављује случај надлежним службама.

5. Праћење ефеката предузетих мера заштите и активности – се врши према истим принципима, има исте циљеве и подразумева исту процедуру и кораке у поступању који се примењују приликом реаговања у ситуацијама насиља између ученика. Резултате и ефекте праћења предузетих мера заштите и активности које су спроводиле током целог поступка заштите **директор** уписује у коначан извештај у форми службене забелешке.

II - Процедуре, поступци и кораци када је ученик, родитељ или треће лице починилац насилног акта према запосленом лицу у школи или за време организовања активности школе се незнатно разликују.

Процењивање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима не односи се на запослене, већ само на вршњачко насиље.

1. Сазнање о насиљу, његово откривање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање – У случају када је ученик починилац насиља, злостављања и занемаривања према запосленом, сазнање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање се одмах пријављује директору, који руководи у даљем спровођењу процедура, поступака и корака у интервенцији.

2. Заустављање, прекидање насиља - приликом овог корака у процедури и поступању поштују се исти принципи, циљеви и мере и активности који се спроводе, као и у случају када се реагује на насиље између ученика и запосленог када је запослено лице из Школе починилац насилног акта.

3. Консултације у оквиру школе и прикупљање информација – приликом овог корака у процедури и поступању поштују се исти принципи, циљеви и мере и активности који се спроводе, као и у случају када се реагује на насиље између ученика и запосленог када је запослено лице из Школе

4. Мере заштите и активности – приликом овог корака у процедури и поступању поштују се исти принципи, циљеви и мере и активности који се спроводе, као и у случају када се реагује на насиље између ученика и запосленог када је запослено лице из Школе починилац насилног акта. Када је **ученик починилац насиља и злостављања према запосленом**, директор је дужан да обавести родитеље, а у зависности од случаја и надлежне службе, да покрене васпитно-дисциплински поступак и изрекне васпитно-дисциплинске мере, у складу са законом за ученике старости до 14 година, а за ученике изнад 14 година, осим наведених активности и да обавести надлежно јавно тужилаштво и полицију.

У случају повреде части, угледа и достојанства запосленог од стране ученика примењују се мере и активности прописане за трећи ниво вршњачког насиља.

Када је ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом починилац насиља према запосленом, неопходно је да директор у сарадњи са тимом за заштиту и тимом за инклузивно образовање утврди да ли је испољено (агресивно) понашање ученика последица здравственог стања, односно развојне сметње и у складу са тим се предузимају даље мере и активности, односно процењују кога је потребно укључити од спољашње мреже заштите (стручњаци из здравственог система, социјалне заштите и др.).

Када је родитељ или треће лице починилац насиља према запосленом или запослени према запосленом, директор је дужан да таква сазнања пријави полицији и надлежном јавном тужилаштву, а када је родитељ починилац насиља да обавести и надлежни центар за социјални рад, у року прописаним Законом.

Уколико школа има сазнање да родитељ или треће лице на друштвеним мрежама омаловажава, вређа, прети или позива на насиље према запосленом, а у вези са професионалном улогом запосленог, школа је дужна да о томе обавести надлежно јавно тужилаштво, у року прописаном Законом.

5. Праћење ефеката предузетих мера заштите и активности – приликом овог корака у процедури и поступању поштују се исти принципи, циљеви и мере и активности који се спроводе, као и у случају када се реагује на насиље између ученика и запосленог када је запослено лице из Школе починилац насиља.

Насиље између ученика и родитеља/старатеља

На основу Упутства о поступању установа образовања и васпитања и центара за социјални рад –органа старатељства у заштити деце од насиља (април 2018.), Школа има обавезу да кад открије - идентификује насиље над децом или има сумњу да дете трпи, све то пријави надлежном Центру за социјални рад на посебном Обрасцу (у прилогу).

Кораци су:

- Писана пријава центру на препорученом обрасцу
- Одлазак ученика у пратњи психолога или педагога да лично пријави насиље у ЦСР-у
- Консултативни састанак са надлежнима
- План реаговања који прави ЦСР у оном делу који се односи на подршку у школи.

О свему се води евиденција у виду изјава и записника.

Насиље између ученика и одраслог лица које није запослено у школи

Када је починилац насиља, злостављања и занемаривања треће одрасло лице (укључујући пунолетне ученике друге школе) према ученику, директор је дужан да обавести родитеља/старатеља чије је дете изложено насиљу, злостављању и занемаривању, Центар за социјални рад, МУП и надлежно јавно тужилаштво.

О свему се води евиденција у виду изјава и записника.

12.4. Програм превенције дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности

Програмом превенције дискриминације и дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности (у даљем тексту: програм превенције) одређују се мере и активности којима се обезбеђује остваривање циљева превенције свих облика дискриминације и дискриминаторног поступања утврђених овим актом. Програм превенције је део предшколског, односно школског програма и развојног плана, а конкретизује се годишњим планом рада установе.

Програм превенције утврђује се на основу анализе стања у остваривању равноправности, распрострањености различитих облика нетолеранције и дискриминације, сагледавања потреба учесника у образовању за додатном подршком, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета њеног рада. Годишњим планом рада установе, између осталог, опредељују се превентивне активности, одговорна лица и временска динамика остваривања планираних активности.

Програм превенције садржи:

- 1) начине на које се принципи једнаких могућности и недискриминације уграђују и остварују у свакодневном животу и раду установе на свим нивоима, у свим облицима рада (појединац, васпитна група, одељење, ученички парламент, стручни органи и тимови, родитељски састанци, родитељи као појединци и група, савет родитеља);
- 2) начине на које се пружа додатна подршка учесницима образовања и њиховим родитељима из мањинских и осетљивих друштвених група, а нарочито, у случају сметњи у развоју и инвалидитета, здравствених тешкоћа, недовољног познавања српског језика или језика на коме се изводи настава, ризика од напуштања образовања и васпитања и др.;
- 3) стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција за промовисање и развијање културе људских права, интеркултуралности, толеранције, превазилажење стереотипа и предрасуда код учесника у образовању, рад у мултикултуралној групи, односно одељењу, стварање инклузивног окружења, препознавање дискриминације и целисходно реаговање на дискриминаторно понашање;
- 4) начине информисања о правима, обавезама и одговорностима учесника у образовању у спречавању и заштити од дискриминације и дискриминаторног понашања;
- 5) облике и садржаје рада са учесницима у образовању ради превазилажења стереотипа и предрасуда, развијања свести о опасности и штетним последицама дискриминације, унапређивања толеранције и разумевања, интеркултуралности, уважавања и поштовања различитости и др.;
- 6) облике и садржаје рада са учесницима у образовању који трпе, чине или сведоче дискриминаторно понашање;
- 7) начине, облике и садржаје сарадње са родитељима, јединицом локалне самоуправе, надлежним органима, службама и др.;
- 8) начине поступања у случајевима подношења пријаве установи, односно притужбе Поверенику и кривичне пријаве надлежном органу због дискриминаторског поступања и поступања којима се вређа углед, част или достојанство личности;
- 9) начине праћења, вредновања и извештавања органа установе о остваривању и ефектима програма спречавања дискриминације и дискриминаторног понашања, а нарочито, у односу на: учесталост дискриминаторног понашања и број поднетих пријава, притужби, односно кривичних пријава, распрострањеност различитих облика дискриминације, број лица изложених дискриминаторном понашању, учесталост и број васпитно-дисциплинских поступака против ученика и дисциплинских поступака против запослених због дискриминаторног понашања; број и ефекте предузетих мера и активности које међу учесницима у образовању промовишу толеранцију, уважавање различитости, једнаке могућности и недискриминацију; степен и квалитет укључености родитеља у спречавање свих облика дискриминације, остварене обуке стручног усавршавања за спречавање дискриминаторног понашања и потребе даљег усавршавања.

Ради континуираног праћења ефеката програма спречавања дискриминаторног понашања, установа врши анализу стања у остваривању равноправности и једнаких могућности. У припреми анализа учествују и представници учесника у образовању и родитеља. Анализа се разматра у одељењима (часови одељењског старешине и одељењских заједница), на родитељским састанцима, ученичком парламенту, стручним органима и тимовима и на савету родитеља.

Орган управљања разматра и питања дискриминације у оквиру доношења аката установе (развојни план, годишњи план рада, план стручног усавршавања запослених), усвајања извештаја о њиховом спровођењу и разматрања поштовања општих принципа, остваривања циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа, најмање два пута годишње кроз извештаје директора о свом раду и раду установе.

ОБЛАСТ ПРЕВЕНЦИЈЕ		
Активности	Начин	Носиоци активности
Анализа стања безбедности као основ за планирање активности за сваку школску годину	Анкетирање ученика, наставника и родитеља преко Google forms (ослањајући се на стандарде и индикаторе квалитета који се односе на безбедност)	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривња
Планирање превентивних активности на свим нивоима, као део свакодневног живота и рада установе	Уграђивање превентивних активности у теме за ЧОС, у теме за родитељске састанке, УП, ВТ, Црвени крст, стручних већа и тимова за подршку ученицима Кроз наставне предмете	Руководиоци секција, председници СВ, координатори тимова, од. старешине, ментори уч. организ. педагог и психолог, предм. наставници
Информисање и упознавање ученика са постојањем унутрашње заштитне мреже, могућношћу тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту и корацима који се предузимају у ситуацијама ДНЗЗ или сумње на исте	Одељ. старешине на ЧОС-у презентују правилнике и приближава им њихов садржај (предавање, презентација, радионица); упознаје ученике са постојањем Тима и упућује их на сајт школе за више информација; <u>Заштита – правни оквир</u> <u>Заштита – корисни линкови и материјали</u>	Координатор тима Одељењске старешине
Упознавање родитеља са постојањем унутрашње заштитне мреже; са могућношћу тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту и корацима који се предузимају у ситуацијама ДНЗЗ или сумње на исте	Одељењске старешине на првом родитељском састанку, упознају родитеље са послатим материјалом; постојањем Тима и упућују родитеље на сајт школе за више информација; <u>Заштита – правни оквир</u> <u>Заштита – корисни линкови и материјали</u>	Координатор тима Одељењске старешине
Подстицање и оспособљавање ученика за активно учествовање у раду одељењске	Формирање вршњачког тима, Ученичког парламента. Делегирање представника за ШО	Одељењски старешина Ментори УП-а и ВТ-а

ОБЛАСТ ПРЕВЕНЦИЈЕ		
Активности	Начин	Носиоци активности
заједнице, УП-а, ШО и стручних органа школе	(на састанку УП-а)	
Појачан васпитни рад ради развијања самоодговорног и друшт. одг. Понашања	Избор активности и мера у складу са потребама ученика и учињеном повредом	Одељењски старшина Чланови Тима за заштиту од ДНЗЗ
Рано препознавање ризика од ДНЗЗ	Израда социјалне карте ученика; тематски ЧОС; разговори са ученицима	Одељењски старшина Предметни наставници, педагог, психолог
Предлагање мера за унапређивање превенције и заштите од ДНЗЗ	Израда оперативног плана заштите и рад са учесницима у образовању који трпе, чине или сведоче дискриминаторно и насилничко понашање (за 2. и 3. ниво насиља)	Тим за заштиту од ДНЗЗ, тимови за подршку, од. стар. Стручна служба
Праћење, вредновање и извештавање органа установе о остваривању и праћењу ефеката заштите	Евидентирање свих облика насилног и дискриминаторног понашања, прикупљање података, доношење ОПЗ-а (за 2. и 3. ниво), праћење ефеката мера	Сви запослени (пријава) Тим за заштиту од ДНЗЗ, од. старешина
Укључивање родитеља у планирање мера и спровођење активности за спречавање и сузбијање ДНЗЗ	Заједнички разговор, анализа, дискусија, Израда плана Праћење реализације. Заједничка евалуација	Директор школе, одељењске старешине
Израда индивидуалних планова заштите ученика; избор активности и мера у складу са потребама ученика и учињеном повредом	Појачан васп. рад који је примерен специфичностима установе и у најбољем интересу ученика	Од. старешина, педагог, Тим за заштиту од ДНЗЗ
Сарадња саветодавних и стручних органа на нивоу школе	Планирање, организација и релизација заједничких активности тимова за заштиту од НЗЗ са СТИО, са Тимом за пружање подршке ученицима, стручним већима и секцијама	Координатори тимова, председници стручних већа, руководиоци секција

ОБЛАСТ ПРЕВЕНЦИЈЕ		
Активности	Начин	Носиоци активности
Евидентирање у вези са нарушавањем реда, направљен распоред дежурства наставника	Редовно вођење књиге дежурства у коју се бележе све активности у вези са нарушавањем реда у школи и шк. дворишту Организовано је дежурство наставника по спратовима и дворишту школе	Дежурни наставници
Међусекторска сарадња. Правовремено реаговање ради пружање подршке ученицима	Обележавање важних датума користећи школске и ресурсе на локалу (нпр. Удружење студената са хендикепом ¹ , ИЗЈЗ, Саветовалиште за брак и породицу, МУП ² , ЦСУ, ШУ, Дом здравља и сл.) Одабир теме и договор о динамици и организовању предавања, трибине, саветовања. Контактирање сарадника и договор о теми, циљној групи, динамици....	Тим за заштиту од ДНЗЗ
Међусекторска сарадња са установама на локалу	Организовањем и реализацијом превентивних и интервентних активности у школи и на локалу, у складу са изказаним потребама	Тим за заштиту од ДНЗЗ
Богађење школске библиотеке едукативним књигама	Одабир литературе на тему ненасилног решавања сукоба и популаризовање читања књига	Библиотекар Одељењске старешине
Унапређивање компетенција за превенцију и интервенцију у ситуацијама дискриминаторног понашања, насиља, злостављања и занемаривања	Учествовање у обукама и пројектима за развијање компетенција запослених потребних за превенцију и интервенцију у ситуацијама дискриминаторног понашања, насиља, злостављања и занемаривања	Координатор и чланови Тима за заштиту Тим за професионални развој запослених
Организовање хуманитарних акција и прикупљена новчане помоћи за	Прикупљање помоћи по одељењима	Ученички парламент, Вршњачки тим,

ОБЛАСТ ПРЕВЕНЦИЈЕ		
Активности	Начин	Носиоци активности
финансијски угрожене ученике		Одељењске старешине
Ораганизовање превентивних активности у којима узимају учешће наставници, родитељи и ученици.	Обележавања Дана толеранције, Дана породице, Недеље против вршњачког насиља и Дана безбедног интернета (у складу са програмом: радионице, трибине, спортске активности, предавања, конкурси)	Тим за заштиту од ДНЗЗ, Председници СВ Руководиоци секција

Удружење студената са хендикепом¹-реализоваће радионице и предавања за ученике, наставнике и родитеље пратећи календар обележавања значајних датума: 05.10.-Међународни дан дислексије и церебралне парализе, 14.11.-Светски дан дијабетеса, 16.11.-Међународни дан толеранције, 03.12.-Међународни дан особа са хендикепом, 08. 03.-Међународни дан жена, 02.04.-Светски дан аутизма, 15.05.-Међународни дан породице, МУП² ће реализовати пројекат „Оснаживање представника младих у области превенције малолетничког криминала“.

ОБЛАСТ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ		
Активност	Начин	Носиоци
Проверавање сумње или откривање дискриминаторног понашања, насиља, злостављања и занемаривања	Сазнање о насиљу опажањем (препознавањем спољашњих знакова) или добијањем информација (поверавањем од стране жртве насиља или треће особе родитељ, наставник). Прикупљање информација; проверавање сваке информације о могућем насиљу, злостављању и занемаривању; преглед видео записа	Обавеза свих запослених Чланови интервентног дела Тима
Заустављање ДНЗЗ. Смиривање ученика и процена нивоа ризика	Прекид насиља, раздвајање и смиривање ученика у ситуацији насиља и процена да ли је сукоб високо ризичан (да ли је потребна помоћ)	Обавеза свих запослених

Обавештавање родитеља; пружање прве помоћи; позивање лекарске помоћи; обавештавање полиције и Центра за социјални рад	На основу процене ситуације потребно је извршити предвиђене радње	Чланови интервентног дела Тима
Идентификација конфликтног проблема	Утврдити и анализирати конфликтне ситуације, обавити саветодавне разговоре	Чланови интервентног дела Тима
Консултације у установи: проверавање сумње или откривање ДНЗЗ	Преглед видео записа, прикупљање информација директно или индиректно * по потреби се у консултацију укључују ШУ, ЦСУ, МУП, Дом здраља, повереник...	Одељењски старешина, педагог, психолог
Предузимање мера и активности; Израда оперативног плана заштите	План се израђује за конкретну ситуацију за све нивое дискриминације и за 2. или 3. нивоа насиља за све ученике/учеснике	Тим за заштиту, одељењски старешина, родитељ
Медијација у случају конфликта на релацији ученик-ученик	Медијативни састанци, конструктивно решавање сукоба	Одељењски старешина, одељењска заједница, ВТ, педагог, психолог
Праћење ефеката предузетих мера и активности	Праћење понашања ученика, које је трпело и извршило дискриминацију/насиље и ученика који су били индиректно укључени (сведоци), укљученост родитеља и других надлежних служби	Одељењски старешина, Тим за заштиту, педагог, психолог
Извештавање о остваривању и ефектима програма заштите	Реализатори активности сумирају дотадашње ефекте рада	Одељ. старешина, Тим, педагог, психолог

13. Програм школског спорта

Ради развоја и практиковања здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности, школа поред наставе реализује и програм школског спорта.

Школским спортом су обухваћени сви ученици кроз одељењска такмичења и припреме за такмичења. Школа обавља припреме и такмичења у складу са школским програмом и може да сарађује и са локалним спортским организацијама.

У школи постоје следеће спортске секције за: стони тенис, пливање, стрељаштво, одбојку, атлетику, мали фудбал, рукомет и кошарку.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Организација школских такмичења	Тестирања и селекција чланова екипа и појединаца	Професори физичког васпитања
Учешће школских екипа и појединаца на такмичењима у организацији спортског савеза Србије	Школа је члан Савеза за школски спорт који организује овај ниво такмичења	Професори физичког васпитања
Реализација турнира у малом фудбалу, стоном тенису и баскету	Пријављивање екипа, организација утакмица	Професори физичког васпитања и остатак колектива по потреби
Реализација хуманитарних утакмица између екипа наставника и ученика	Поводом помоћи у лечењу болесног ученика у нашој средини организује се утакмица и наставници и публика донирају новац	Професори физичког васпитања и остатак колектива, ђачки парламентом
Кросеви и пешачења	Учешће у кросу РТС-а и трци „За срећније детињство”	Професори физичког васпитања и ученици

14. Програм сарадње са локалном самоуправом

Сарадња са локалном самоуправом, која укључује и сарадњу са канцеларијама за младе у јединицама локалне самоуправе, остварује се на основу програма који чини део школског програма и део развојног плана школе.

Школа прати, укључује се у дешавања у локалној самоуправи, и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развој школе.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Проналажење могућности за адаптацију школског простора	Сталнана комуникација управе школе са управом Града Крагујевца, школском управом и другим органима којима је образовање прва компетенција.	Школски одбор, директор
Сарадња са школском управом Града Крагујевца	По свим питањима са становишта образовања и васпитања и рада на пројектима хуманитарног карактера	Школски одбор, директор и наставници
Сарадња са Управом града - Градским већем за образовање, информисање и културу	Спровођење одлука Градског већа од значаја за рад школе. Предлози Градском већу за подршку и помоћ успешнијем функционисању школе и остваривању циљева образовања	Директор
Сарадња са Универзитетом у Крагујевцу	Размена информација значајних за рад школе. Стручно усавршавање наставника, специјалистичке и докторске студије на факултетима. Менторски рад наставника школе са студентима. Организовање промоција уписа на факултете.	Школски одбор, директор, наставници, ђачки парламент
Сарадња са Канцеларијом за младе	Учешће на конкурсима за финансирање омладинских пројеката	Школски одбор и ђачки парламент

Оспособљавање ученика за планирање свог професионалног развоја и самостално доношење правилних одлука.	Радионице и трибине, тестирање, састанци на којима се развија свест о неопходности сталног усавршавања	Национална служба за запошљавање Града Крагујевца
Сарадња са Институтом за јавно здравље града Крагујевца у циљу превенције болести зависности	Радионице и трибине	Наставници грађанског васпитања, педагог, психолог
Сарадња са Центром за социјални рад	Развој и унапређење дечјих права	Наставници и сарадници

15. Програм сарадње са породицом

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно старатељима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

Програмом сарадње са породицом школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима, односно старатељима ученика, који обухватају детаљно информисање и саветовање родитеља, укључивање родитеља у активности школе, консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, ваннаставних, организационих и финансијских питања и то ради унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности образовно-васпитних утицаја.

Сарадња са родитељима се остварује непосредним и посредним деловањем.

- **Посредна сарадња** се остварује преко Школског одбора, школских тимова и преко представника у Савету родитеља, писменим путем и помоћу школског сајта.
- **Непосредна сарадња** се одвија на родитељским састанцима и у индивидуалним контактима родитеља са одељењским старешином, стручним сарадницима, наставницима и руководиоцима школе.

Сваки одељењски старешина одржава најмање 5 родитељских састанака и то: на почетку школске године и на крају сваког класификационог периода. Поред редовних родитељских састанака (који су планирани Годишњим планом рада школе) одржавају се и ванредни састанци, на захтев родитеља или школе, ради решавања конкретних проблема или едукативне природе.

Дневни ред за планиране родитељске састанке дефинишу најчешће у сарадњи стручни сарадници, помоћници и директор. Дневни ред за састанке који нису предвиђени годишњим планом рада дефинише одељењски старешина (уз могућност консултације са стручним сарадницима, помоћником и директором).

Активности	Начин реализације	Носиоци
Комуникација школе и породице	Редовно и правовремено информисање родитеља о активностима у школи. Организовано време и простор за пријем родитеља, размена информација значајних за развој детета.	- одељењске старешине - администратор сајта школе - предметни наставници - помоћници директора - директор - школски психолог и педагог
Подршка остваривању родитељске улоге	Саветовање и едукација родитеља за одговорно родитељство и/или помоћ у учењу. Сарадња са установама (Центром за социјални рад, Саветовалиштем за брак и породицу, центром «Књегиња Љубица») у циљу помоћи родитељима.	- школски психолог и педагог
Укључивање родитеља у наставни и васпитни процес	Родитељи су чланови тима за развојно планирање и учествују у прављењу ИОП-а. Присуствују на настави и ваннаставним активностима (родитељи предавачи и учесници). Едукација родитеља за правилну и ефикасну помоћ у учењу.	- руководиоци тимова - школски психолог и педагог - предметни наставници
Укључивање родитеља у активности школе	Родитељи могу бити предавачи по позиву или као саветници за информисање о каријери. Родитељи присуствују и организују школске свечаности.	- предметни наставници - помоћници директора - директор - школски психолог и педагог
Укључивање родитеља у процес управљања школом	Родитељи учествују у изради школског програма, у Савету родитеља, у Школском одбору, у раду тимова, актива и одељењских већа	- руководиоци тимова - помоћници директора - директор

16. Програм излета и екскурзија

Екскурзија је облик образовно-васпитног рада који се остварује ван школе.

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа, а у циљу остваривања образовно-васпитне улоге школе. Задаци и садржаји екскурзије остварују се на основу плана и програма наставе и учења, образовно-васпитног рада. Школа реализује екскурзију, на начин и под условима утврђеним планом и програмом наставе и учења.

Одељењска и стручна већа школе предлажу програм екскурзије, који достављају наставничком већу, ради разматрања и усвајања.

Екскурзија може да се реализује уколико је савет родитеља дао сагласност на програм екскурзије.

Носиоци припреме, организације и извођења програма екскурзије су директор школе, стручни вођа путовања, одељењски старшина или други наставник кога одреди директор установе. Припрема ученика, родитеља и наставника је услов реализације екскурзије.

Припрема ученика подразумева да се ученици унапред упознају са местом у које одлазе, условима живота у којима се реализује екскурзија, начином превоза и понашањем у току пута, појединим спортско-рекреативним активностима које ће се реализовати. Посебна пажња посвећује се делу припреме у коме се наставник са ученицима договара око правила понашања током извођења екскурзије.

Припрема родитеља подразумева организовање родитељских састанака и пружање информација о основним географским карактеристикама и климатским условима краја у коме се организује екскурзија, времену одласка, дужини боравка, цени, документацији коју треба припремити, условима смештаја, исхране, здравствене заштите, условима живота ученика, могућностима комуникације са децом и сл. Обавеза установе је да родитељима да детаљна упутства о припреми ученика, да упозна родитеље са правилима понашања ученика на екскурзији и законском одговорношћу родитеља за понашање ученика током трајања екскурзије и слично.

Ради прикупљања важних информација везаних за здравствени и психофизички статус деце, њихове особености, специфичне навике и интересовања, организују се са родитељима посебни разговори.

Припрема наставника обухвата индивидуалну и заједничку припрему. Заједничка припрема се одвија путем краћих састанака на нивоу школе, на којима се разматрају организациона питања од значаја за извођење екскурзије.

Индивидуална припрема обухвата добро информисање наставника о географским и геолошким карактеристикама краја, о флори и фауни, историјским подацима, значајним културним, привредним и другим објектима који се могу посетити, обичајима и етнографским карактеристикама подручја и места у којима ће се реализовати екскурзија.

Приликом извођења екскурзије нарочито се води рачуна о свим видовима заштите и безбедности ученика. Наставник се стара о организацији и реализацији предвиђених активности, као и о безбедности ученика за време трајања екскурзије.

Екскурзија се, по правилу, изводи на територији Републике Србије, а једном у току школовања може се организовати и у Републици Српској. Изузетно, за ученике завршног разреда, екскурзија може да се организује у иностранству.

Школа може да планира студијско путовање за групу ученика у циљу учења језика и упознавања културе, сарадње у оквиру пројеката и других облика образовно-васпитног рада, а које се изводи уз претходно прибављену сагласност надлежне школске управе.

Студијско путовање је саставни део годишњег плана рада школе којим се ближе уређује његова организација, циљеви и задаци. Трајање екскурзије прописано је планом наставе и учења.

Након изведеног путовања ученици попуњавају анкетни лист. Извештај о путовању садржи и информацију о стеченим знањима и искуствима са путовања, начин њихове интеграције у наставни процес, утиске ученика о реализованом путовању, као и планиране обавезне активности које ће наставници са ученицима осмислити и реализовати у настави и ваннаставним активностима (нпр. пројекти, презентације за родитеље, изложбе и сл.).

Поред екскурзија, ученицима се нуди да посете тематске сајмове у Београду и Новом саду који трају један дан. Наставник Верске наставе организује обиласке околних манастира.

17. Програм безбедности и здравља на раду

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

Активности	Начин реализације	Носиоци посла
Обука запослених за безбедан и здрав рад	Усмено излагање, практичне вежбе	Наставници биологије, запослени Дома здравља
Обука запослених за пружање прве помоћи и провера теоријске и практичне оспособљености	Усмено излагање, практичне вежбе, израда тестова	Запослени Дома здравља
Периодични прегледи и контрола опреме за рад	Одржавање средства и опреме за рад, електричне инсталације, грејање и друге инсталације	Координатори практичне наставе, домар, овлашћени сервиси
Управљање отпадом и смећем	Усмено излагање, презентација	Наставници Хемије и Технологије

Обука помоћног особља о правилном и безбедном коришћењу средстава за хигијену	Усмено излагање, презентација	Наставници Хемије и Технологије
Ангажовање постојећих ресурса школе за стварање безбедног и подстицајног окружења	Према програму Тима за спречавање насиља, злостављања и занемаривања	Директор, наставници

18. Програм студијске посете

Школа од 2004. године успешно сарађује са Електротехничком средњом школом из Соколница (Чешка).

Циљ сарадње је размена искустава међу наставницима, размена ученика, стручна едукација наших ученика, примена стечених знања, опремање школских кабинета и радионица. Сваке године најбољи ученици трећег разреда са подручја рада Електротехника имају могућност да учествују у пројекту, тј. да проведу две недеље у школи у Соколницама и упознају начин рада и опремљеност једне савремене стручне школе по европским стандардима. Кроз испуњен програм ваннаставних активности ученици такође упознају чешку културу и знаменитости.

Наши ученици и наставници узвраћају гостопримство ученицима и наставницима из Чешке. Стручно веће Електротехнике организује све активности у току њиховог боравка у Крагујевцу. Оне подразумевају: обилазак школе, града и околине, заједничке часове, презентације наших образовних профила и компетенција ученика.

Овом сарадњом пружа се могућност наставка школовања наших ученика у Чешкој који су завршили други разред са подручја рада Електротехника, а положили су тест знања чешког језика.

19. Додатна подршка у образовању и васпитању

Основа за израду програма је *Закон о основама система образовања и васпитања, Закон о средњем образовању и васпитању, Закон о средњој школи, Развојни план установе, Правилник о стандардима квалитета рада установе* („Сл. Гласник РС – Просветни гласник“ бр. 14/2018) који се односи на област квалитета Подршка ученицима. Стандарди и индикатори у области Подршка ученицима, на свеобухватан начин, указују на врсте подршке које би школа требало да обезбеди како би се сваком ученику остварио своје право ба образовање, живот у школској заједници и успешно напредовање.

Школа је институција која треба да обезбеди начине за превазилажење физичких и друштвених препрека и баријера, које у највећој мери онемогућавају ученике из осетљивих група да буду активни учесници живота школске заједнице. Ради остваривања додатне подршке у образовању и васпитању, школа остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, организацијама, установама и удружењима. Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика и одраслих у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање у образовању и припрема за свет рада.

Нека деца имају само привремену или краткотрајну потребу за додатном подршком услед различитих животних околности и промена, а некој деци је потребна дугорочна и континуирана подршка установе и шире локалне заједнице да би равноправно учествовала у свим аспектима живота. За ученика коме је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и зависно од потреба, доноси и индивидуални образовни план, у складу са Законом.

За остваривање додатне подршке у образовању и васпитању, директор, наставник, стручни сарадник и родитељ, односно други законски заступник, може да добије посебну стручну помоћ у погледу спровођења инклузивног образовања и васпитања. Посебну стручну помоћ могу да пружају лица компетентна у области инклузивног образовања и васпитања и школе које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу инклузивног образовања и васпитања.

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма, а налазе се у документацији стручне службе.

Систем подршке свим ученицима

Мере за пружање подршке свим ученицима у учењу		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Иницијалне процене знања ученика	Почетком сваке школске године врши се иницијална процена знања ученика, у складу са захтевима наставног плана и програма.	Предметни наставници Стручна већа
Планирање додатне и допунске наставе	На основу резултата иницијалне процене знања у циљу пружања помоћи и подршке у овладавању наставним садржајима, у складу са могућностима и потребама ученика и захтевима предмета.	Предметни наставници Стручна већа
Припремна настава	Израда Плана и програма рада припреме ученика за полагање разредних, поправних и матурских испита (прве недеље по завршетку редовне наставе или у августу у недељи пред полагање испита). Након анализе резултата ученика на разредним, поправним и матурским испитима, обезбеђује се транспарентност резултата.	Стручна већа
Транспарентност критеријума оцењивања за сваки предмет	Наставници транспарентно приказују критеријуме на почетку године или на почетку теме (шта је потребно знати, умети и показати за коју оцену) на гугл учионицама и у глобалним плановима наставника. На сваком часу, када оцењују ученика, наставници образлажу своју оцену и истичу шта је добро, а шта треба поправити у даљем раду. Стандарди праћења и оцењивања ученика уједначени су на нивоу стручних већа и приказани у Педагошким свескама наставника.	Стручна већа
Календар писмених провера знања	На почетку школске године, усваја се распоред писаних провера знања и објављује на огласној табли и интернет страници школе. Наставници упознају ученике са динамиком писмених провера знања– распоред контролних и писмених задатака, тако да ученици могу да на време планирају и усклађују свој рад. Могућа су одступања у зависности од актуелне ситуације, све измене уносе се у календар имајући у виду оптерећење ученика	Стручна већа

	обавезама.	
Развијање социјалних и пословних вештина ученика, развој личности ученика	Кроз компензаторне програме за развој личности*	Одељењске старешине, стручна служба
Побољшање услова за учење	Анализа опремљености учионица у складу са прописаним стандардима (на основу исказаних потреба наставника за набавком средстава и опреме), Набавка наставних средстава и опреме, Одређивање простора и опремање читаонице Уређење кабинета за испитивање грађевинских материјала	Стручна већа, Директор

Мере за пружање васпитне подршке ученицима		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Неговање здравих стилова живота	На часовима одељењског старешине кроз презентације и радионице, кроз обележавање важних датума у вези са здравим стиливима живота	Одељењске старешине, Црвени Крст, стручна служба, стручна већа
Рад са ученицима	Упућивање и обавештавање ученика о њиховим правима, обавезама и одговорностима, о догађајима у школи, о правилима понашања у школи. Договор о активностима појачаног васпитног и друштвено хуманитарног рада. Пружање подршке кроз групне и индивидуалне разговоре; вршњачку едукацију.	Одељењске старешине. Стручна служба Вршњачки тим Ученички парламент
Сарадња са родитељима	Правовремено информисање, договарање стратегија у циљу побољшања понашања појединих ученика, укључивање родитеља у појачан васпитни рад, упућивање родитеља у одређене институције и повезивање родитеља са релевантним стручњацима. Тематски, општи и групни родитељски састанци.	Одељењске старешине. Стручна служба

Индивидуално и групно саветовање ученика	Саветодавни разговори одељењског старешине и стручне службе са појединцем и/или групом ученика; фокус групе, округли столови	Одељењске старешине. Стручна служба
Хуманитарне акције, представе и изложбе	Организовање активности за прикупљање финансијских средстава за ученике наше и других школа.	Запослени у школи Ученички парламент
Бесплатна путовања, посете, котизације за такмичење и сл.	Школа покрива трошкове ученицима који се истичу у раду и усвајању школских знања, а потичу из породица са лошом финансијском ситуацијом.	Педагошки колегијум Директор школе

Мере за пружање подршке ученицима на основу анализе успеха и владања		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Израда плана за неоцењене ученике	Након другог класификационог периода, одељењски старешина координира израду планова подршке за неоцењене ученике. Прати планирање и реализацију. По потреби укључивање стручне службе.	Одељењске старешине Предметни наставници Стручна служба
Израда плана за недовољне ученике	Након другог класификационог периода, одељењски старешина координира израду планова подршке за недовољне ученике. Прати планирање и реализацију.	Одељењске старешине Предметни наставници Стручна служба
Израда плана прилагођавања за ученике којима је потребна додатна образовна подршка	Израда плана индивидуализације или ИОП1, ИОП2, ИОП3	Одељењске старешине, чланови мини тима за подршку ученику

Укључивање породице/законског заступника у пружању подршке ученицима		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Израда плана сарадње школе и породице и начину укључивања у живот и рад школе	Идентификација потреба, дефинисање ресурса. * Операционализација кроз Годишњи план рада	Психолог и педагог
Израда годишњег плана и садржаја рада општих родитељских састанака	Операционализација на састанку мини колегијума, на основу претходног искуства и плана рада као и приоритета за дату школску годину	Мини колегијум
Упознавање родитеља са њиховим правима, обавезама и начину укључивања у живот и рад школе	На родитељским састанцима, кроз информације које добијају на Савету родитеља и на сајту школе	Одељењске старешине, психолог и педагог, директор
Укључивање родитеља у процес професионалне оријентације и каријерног вођења и саветовања ученика-	Презентација „Родитељ као промотер одређеног занимања“ на савету родитеља; обавештавање на родитељским састанцима, организовање сусрета ученика и родитеља експерта.	Психолог, тим за Каријерно вођење и саветовање
Обезбеђивање транспарентности свих видова сарадње школе и породице	Презентација сарадње на сајту школе, комуникација путем мејла и вибер група, распоред консултација са наставницима	Стручна служба, Одељењске старешине
Организовање и реализација индивидуалних и групних разговора и саветовања	Фокус групе и радионице, израда плана термина за консултацију родитеља и наставника	Стручна служба, Одељењске старешине
Укључивање родитеља у појачан васпитни рад	Планирање активности за ученике у сарадњи са родитељима, планирање	Стручна служба, Одељењске старешине
Дете на кућном и болничком лечењу	Израда плана индивидуализације, дефинисање	Одељењске старешине, предметни наставници

Пружање подршке кроз активности у сарадњи школе са релевантним институцијама и појединцима		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Сарадња са невладиним организацијама	Састанци, мејл комуникација	Управа школе стручна служба
Сарадња са Центром за образовање, Крагујевац	Састанци, мејл комуникација, усмена и писмена размена информација	Управа школе стручна служба
Сарадња са ССШЕ из Соколница	Састанци, мејл комуникација	Управа школе
Сарадња са монтажним колеџом из Јекатеринсбурга	Састанци, мејл комуникација	Управа школе
Сарадња са образовно васпитним институцијама (ШУ, основне и средње школе и факултети)	Састанци, мејл комуникација, посете, усмена и писмена размена информација	Управа школе стручна служба
Сарадња са установама социјалне заштите (Центром за социјални рад, Саветовалиштем за брак и породицу, Центром за пружање услуга социјалне заштите Књегиња Љубица, Црвеним крстом)	Састанци, конференције случаја, мејл комуникација, усмена и писмена размена информација	Управа школе стручна служба
Сарадња са компанијама и привредним друштвима	Састанци, мејл комуникација, уговори, протоколи	Управа школе Координатори практичне наставе
Сарадња са МУПом	Састанци, мејл комуникација, усмена и писмена размена информација	Управа школе стручна служба
Сарадња са здравственим установама	Састанци, мејл комуникација, усмена и писмена размена информација	Управа школе стручна служба

Пружање подршке ученицима при преласку из једног у други циклус образовања		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Отворена врата	Посета ученика ОШ нашој школи, презентација Тима за маркетинг и промоцију ПТШ.	Тим за маркетинг и промоцију школе
План транзиције за ученике	Учешће у реализацији плана транзиције, Посета ученика и СТИО тима из ОШ средњој школи	Стручна служба, мини тимови за подршку
Подршка у адаптацији ученика првог разреда	Информисање ученика о врстама подршке које могу добити у школи, о постојању и функцији унутрашње заштитне мреже, ваннаставним активностима и ученичким организацијама, о врстама подршке које могу добити од психолога и педагога, директора и помоћника	Тим за пружање додатне подршке ученицима
Подстицање личног, професионалног и социјалног развоја ученика		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Радионице за развој социјалних вештина, конструктивно решавање проблема	Кроз обележавање Дана породице, Толеранције, недеље против вршњачког насиља. Кроз компензаторне програме за развој личности*	Стручна служба, одељењске старешине, ученици
Партиципација у ученичким организацијама	Активно учешће ученика у планирању рада, реализацији активности, удруживање ученика ради заступања интереса свих ученика у школи, учешће у доношењу одлука које се њих непосредно тичу	Ученици
Учешће у ваннаставним активностима	Активно учешће ученика у секцијама кроз реализацију планом предвиђених активности, креирање продуката рада у складу са афинитетима учесника	Наставници – руководиоци секција, ученици
Подстицање професионалног развоја	Врши се кроз наставне и ваннаставне активности и активности Тима за каријерно вођење и саветовање	Тим за каријерно вођење и саветовање

У школи функционише систем подршке за ученике из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Промоција школе у организацијама које дају подршку ученицима из осетљивих група	Сарадња са организацијама и отворена врата за ученике	Тим за инклузивно образовање
Индивидуализован приступ за ученике из осетљивих група и за ученике са изузетним способностима	Идентификација ученика којима је потребна додатна подршка. Сарадња са родитељима; интерресорном комисијом, установама, организацијама, друштвима и појединцима који се баве децом којима је потребна додатна подршка. Израда глобалног плана рада са ученицима којима је потребна додатна подршка. Израда плана индивидуализације, индивидуалних образовних планова.	Тим за инклузивно образовање, мини тим за подршку ученику
Реализација компензаторних програма и активности за подршку учењу за ученике из осетљивих група	Кроз компензаторне програме за развој личности* Реализација, праћење и евалуација.	Мини тим за подршку ученику, предметни наставник
Механизми за идентификацију ученика са изузетним способностима и стварање услове за њихово напредовање	Идентификација ученика који показују посебна интересовања за поједине области и предмете. Израда индивидуалних образовних планова у редовној, додатној настави (ИОПЗ), секцијама, припреми за такмичења. Промоција надарености, евалуација такмичења. Награђивање ученика за постигнуте резултате у учењу. Награђивање најуспешнијих ученика за постигнуте резултате на такмичењима (диломе, књиге, уплате котизације за такмичења)	Предметни наставници, одељењске старшине

Брига о безбедности ученика		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Превентивне активности	<ul style="list-style-type: none"> - Уграђивање превентивне мера и активности у свакодневни живот и рад установе, на свим нивоима; - стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција за превентивни рад, благовремено уочавање, препознавање, реаговање на насиље, злостављање и занемаривање; - информисање ученика, родитеља и запослених о обавезама и одговорностима у области заштите од НЗЗ; - подстицање и оспособљавање ученика за активно учествовање у раду одељењске заједнице, ученичког парламента, школског одбора и стручних органа установе; - појачан васпитни рад са ученицима ради развијања самоодговорног и друштвено одговорног понашања; - реализација радионица за ученик за рано препознавање ризика од НЗЗ и начине реаговања на НЗЗ, улоге и одговорности и поступање у интервенцији када постоји сумња или се оно догађа; рад са свим ученицима, односно онима који трпе, чине или су сведоци насиља, злостављања и занемаривања; - сарадња са породицом, јединицом локалне самоуправе, МУП-ом, центром за социјални рад, здравственом службом, правосудним органима и др. - праћење, вредновање и извештавање органа установе о остваривању и ефектима програма заштите 	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Интервентне активности	<ul style="list-style-type: none"> - Проверавање сумње или откривање дискриминаторног понашања, насиља, злостављања и занемаривања; - Заустављање ДНЗЗ. Смиривање ученика и процена нивоа ризика; - Обавештавање родитеља, пружање прве помоћи; позивање лекарске помоћи; обавештавање полиције и Центра за социјални рад; идентификација проблема; - Консултације у установи: проверавање сумње или откривање ДНЗЗ; - Предузимање мера и активности; израда оперативног плана заштите; - Медијација у случају конфликта на релацији ученик-ученик; - Праћење ефеката предузетих мера и активности; - Извештавање о остваривању и ефектима програма заштите 	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

*Компензаторни програми

На основу искуства у раду са ученицима школски педагог и психолог осмислиле су једногодишњи програм (30 недеља) да допру до већег броја ученика за које процењују да им је потребна подршка педагога и психолога у развоју личних капацитета.

Програм се спроводи кроз рад у радионичарским групама које чине чланови вршњачког тима и ученици који долазе на индивидуалне разговоре. Групе немају сталне чланове већ се могу прикључити и нови ученици у складу са својим (процењеним) потребама и афинитетима.

Програм има за циљ да се открије и подстакне развој очуваних способности, подстицање развоја задовољства, самопоштовања и самоефикасности, развој комуникативних способности, разумевање и задовољавање потреба других и социјализације свих ученика. Развијање осетљивости за потребе ученика који теже напредују, развијање способности за препознавање тих потреба и мотивације за пружање помоћи другима.

Вештине	Компетенције	Циљеви
Почетне социјалне вештине	Активно слушање Започињање и вођење разговора Представљање себе у непосредном окружењу и околини	Оспособљавање учесника да ефикасно учествују у комуникацији, да јасно изразе своје потребе и очекивања од саговорника.
Вештине алтернативе агресивности	Асертивна комуникација Преговарање	Освестити код ученика да избегавањем неспоразума и ми и саговорник имамо бенефите од којих је највећи обострано разумевање. Ефикасном комуникацијом учвршћујемо и своју мотивацију да се самоуверено и понашамо у друштву и учвршћујемо самоефикасна понашања, односно развијамо интерперсоналне вештине и социјалну интелигенцију.

<p>Сложене социјалне вештине</p>	<p>Вештине јавног наступа Асертивна комуникација Вештине рада у тиму</p>	<p>Радионице у овом сегменту имају за циљ да развију вештине које ће помоћи да адолесценти износе слободно своје идеје без бојазни да ће бити осуђивани и негативно вредновани. За особе у овом развојном периоду је важно да могу реално да процене своје слабости и снаге а идеје предоче другима са самопоуздањем, делујући сигурно у себе и одлучно.</p>
<p>Вештине баратања осећањима</p>	<p>Упознати своја осећања Тешке емоције и управљање емоцијама Емпатија</p>	<p>Прихватање сопствених осећања и боље сналажење у свакодневним и изазовним ситуацијама (управљање емоцијама). Развијање социјалне интелигенције и интерперсоналних вештина. Подстицање употребе емпатије у процесу одлучивања.</p>
<p>Вештине овладавања стресом</p>	<p>Стрес и АБЦ модел стреса Трема</p>	<p>Ефикасно суочавање са стресним и изазовним ситуацијама, развијање вештина за решавање проблема и антиципирања последица понашања</p>
<p>Вештине учења</p>	<p>Како организовати и планирати време Технике учења Подстицање критичког мишљења</p>	<p>Увиђање значаја који организовање и планирање имају за учење али и за предузимање свих важних корака у будућности. Вежбање способности планирања времена и ефикасног учења.</p>

ПРОГРАМ ПОСТУПАЊА УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ ДОГАЂАЈИМА

Програмом поступања установе у кризним догађајима се уређују начини поступања и реаговања на кризни догађај, у циљу јачања отпорности установе и обезбеђивања ефикасне реакције у пружању заштите деци, односно ученицима и запосленима који су били изложени кризном догађају на индиректан или директан начин, као и начини и активности установе за повратак у редован начин рада.

Програм поступања установе у кризним догађајима је обавезујући за сва лица која учествују у животу и раду школе (ученици, директор, наставници, стручни сарадници, родитељи/старатељи, помоћно и административно особље, представници локалне заједнице, као и сва остала лица која су посредно или непосредно погођена кризним догађајем).

Установа је у обавези да континуирано унапређује процедуре поступања ради ефикасног деловања у сврху отклањања или свођења на минимум последица које је кризни догађај изазвао по организацију рада и функционисање установе, као и по физичко и ментално здравље појединца.

ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ПОСТУПАЊА УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ ДОГАЂАЈИМА

Принципи на којима се заснива овај Програм

1) Континуитет

Подстицање приправности и обезбеђивање континуираног пружања квалитетног образовања и васпитања, подизање свести, планирање и припрема за реаговање у кризним догађајима.

2) Сарадња

Интерсекторска повезаност и заједничко деловање у ванредним ситуацијама, с обзиром на врсту кризе.

3) Доступност

Омогућавање брзог приступа доступним ресурсима како би установа обезбедила континуитет и право на квалитетно образовање и васпитање у време кризног догађаја.

4) Ефикасност

Обезбеђивање да установа активно предузима правовремене и адекватне кораке у реаговању на кризни догађај.

Општи циљ Програма је заштита ученика, као и свих осталих лица која су посредно или непосредно погођена кризним догађајем, а кроз спровођење јасних процедура и поступака реаговања током кризног догађаја, као и отклањања или свођења на минимум последица које је кризни догађај изазвао.

Специфични циљ Програма је успостављање добре координације и сарадње унутрашње и спољашње заштитне мреже, пружање психосоцијалне подршке и благовремено и јасно информисање на свим нивоима.

Задачи Програма

- Јачање отпорности установе – спремност да се суочи са кризним ситуацијама кроз превентивне активности и стручно усавршавање свих запослених

- Благовремено и доследно спровођење превентивних интервентних активности у оквиру заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- Формирање и планирање рада Тима за кризне догађаје
- Дефинисање улога и одговорности чланова Тима на конкретан кризни догађај, као и осталих лица која су укључена на директан или индиректан начин
- Праћење ефеката превентивних и интервентних активности
- Извештавање о реализацији поступања у кризној ситуацији и након кризног догађаја

Кризни догађај је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су непосредно или посредно изложене кризном догађају.

Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

Кризни догађаји су:

- Природна смрт детета/ученика;
- Покушај убиства и убиство детета/ученика (у установи или ван ње);
- Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);
- Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
- Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете, односно ученик и/или запослени у установи;
- Нестанак детета/ученика;
- Масовно тровање у простору установе;
- Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи или терористичком нападу и слично;
- Талачка криза;
- Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);
- Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар);
- Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);
- Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа;
- Други кризни догађаји, у смислу овог правилника.

УЛОГА ТИМА ЗА КРИЗНЕ ДОГАЂАЈЕ

У циљу ефикасног поступања установе у кризним догађајима,установа формира Тим за кризне догађаје у оквиру Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као његов обавезни део.

Директор школе руководи Тимом за кризне догађаје у складу са општим актом и Годишњим планом рада. Директор доноси Решење којим се дефинише улога чланова тима за кризне догађаје, односно одређује чланове тима који ће обављати послове и активности који се односе на координацију, пружање психосоцијалне подршке и информисање.

Обавезни чланови Тима су: координатор Тима за заштиту, представник родитеља, стручни сарадник и одговарајући наставници и други запослени који могу бити и чланови Тима за заштиту.

Главне активности Тима су следеће:

- Координација – планирање, организација, координација са спољном заштитном мрежом, праћење и евалуација.
- Психосоцијална подршка – праћење реаговања, процена потреба за психосоцијалном подршком, пружање индивидуалне и групне подршке, процена потребе за укључивањем мобилног тима и уколико до тога дође сарадња са мобилним тимом.
- Информисање – прикупљање, проверавање, селекција , дистрибуција информација, као и припрема саопштења.

Када установа има сазнање да се догодио кризни догађај одмах, а најкасније у року од 24 сата, активира се тим за кризне догађаје, који има следеће задатке:

- прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа;
- успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите;
- сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције;
- благовремено информисање деце/ученика, родитеља, запослених и медија о догађају;
- психосоцијална подршка деци, ученицима и запосленима;
- израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи;

- организација евентуалних комеморативних активности;
- праћење реализације планова и евалуација;
- вођење документације и извештавање и
- други послови који могу бити од значаја у ситуацијама када се деси кризни догађај;
- када су жртве кризног догађаја деца са хроничним болестима, деца са сметњама у развоју и инвалидитетом, тим за кризне догађаје након идентификације израђује индивидуализоване планове у сарадњи са родитељима и представницима спољашње мреже заштите.

Поступање установе када се деси кризни догађај

Прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа	Тим прикупља информације о догађају (опис догађаја, место и време када се десио догађај), ко је све погођен кризним догађајем и каква му је помоћ потребна, где се налази и у каквом је стању, као и о томе шта је већ урађено поводом тога у установи. У зависности од врсте/облика кризног догађаја, наредни корак подразумева хитно обавештавање полиције, хитне помоћи, ватрогасне службе, као и других евентуално потребних органа/служби. Неопходно је да запослени у установи поступају у складу са планом поступања у ситуацијама кризе и у зависности од врсте кризног догађаја, и у складу са планом евакуације. Тим за кризне догађаје благовремено информише Министарство просвете, односно надлежну школску управу о догађају, као и предузетим активностима.
Успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите (социјална и здравствена заштита, полиција, јавно тужилаштво, јединица локалне самоуправе)	На основу прикупљених података, уз обавезу хитног обавештавања спољашње мреже заштите, установа врши процену да ли може да поступа самостално или јој је потребна помоћ и подршка представника спољашње мреже заштите, са којом израђује јединствен план деловања, начин рада и извештавања. У зависности од облика/врсте и степена интензитета кризног догађаја установа процењује кога укључује од спољашње мреже заштите.
Сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције	Уколико кризни догађај као последицу има најмање троје или више повређених или настрадалих лица, директор је у обавези да одмах по сазнању обавестити Министарство просвете како би се ангажовао интерсекторски мобилни тим за кризне ситуације, који је формиран у складу са Протоколом о поступању приликом суочавања друштва са кризним ситуацијама у оквиру Радне групе Владе Републике Србије ради пружања неопходне подршке.

	<p>У ситуацијама када поступа мобилни тим, тим за кризне догађаје установе постаје саставни део мобилног тима. Тим за кризне догађаје установе пружа потребне информације мобилном тиму, учествује у заједничком планирању, организацији и реализацији психосоцијалне подршке. У сарадњи са мобилним тимомом, тим установе врши праћење и идентификовање деце/ученика и запослених којима је потребна помоћ, пружа прву психолошку помоћ као и друге видове подршке.</p>
Благовремено информисање деце/ученика, родитеља, запослених и медија о догађају	<p>Директор установе именује особе задужене за припрему званичних информација за родитеље, ученике, запослене и за медије. Обавештења имају сврху континуираног информисања запослених, родитеља и деце/ученика и медија о најновијим, провереним и тачним информацијама до којих је установа дошла, ради планирања одговарајуће подршке и предузимања других потребних мера (сузбијање гласина и ширења панике); упознавање са могућим тешкоћама, ризицима, изазовима и начинима за њихово превазилажење; упознавање са начинима подршке. Саопштење за медије сачињава се у сарадњи са надлежним службама Министарства</p>
Психосоцијална подршка деци, ученицима и запосленима	<p>Тим за кризне догађаје прати реаговања ученика, родитеља и запослених, идентификује коме је помоћ потребна и у складу са тим организује пружање психосоцијалне подршке. Приликом пружања психосоцијалне подршке као основна интервенција користи се психолошка прва помоћ.</p> <p>У зависности од врсте, интензитета и последица кризног догађаја, тим процењује потребу за укључивањем представника из система здравствене заштите у циљу пружања психосоцијалне подршке и/или укључивање интерсекторског мобилног тима за кризне ситуације.</p>
Израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи.	<p>Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима установе израђује план рада по измењеном, прилагођеном плану.</p> <p>Неопходно је да начин рада установе буде прилагођен последицама кризног догађаја, могућностима и потребама деце/ученика и запослених у погледу реализације свих школских активности непосредно након кризног догађаја.</p> <p>План рада треба да садржи конкретне активности/мере које установа планира да предузме, носиоце (извршиоце) планираних активности, временску динамику, начин извршења, начини праћења и извештавања.</p> <p>Приликом прављења плана важно је узети у обзир врсту кризног догађаја, број погођених особа, процену даљих ризика, реакцију локалне заједнице и одговарајуће правне аспекте.</p> <p>Након кризног догађаја, неопходно је да установа предузима активности које ће водити стабилизацији стања у установи - постепени повратак установе на редован начин рада који је био успостављен пре кризног догађаја уз континуирано праћење понашања деце/ученика и запослених у циљу процене ефеката подршке и предузимања даљих мера.</p> <p>Установа прати реализацију плана и у зависности од тока смиривања кризног догађаја, ревидира план, надопуњује га и коригује</p>

Организација евентуалних комеморативних активности	У случају кризних догађаја са смртним исходом, тим учествује у организацији и планирању адекватних комеморативних активности.
Праћење реализације плана и евалуација	Неопходно је праћење реализације плана рада (у оквиру плана рада тима за заштиту) у измењеним условима, евентуалне корекције и допуне плана у зависности од процене степена, броја и последица изазваних кризним догађајем и предузетим корацима.
Вођење документације и извештавање	Тим је дужан и да води документацију о спроведеним активностима у вези поступањем у кризној ситуацијом. Извештај о поступању установе доставља се надлежној школској управи, а када су у питању домови ученика, извештај о поступању се доставља и сектору Министарства надлежном за ученички и студентски стандард, у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада у установи.

Поступање установа након кризног догађаја

Након реализације плана поступања у кризним догађајима, и успостављања стабилног стања у установи тим за кризне догађаје врши евалуацију спроведених активности и сачињава извештај. Евалуација обухвата: анализу ефеката спроведених мера и активности односно реализацију измењеног плана рада, као и пружање прве психолошке помоћи, са посебним освртом на снаге, изазове и препоруке у реаговању на кризни догађај. На основу евалуације плана реаговања у конкретним ситуацијама, установа даље унапређује план поступања установе у кризним ситуацијама.

Уколико је због кризног догађаја дошло до прекида или извођења наставе у измењеним условима, тим за кризне догађаје у сарадњи са педагошким колегијумом израђује посебан план даље реализације образовно-васпитног рада. Израђени план реализације усваја наставничко веће, док школски одбор доноси одлуку, а сагласност на план даје надлежна школска управа.

Извештај о реализацији посебног плана део је годишњег извештаја о реализацији плана заштите од насиља, злостављања и занемаривања.

Председник Школског одбора

септембар 2024.године
Крагујевац